ਧ ਆਧ ਪਾਵ ਖਤਮੀ ਕੇ ਬੀਜ ਚਾਰ ਤੋਲੇ ਆਠ ਮਾਸ਼ੇ ਇਨ
ਸਬਕੋ ਪਾਨੀ ਮੇ ਔਟਾਵੈ ਜਬ ਆਧਾ ਪਾਨੀ ਰਹੇ ਤਬ ਗੁ-
ਨਗੁਨਾ ਪਾਜੋਸ਼ਾ ਕਰੈ ਔਰ ਜੋ ਯਹ ਸੰਪੂਰਣ ਔਖਧਿ
ਨ ਮਿਲੈ ਤੋ ਜਿਤਨੀ ਮਿਲ ਸਕੈਂ ਉਤਨੀ ਹੀ ਉਤਮ ਹੈਂ ਔ
ਰ ਜੋ ਯਹ ਦਵਾ ਕੋਈ ਭੀ ਨ ਮਿਲੇ ਤੋ ਗਰਮ ਪਾਨੀ ਔਰ ਕੇ
ਹੂੰ ਕੀ ਭੁਸੀ ਔਰ ਖਾਰੀ ਨਮਕ ਇਨ ਤੀਨੋ ਹੀ ਸੇ ਪਾਜ਼ੋਸ਼ਾ
ਕਰੈ॥

ਪਾਜੋਸ਼ਾ ਕਰਨੇ ਕੀ ਬਿਧਿ

ਲਿਖੀ ਹੁਈ ਦਵਾਈਓਂ ਕੋ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਔਟਾ ਕਰ ਉਸ ਪਾਨੀ
ਕੇ ਥੋੜੂ ਕੀ ਤਰਫ ਸੇ ਪਾਵੋਂ ਪਰ ਗੇਰੇ ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਆਦ
ਮੀ ਦੋਨੋਂ ਹਾਥੋਂ ਸੇ ਉਸ ਪਾਨੀ ਕੋ ਪਾਵ ਕੀ ਪਿੰਡਲੀ ਕੀ ਤਰਫ
ਸੂਤੇ ਇਸੀ ਕੋ ਧਕੀ ਮਲੋਗ ਪਾਜੋਸ਼ਾ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਇਸਕੇ ਕ
ਰਨੇ ਸੇ ਮਗਜ਼ ਕੀ ਗਰਮੀ ਦੂਰ ਹੋਤੀ ਹੈ॥

ਅਥਵਾ

ਪਾਂਵ ਕੋ ਦਬਾਨਾ ਮਲਨਾ ਆਰਤ ਲੁਧੋ ਕੋ ਮਲਨਾ ਅਤਅੰ
ਤ ਗੁਣ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ॥

ਅਥਵਾ

ਏਕ ਤਗਾਰ ਮੇਂ ਪਾਨੀ ਭਰ ਕਰ ਅਪਨੇ ਆਗੇ ਰਖੇ ਔਰ
ਅਪਨੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਚਾਦਰ ਓਢ ਸੇ ਦੋਹਰ ਓਢ ਕਰ ਏਕ
ਏਕ ਮਿਟੀ ਕਾ ਢੇਲਾ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਉਸ ਮੇਂ ਪਟਕੇ ਔਰ
ਮਸਤਕ ਕੋ ਝੁਕਾ ਕਰ ਉਸਕੇ ਧੂਏਂ ਕਾ ਵਫਾਰਾ ਲੇਂ॥

ਅਥਵਾ

ਕਾਕਜੰਗਾ ਕੇ ਟੂਕ ਟੂਕ ਕਰਕੇ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਔਟਾ ਕਰ ਵਫਾ
ਰਾ ਲੇ ਪੀਛੇ ਦੋ ਭਾਗ ਚੰਦਨ ਔਰ ਏਕ ਭਾਗ ਰੇਵੰਦੀ ਪੀਸ

ਕਰ ਪਤਲਾ ਪਤਲਾ ਲੇਪ ਕਰੈ॥

ਅਥਵਾ

ਖਿਲੇ ਚੂਨੇ ਦੇ ਤੋਲੇ ਆਠ ਮਾਸ਼ੇ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕਰ ਤੀਨ ਤੋਲੇ
ਆਠ ਮਾਸ਼ੇ ਬਦਾਮ ਰੌਗਨ ਮੇਂ ਭੂਨੇ ਔਰ ਨਿਸ਼ਾਸਤਾ ਦੋ ਤੋਲੇ
ਆਠ ਮਾਸ਼ੇ ਇਨ ਸਬ ਮੇਂ ਚੌਦਹ ਮਾਸ਼ੇ ਕੰਦ ਮਿਲਾ ਕਰ ਗਾਏ
ਕੇ ਦੂਧ ਮੇਂ ਹਰੀਰਾ ਦਰਨਾ ਕਰ ਦੋ ਤੋਲੇ ਆਠ ਮਾਸ਼ੇ ਘੀ ਕਾ ਛੌਂਕ
ਦੇਕਰ ਗੁਨਗੁਨਾ ਗੁਨਗੁਨਾ ਪਾਨ ਕਰੈ॥

ਅਥਵਾ

ਧਨੀਆਂ ਸਾਬਤੀ ਤੀਨ ਮਾਸ਼ੇ ਕਾਹੂ ਸਾਬਤੇ ਤੀਨ ਮਾਸ਼ੇ - ਇਨ
ਦੋਨੋਂ ਕੋ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਪੀਸ ਛਾਨ ਕਰ ਥੋੜਾ ਸਾ ਮੀਠਾ ਮਿਲਾ
ਕਰ ਔਰ ਤੋਲੇ ਭਰ ਈਸਬਗੋਲ ਉਸ ਮੇਂ ਡਾਲ ਕਰ ਪਾਨ
ਕਰੈਂ॥

ਅਥਵਾ

ਸੀਪ ਕੋ ਸਿਰਕੇ ਮੇਂ ਘਿਸ ਕਰ ਕਾਨੋਂ ਕੀ ਲੌ ਪਰ ਨਿਤ ਲਗਾ
ਦੇ॥

ਅਥਵਾ

ਕਦੂ ਕਾਹੂ ਹਰਾ ਧਨੀਆਂ ਕਾਸਨੀ ਤਾਜ਼ਾ ਮਕੋ ਇਕੀ ਪਤੀ
ਸਭ ਕੋ ਅਥਵਾ ਏਕ ਏਕ ਦੋ ਦੋ ਜੈਸੇ ਜਾਨੇ ਨਿਚੋੜ ਛਾਨ ਕਰ
ਥੋੜੀ ਥੋੜੀ ਬੂੰਦ ਕਾਨ ਮੇਂ ਟਪਕਾਵੈ॥

ਅਥਵਾ

ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਪੀਪਲ ਲੌਂਗ ਇਨ ਸਭ ਕੋ ਅਥਵਾ ਦੋ ਏਕ
ਲੈ ਜੈਸਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਜਾਨੈ ਸੌਂਫ ਕੇ ਅਰਕ ਮੇ ਪੀਸ ਨਾਕ ਮੇਂ
ਡਾਲਨੇ ਸੇਂ ਫਾਇਦਾ ਹੋਗਾ॥

ਅਥਵਾ

ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਏਕ ੧ ਨਗ ਔਰ ਉਸੀ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਮਾਖੀ

ਕੀ ਵਿਸ਼ਟਾ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਕੋ ਲੜਕੀਆਂ ਕੇ ਦੂਧ ਮੇਂ ਪੀਸ ਕਰ ਕੇ
ਕਾਨ ਮੇਂ ਟਪਕਾਵੇ ਔਰ ਥੋੜਾ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਮੇਂ ਭੀ ਲਗਾਵੇ।
ਔਰ ਇਨ ਔਖਧਿਓਂ ਕੇ ਸਿਵਾਏ ਜੋ ਇਲਾਜ ਆਧਾਸੀਸੀ
ਕੇ ਹੈਂ ਵਹੀ ਇਸ ਕੇ ਹੈਂ।

ਅਥ ਕਰਨਿਆਂ ਕੇ ਉਭਰ ਆਨੇ
ਕਾ
ਜਤਨ-

ਜਿਸ ਮਨੁਖ੍ਯ ਕਾ ਕਰਨਿਆ ਨਾਮ ਪਰਦਾ ਉਭਰ ਆਵੇ ਉ
ਸ ਕੀ ਪਹਿਚਾਨ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਕੜੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਸਲਾਈ ਸੇ
ਨਹੀਂ ਦਬਤੀ ਅਰ ਆਂਸੂ ਨਹੀਂ ਵਹਤੇ ਔਰ ਉਸ ਮੇਂ ਪੀੜਾ ਨ
ਹੀ ਹੋਤੀ ਔਰ ਫੁਨਸੀਆਂ ਕਰਨਿਆਂ ਮੇਂ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈਂ ਵ
ਹੁ ਨਰਮ ਹੋਤੀ ਹੈਂ ਔਰ ਦਬਾਏ ਸੇ ਦਬ ਜਾਤੀ ਹੈਂ ਔਰ ਉਨ
ਮੇਂ ਪੀੜਾ ਭੀ ਹੋਤੀ ਹੈ ਉਪਾਇ ਇਸ ਕਾ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਮਵਾਦ ਫਾ
ਸਿਦ ਹੋ ਤੋ ਉਸੇ ਸਾਫ ਕਰੇ ਔਰ ਜਰੂਰ ਅਫਸਰ ਕੋ ਸਲਾਈ ਸੇ
ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇ ਔਰ ਗਰਮ ਪਾਨੀ ਸੇ ਮੂੰਹ ਧੋਯਾ ਕਰੇ ਔ
ਰ ਉਸ ਕੀ ਫਾੜ ਆਂਖ ਕੋ ਦੇਂ।

ਜਰੂਰ ਅਸਫਰ ਕੇ ਬਨਾਨੇ ਕੀ
ਬਿਧਿ

ਇਜਰੂਤ ੧ ਮਾਸ਼ੇ ਏਲੂਆ ੧ ਮਾਸੇ ਕਸੋਤ ੧ ਮਾਸੇ ਕੇਸਰ ੩ ਮਾ
ਸੇ ਮੁਰ ੩॥ ਮਾਸੇ ਪੀਸ ਛਾਨ ਕਰ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇ।

ਕਰਨਿਆ ਕੀ ਫੁਨਸਿਓਂ ਕਾ
ਜਤਨ

ਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਕਰਨਿਆ ਕੇ ਚਾਰ ਪਰਦੇ ਹੈਂ ਕਭੀ ਤੋ ਸ
ਬ ਮੇਂ ਫੁਨਸੀਆ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਕਭੀ ਏਕ ਮੇਂ ਪਰੰਤੂ ਫੁਨਸੀ

ਪੜ੍ਨੇ ਕੀ ਜਗਾਹ ਸੁਫੈਦ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੀ ਹੈ ਔਰ ਕਿਸੀ ਮੇਂ
ਨਹੀਂ ਉਪਾਇ ਇਸਕਾ ਯਿਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਥਮ ਫਸਤ ਔਰ
ਜੁਲਾਬ ਦੇ ਔਰ ਪਹਿਲੇ ਐਸੀ ਠੰਢੀ ਔਖਧਿ ਲਗਾਵੈਂ
ਜੋ ਮੁਆਦ ਕੋ ਇਧਰ ਗਿਰਨੇ ਸੇ ਰੋਕੇ ਔਰ ਪੀਛੇ ਸਿਆ-
ਫੇ ਅਹਮਰ ਲੀਨ ਲਗਾਵੈ ਫਿਰ ਸਿਆਫੇ ਅਬਿਯਜ ਕੁੰਦ
ਰੀ ਲਗਾਨਾ ਚਾਹੀਏ॥

ਸਿਆਫੇ ਅਹਮਰ ਲੀਨ ਕੀ

ਬਿਧਿ

ਧੁਲਾ ਹੁਆ ਸਾਦਨਾ ੩੫ ਮਾਸੇ ਜਲਾ ਹੂਆ ਤਾਂਬਾ ੨੮ ਮਾਸੇ
ਬਬੂਲ ਕਾ ਗੋਂਦ ੭ ਮਾਸੇ - ਕਤੀਰਾ ੭ ਮਾਸੇ ਭੂਮਰ ਮਕੀ ੭
ਮਾਸੇ ਵਸੁਦ ੧੪ ਮਾਸੇ ਜ਼ਪਾਤ ੧੪ ਮਾਸੇ ਦਮੁਲ ਅਖਵੈ
ਨ ੩॥ ਮਾਸੇ ਕੇਸਰ ੩॥ ਮਾਸੇ ਇਨ ਸਬ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸ
ਕਰ ਰਿਗਾੜ੍ਹਾ ਬਨਾ ਕਰ ਲਗਾਵੈ॥

ਸਿਆਫੇ ਅਬਿਯਜ ਕੁੰਦਰੀ ਕੀ

ਬਿਧਿ

ਕਤੀਰਾ ੧੦॥ ਮਾਸੇ ਵਬੂਲ ਕਾ ਗੋਂਦ ੧੦॥ ਮਾਸੇ ਨਿਸ਼ਾਸ
ਤਾ ੩॥ ਮਾਸ ਕੁੰਦਰ ਯਮਾਂ ਇਨ ਸਬ ਕੋ ਪੀਸ ਛਾਨ ਕੇ ਈਸ
ਬਗੋਲ ਕੇ ਲੁਆਬ ਮੇਂ ਰਗੜ੍ਹ ਬਨਾ ਲੇ॥

ਮੋਰਸਿਰਚ ਕਾ ਯਤਨ

ਮੋਰ ਸਿਰਚ ਉਸ ਰੋਗ ਕੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਮਨੁਖ ਕੀ ਆਂਖ
ਕਾ ਕਰਨਿਆ ਨਾਮ ਜੋ ਪਰਦਾ ਹੈ ਵਹੁ ਫਟ ਜਾਏ ਔਰ ਉਸ
ਕੇ ਨੀਰੇ ਸੇ ਅਵਨਿਆ ਨਾਮ ਜ਼ੋ ਪਰਦਾ ਹੈ ਸੋ ਊਪਰ ਕੋ ਉਭ-
ਰ ਆਵੇ ਤੋ ਉਪਾਇ ਉਸਕਾ ਉਸ ਸੇ ਪਹਿਲੇ ਕਰੇ ਜਬ ਕਿ ਕਿ-
ਕਰੇ ਕਰਨਿਆ ਕੇ ਮੋਹੇਨ ਪੜ੍ਹ ਜਾਏਂ ਔਰ ਐਸਾ ਉਪਾਇ

ਕਰੈ ਜੋ ਅਧਿਕ ਉਭਰਨੇ ਕੋ ਰੋਕੇ ਅਰਥਾਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉ
ਭਰਨੇ ਨ ਦੇ ਔਰ ਅਵਨਿਆਂ ਕੋ ਭੀਤਰ ਕੀ ਤਰਫ ਦਬਾਵੇ।

ਇਸ ਰੋਗ ਕੇ ਖੋਨੇ ਵਾਲੀ ਦਵਾ ਯਹ ਹੈ

ਧੋਇਆ ਹੂਆ ਸਾਧਨਾ ਔਰ ਚਾਂਦੀ ਕੀ ਝਿਲੀ ਮੀਆਂ ਜਲੀ ਹੂਈ ਸੀਪੀ ਪੀਸ ਕਰ ਆਖੋਂ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇ।

ਅਥਵਾ

ਧੋਏ ਹੂਏ ਸਾਫਨੇ ਕਾ ਸੁਰਮਾ ਆਂਖ ਮੇਂ ਭਰੇ ਔਰ ਊਪਰ ਸੇ ਗਈ ਕਪੜੇ ਕੀ ਰਖ ਕਰ ਪੱਟੀ ਸੇ ਬਾਂਧ ਦੇ।

ਅਥਵਾ

ਸੀਸੇ ਕਾ ਟੁਕੜਾ ਆਂਖ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਬਨਾ ਕੇ ਯਾ ਸੀਸੇ ਕਾ ਬੁਰਾਦਾ ਛੋਟੀ ਸੀ ਥੈਲੀ ਮੇਂ ਭਰ ਕਰ ਆਂਖ ਪਰ ਰਖ ਦੇਂ ਔਰ ਕਪੜੇ ਕੀ ਪਟੀ ਸੇ ਕਸ ਦੇਂ।

ਅਥਵਾ

ਪਿਸਾ ਹੂਆ ਸੁਰਮਾ ਛੋਟੀ ਸੀ ਕਪੜੇ ਕੀ ਥੈਲੀ ਮੇਂ ਭਰ ਕੇ ਆਂਖ ਪਰ ਧਰ ਕਰ ਕਪੜੇ ਕੀ ਪੱਟੀ ਸੇ ਕਸ ਦੇਂ ਇਨ ਔਖਧਿਓਂ ਕੇ ਕਰਨੇ ਸੇ ਭੀਤਰ ਕਾ ਪਰਦਾ ਬਾਹਰ ਕੋ ਆਨੇ ਸੇ ਰੁਕਾ ਰਹੇਗਾ।

ਔਰ ਜਬ ਕਿਨਾਰੇ ਕਰਨਿਆਂ ਕੇ ਮੋਟੇ ਹੋ ਜਾਏਂਗੇ ਤੋ ਫਿਰ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਅਰਾਮ ਨ ਹੋਗਾ ਇਸੀ ਸੇ ਇਸ ਰੋਗ ਕਾ ਉਪਾਇ ਜਲਦੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ।

ਔਰ ਇਸ ਰੋਗ ਵਾਲੇ ਮਨੁਖ ਜ ਕੋ ਹਮਨੇ ਭੀ ਅਪਨੀ ਆਖੋਂ ਸੇ ਦੇਖਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰੋਗ ਕੇ ਬਢ ਜਾਨੇ ਪਰ ਆਂਖ ਬਿਗੜ ਜਾਤੀ ਹੈ।

ਭੈਂਗਾ ਹੋਨੇ ਕਾ ਯਤਨ

ਭੈਂਗਾ ਉਸ ਰੋਗ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁਖ ਜ ਕੋ ਏਕ ਵਸਤੂ ਕੀ ਹੈ

੬੬ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੀ ਹੈ ਜੋ ਯਹ ਰੋਗ ਜਨਮ ਹੀ ਸੇ ਹੋਇ ਤੋ ਇਸਕਾ
੫੫ ਇਲਾਜ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬਚੋਂ ਕੋ ਮ੍ਰਿਗੀ ਕੇ ਰੋਗ ਸੇ ਔਰ ਏਕ
ਕਰਵਟ ਸੁਲਾਨੇ ਸੇ ਯਾ ਭਿਆਨਕ ਸ਼ਬਦ ਸੁਨਕਰ ਅਚਾਨ
ਕ ਚੌਂਕ ਪੜਨੇ ਸੇ ਭੀ ਯਹ ਰੋਗ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਪਾਇ ਉਸਕਾ
ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਲਾਲ ਯਾ ਚਮਕਦਾਰ ਵਸਤੂ ਆਂਖ ਕੇ ਕਿ-
ਨਾਰੇ ਰਖ ਦੇਂ ਜਿਧਰ ਕੀ ਆਂਖ ਕੋ ਫਿਰਾਨਾ ਚਾਹਤੇ ਹੈਂ ਜਬ
ਬਚਾ ਉਸੇ ਹਰਦਮ ਦੇਖੇਗਾ ਇਸ ਮੇਂ ਆਂਖ ਉਸ ਕੀ ਸੀਧੀ
ਹੋ ਜਾਏਗੀ।
ਔਰ ਜੋ ਯਹ ਰੋਗ ਜਵਾਨੀ ਮੇਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਇ ਤੋ ਕਾਰਣ ਇ-
ਸਕਾ ਤਸਨੁਜ ਇਮਤਲਾਈ ਯਾ ਵਿਸ ਹੋਗਾ ਪਹਿਚਾਨ ਤਸ-
ਨੁਜ ਯਾ ਵਿਸ ਕੀ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੇ ਪਹਿਲੇ ਗਰਮ ਰੋਗ ਹੂ-
ਏ ਹੋਂਗੇ ਉਪਾਇ ਉਸਕਾ ਯਹ ਹੈ।
ਕਿ ਆਂਖ ਕੋ ਤਰੀ ਪਹੁੰਚਾਵੇ ਔਰ ਲੜਕੀ ਕੀ ਮਾ ਕਾ ਦੂਧ ਸਿਰ
ਪਰ ਡਾਰੇ ਔਰ ਪਹਿਚਾਨ ਇਮਤਲਾਈ ਕੀ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹ-
ਲੇ ਇਸ ਰੋਗ ਵਾਲੇ ਕੋ ਮਿਰਗੀ ਆਈ ਹੋਂਗੀ ਔਰ ਤਸਨੁਜ
ਇਮਤਲਾਈ ਕੇ ਚਿਨ ਪਾਏ ਜਾਏਂਗੇ ਉਪਾਇ ਉਸਕਾ ਮੁਆ-
ਦਕੋ ਸਾਫ ਕਰਨਾ ਔਰ ਨਿਕਾਲਨਾ ਹੈ।
ਔਰ ਜੋ ਯਹ ਰੋਗ ਆਂਖ ਕੇ ਢੀਲੇ ਹੋ ਜਾਨੇ ਸੇ ਹੋਇ ਤੋ ਇਸ-
ਕੇ ਚਿਨ ਔਰ ਉਪਾਇ ਯਹੀ ਹੈਂ ਜੋ ਇਨੁਖਾਂ ਮੇਂ ਲਿਖੇ ਗਏ।
ਔਰ ਜੋ ਰੀਹ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਕੋਈ ਪਰਦਾ ਯਾ ਰਤੂਬਤ ਜਾ-
ਤੀ ਰਹੀ ਹੋਇ ਤੋ ਆਂਖ ਫੜਕੇਗੀ ਉਸਕਾ ਉਪਾਇ ਯਹ ਹੈ
ਕਿ ਛਿਕੇਂ ਸੇ ਬਲਗਮ ਕੋ ਨਿਕਾਲੇ ਔਰ ਹਬ ਅਯਾਰਜ ਖਿ-
ਲਾਵੈ ਯਹ ਦਵਾ ਅਤਾਰੋਂ ਕੇ ਬਨੀ ਬਨਾਈ ਮਿਲਤੀ ਹੈ ਔਰ ਬ-
ਦਹਜਮੀ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰਤੀ ਹੈ।

ਇਤਤਿਸਾਰ ਔਰ ਇੰਤਸਾਰ ਰੋਗ ਕਾ ਯਤਨ·

ਅਸਵੇ ਕੇ ਚੌੜੇ ਹੋਨੇ ਕੋ ਯਾ ਅਨਾਵਿਆ ਕੇ ਛੇਦ ਕੇ ਬਢ ਜਾਨੇ
ਇਤ੍ਤਿਸਾ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਆਂਖ ਮੇਂ ਰੌਸ਼ਨੀ ਫੈਲ ਜਾਨੇ ਕੋ
ਇਨਤਸਾਰ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ।

ਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਇਤਤਿਸਾ ਰੋਗ ਕੇ ਸਾਥ ਇਨਤਸਾਰ
ਕਾ ਰੋਗ ਅਵਸ਼੍ਯ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਐਸਾ ਹੋ ਸਕਤਾ ਹੈ ਕਿ
ਇਤਤਿਸਾ ਅਵਨਿਆ ਕੇ ਸਾਥ ਇਨਤਸਾਰ ਨ ਹੋ ਔਰ ਕ-
ਭੀ ਕਭੀ ਇਤਤਿਸਾ ਅਸਵਾ ਔਰ ਇਤਤਿਸਾ ਅਵਨਿਆ ਦੋ
ਨੋ ਸਾਥ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਇਤਤਿਸਾ ਅਸਵੇ ਕਾ ਅਛਾ ਹੋਨਾ ਬਹੁਤ ਕ-
ਠਿਨ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇਤਤਿਸਾਇ ਅਵਨਿਆ ਕਾ ਉਪਾਇ ਕਾਰਣ
ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋ ਸਕਤਾ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇਸਕੇ ਕਾਰਣ ਜਾਨ
ਕੇ ਉਪਾਇ ਕਰੈ ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਚੋਟ ਲਗ ਜਾਨੇ ਸੇ ਹੋ
ਇਤੋ ਫਸਤ ਸਰੇਰੂ ਨਸ ਕੀ ਖੋਲੇ ਔਰ ਪਿੜਲਿਯੋਂ ਪਰ ਪਛ-
ਨੇ ਲਗਾਵੇ।

ਔਰ ਜੋ ਕਿਸੀ ਮਵਾਦ ਕੀ ਅਧਿਕਤਾ ਯਾ ਰਤੂਬਤ ਦਿਜਿਆ
ਕੀ ਅਧਿਕਤਾ ਸੇ ਹੋ ਜੈਸਾ ਕਿ ਬਚੋਂ ਕੋ ਹੂਆ ਕਰਤਾ ਹੈ ਯਾ ਅਵ
ਨਿਆ ਕੀ ਸੂਜਨ ਸੇ ਹੋ ਤੋ ਫਸਤ ਔਰ ਭੂਕ ਨ ਕਰੈ।

ਔਰ ਜੋ ਅਵਨਿਆ ਕੀ ਖੁਸ਼ਕੀ ਸੇ ਹੋ ਇਤੋ ਚਿਨ ਔਰ ਉਪਾਇ
ਇਸਕੇ ਯਹ ਹੈਂ ਕਿ ਤੂਤਿਆ ਕੀ ਕਚੇ ਔਰ ਖੱਟੇ ਅੰਗੂਰ ਕੇ ਰ-
ਸ ਮੇਂ ਭਿਗੋ ਕਰ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੈ ਔਰ ਜੋ ਯਹ ਬਲਗਮ
ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਹੋ ਤੋ ਉਸਕੇ ਪਕਾਨੇ ਕੇ ਪੀਛੇ ਬਲਗਮ ਕਾ ਜੁਲ- ੦
ਬ ਦੇ ਔਰ ਵਾਮਲੀ ਭਿਨ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇ।

ਔਰ ਯਹ ਏਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਜੁਲਾਬੋਂ ਕੀ ਵਿਧਿ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਕੇ

ਅੰਤ ਮੇਂ ਲਿਖੇਂਗੇ।

ਅਵਾਨਿਆ ਕੇ ਛੇਦ ਕੇ ਸਕੜਾ ਹੋ ਜਾਨੇ ਕਾ ਯਤਨ ॥

ਯਹ ਰੋਗ ਜਨਮ ਸੇ ਹੋਇ ਤੋ ਅਛਾ ਹੈ ਇਸ ਸੇ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟੀ-
ਘਾਟ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਕ੍ਰਿਸੀ ਰੋਗ ਸੇ ਹੋ ਤੋ ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਿ ਕਮ ਹੋ-
ਤੀ ਹੈ ਪਹਿਲੇ ਇਸ ਕੋ ਦੇਖੇ ਕਿ ਕਾਰਣ ਇਸ ਕਾ ਅਨਵਿ-
ਆ ਕੀ ਤਰੀ ਹੈ ਯਾ ਖੁਸਕੀ ਯਾ ਰਤੂਬਤ ਵੈਜੀਆ ਕੀ ਕ-
ਭੀ ਖੁਸਕੀ ਔਰ ਤਰੀ ਕੇ ਚਿਨ ਸਹਜ ਸੇ ਮਾਲੂਮ ਹੋ ਜਾਏਂਗੇ
ਔਰ ਰਤੂਬਤ ਬੈਜੀਆ ਕੀ ਕਮੀ ਕਾ ਚਿਨ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਆਂਖ
ਛੋਟੀ ਹੋ ਜਾਏਗੀ ਔਰ ਵਸਤੁ ਭਲੀ ਭਾਤਿ ਨ ਦਿਖਾਈ ਦੇ-
ਗੀ ਔਰ ਕੈਮੂਸ ਅਨਵਿਆ ਕੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਨੇ ਕੋ ਔਰ ਬਿਗੜ੍ਹ
ਜਾਨੇ ਸੇ ਭੀ ਯਹ ਰੋਗ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਸ ਕਾ ਉਪਾਇ ਯਹ ਹੈ
ਕਿ ਪੁਤਲੀ ਨ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਜਬ ਕਿ ਅਨਵਿਆ ਕੀ ਖੁਸਕੀ ਯਾ-
ਰਤੂਬਤ ਵੈਜਿਆ ਕੀ ਕਮੀ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਯਹ ਰੋਗ ਹੋਇ ਤੋ
ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਆਂਖ ਕੋ ਤਰੀ ਪਹੁੰਚਾਵੇ ਔਰ ਜਬ ਰਤੂਬਤ ਅ-
ਨਵਿਆ ਕੀ ਅਧਿਕਤਾ ਸੇ ਹੋ ਤੋ ਉਸ ਤਰੀ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰੈ ਔਰ
ਕੈਮੂਸ ਕੇ ਬਿਗੜ ਜਾਨੇ ਮੇਂ ਮੁਆਦ ਕੋ ਸਾਫ਼ ਕਰੈ ਔਰ ਤਰੀ
ਭੀ ਪਹੁੰਚਾਵੈ ਯਹ ਮੁਆਦ ਕੋ ਸਾਫ਼ ਕਰਨੇ ਵਾਲੀ ਔਰ ਤਰੀ
ਪਹੁੰਚਾਨੇ ਵਾਲੀ ਦਵਾ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਕੇ ਅੰਤ ਮੇਂ ਲਿਖੀ ਜਾਏਗੀ।

ਵਸਾਰਤ ਕਾ ਯਤਨ

ਯਹ ਰੋਗ ਵਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਧੇਰੀ ਜਗਹ ਮੇਂ ਬਹੁਤ ਬੈਠਨੇ ਸੇ-
ਦ੍ਰਿਸ੍ਟਿ ਧੁੰਧਲੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔਰ ਜਬ ਚੀਜ਼ ਧੁੰਧਲੀ ਮਾਲੂਮ
ਹੋਤੀ ਹੈ ਯਾ ਰਤੂਬਤ ਵੈਜਿਆ ਕਾਲੀ ਪੜ ਜਾਤੀ ਹੈ ਇਸ ਸੇ
ਯਹ ਰੋਗ ਉਤਪੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ।

ਅਥਵਾ ਐਸੇ ਰੋਗ ਮੇਂ ਆਂਖ ਮੇਂ ਵਾਸਲੀਕੂਨ ਜੋ ਸਫੇ ੨੬ ਮੇਂ ਵਰਣਨ ਕਰ ਆਏ ਹੈਂ ਉਸੇ ਨਿਤ੍ਯ ਲਗਾਵੈਂ।

ਔਰ ਹਲਕੀ ਹਲਕੀ ਦਵਾਂ ਲਗਾਵੇਂ ਔਰ ਹਲਕਾ ਹੀ ਭੋਜਨ ਖਾਨੇ ਕੋ ਦੇਂ।

ਔਰ ਜੋ ਅਚਾਨਕ ਅੰਧੇਰੇ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਲੇਨੇ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਯਹ ਰੋਗ ਉਤਪੰਨ ਹੋ ਤੋ ਨੀਲਾ ਆਸਮਾਨੀ ਰੰਗ ਕਾ ਕਪੜਾ ਆਖੋਂ ਮੇਂ ਰਡਾਲੇ ਰਹੇ ਯਾ ਆਸਮਾਨੀ ਰੰਗ ਕੀ ਐਨਕ ਲਗਾਨਾ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦਾ ਕਰਤੀ ਹੈ।

ਔਰ ਹਲਕਾ ਭੋਜਨ ਨ ਕਾ ਭੋਜਨ ਕਰੈ ਔਰ ਭੂਖਾ ਰਹਿਨਾ ਔਰ ਮੈਥੁਨ ਕਰਨਾ ਇਸ ਰੋਗ ਮੇਂ ਬੁਰਾ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਰੋਗ ਵਾਲਾ ਮਨੁਖ੍ਯ ਰਾਤ੍ਰਿ ਮੇਂ ਕੁਛ ਨ ਖਾਏ।

ਚੁੰਧਾ ਹੋਨੇ ਕਾ ਯਤਨ

ਇਸ ਰੋਗ ਸੇ ਦਿਨ ਮੇਂ ਕਮ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤਾ ਹੈ ਯਹ ਰੋਗ ਜੋ ਜਨਮ ਸੇ ਹੋਇ ਤੋ ਇਸਕਾ ਉਪਾਇ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤੌਭੀ ਮਨੁਖ੍ਯ ਕੋ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਨੇਤ੍ਰ ਕੇ ਪਰਦੋਂ ਕੋ ਔਰ ਪਲਕੋਂ ਕੋ ਕਾਲ ਕਰਨੇ ਕਾ ਉਪਾਇ ਕਰੈ ਵਹ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇ ਹੈ ਕਿ ਵਨਪ ਸੇ ਔਰ ਬਾਦਾਮ ਕੇ ਤੇਲ ਕੇ ਕਾਜਲ ਬਨਾਕਰ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਮੇਂ ਲਗਾਯਾ ਕਰੈ ਇਸ ਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਿ ਪੁਸ਼੍ਟ ਹੋ ਜਾਏਗੀ।

ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਿ ਕੇ ਥਕ ਜਾਨੇ ਕਾ ਯਤਨ

ਯੇ ਰੋਗ ਸਫੈਦ ਔਰ ਚਮਕੀਲੀ ਵਸਤੂ ਕੇ ਦੇਖਨੇ ਸੇ ਜੈਸੇ ਸੂਰਯ ਔਰ ਵਰਫ ਆਦਿਕ ਕੇ ਊਪਰ ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਿ ਜਮਾਨੇ ਸੇ ਉਤਪੰਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਪਾਇ ਇਸਕਾ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਾ ਕਪੜਾ ਲੇਕਰ ਆਖੋ ਪਰ ਲਟਕਾਵੈ ਔਰ ਜਹਾਂ ਤਕ ਹੋ ਸਕੇ ਵਹਾਂ ਤਕ ਪਹਰਨੇ ਔਰ ਵਿਛਾਨੇ ਕੇ ਕਪੜੇ ਭੀ ਕਾਲੇ ਹੀ ਰਖੇ।

ਅਥਵਾ

ਦੂਧ ਮੇਂ ਕਪੜਾ ਭਿਗੋ ਕਰ ਆਂਖੋਂ ਪਰ ਰਖੇ ਯਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੇ ਸ-
ਤਨੋਂ ਕੀ ਧਾਰ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਮੇਂ ਲਗਾਨਾ।
ਅਥਵਾ ਕੜਵੇ ਬਾਦਾਮ ਕੋ ਪੀਸ ਕੇ ਯਾ ਕੁਚਲ ਕੇ ਆਂਖੋਂ ਪ-
ਰ ਬਾਂਧੇ।

ਅਥ ਚਕਾਚੌਂਧੀ ਕਾ ਵਿਖ੍ਯ

ਇਸ ਰੋਗ ਮੇਂ ਧੂਪ ਔਰ ਰੌਸ਼ਨੀ ਕੀ ਤਰਫ ਦੇਖਨਾ ਬੁਰਾ ਲ-
ਗਤਾ ਹੈ ਉਪਾਇ ਇਸ ਕਾ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਯਹ ਰੋਗ ਗਰਮੀ
ਸੇ ਹੋ ਤੋ ਠੰਢੀ ਦਵਾ ਕਰ ਕੇ ਆਂਖੋਂ ਕੋ ਤਰੀ ਪਹੁੰਚਾਵੇ।

ਅਥਵਾ

ਇਲਾਇਚੀ ਕਾ ਇਤਰ ਦੋਨੌਂ ਕਨਪਟਿੱਓਂ ਪਰ ਤਥਾ ਪਲਕੋਂ
ਪਰ ਲਗਾਨੇ ਸੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਮੇਂ ਸੇ ਗਰਮੀ ਕਾ ਪਾਨੀ ਨਿਕਲ ਜਾ-
ਇਗਾ ਇਸ ਦਵਾ ਕਾ ਤੀਨ ਦਿਨ ਸੇਵਨ ਕਰੈ ਔਰ ਇਸ ਦ-
ਵਾ ਕੋ ਹਮਨੇ ਕਈ ਦਫਾ ਅਜ਼ਮਾਈ ਹੈ ਇਸ ਕੇ ਲਗਾਨੇ ਸੇ
ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਮੇਂ ਤਰੀ ਪਹੁੰਚਤੀ ਹੈ।

ਅਥਵਾ

ਜੋ ਰਮਦ ਆਦਿ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਹੋ ਇਤੋ ਵਹ ਦਵਾ ਕਰੇ ਜੋ ਰਮ-
ਦ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ।

ਆਂਖ ਕੇ ਮਿਜਾਜ ਪਹਿਚਾਨਨੇ
ਕੀ ਵਿਧਿ

ਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ। ਆਂਖੋਂ ਕਾ ਮਿਜਾਜ ਗਰਮ ਔਰ ਤਰ ਹੈ ਔ-
ਰ ਜੋ ਇਸ ਕੇ ਵਿਪਰੀਤ ਹੋ ਤੋ ਜਾਨ ਲੋ ਕਿ ਕੋਈ ਰੋਗ ਹੋਗਾ।
ਊਪਰ ਸੇ ਛੂਨੇ ਮੇਂ ਆਂਖ ਗਰਮ ਮਾਲੂਮ ਹੋ ਔਰ ਡੋਰੇ ਰੰਗੀਨ
ਹੋਂ ਔਰ ਆਂਖ ਜਲਦੀ ਨ ਫੜਕੇ ਤੋ ਆਂਖ ਮੇਂ ਗਰਮੀ ਕਾ

ਚਿਨ ਜਾਨੀਏ।

ਔਰ ਜੋ ਇਸਸੇ ਵਿਪਰੀਤ ਚਿਨ ਪਾਏ ਜਾਏਂ ਉਨੇ ਸਰਦੀ ਕੇ ਜਾਨੋ ਔਰ ਜੋ ਆਂਖ ਮੇਂ ਗੀਡ ਆਂਸੂ ਬਹੁਤ ਨਿਕਲੇ ਔਰ ਫੂਲੀ ਹੁਈ ਮਾਲੂਮ ਹੋ ਤੋ ਯਹ ਚਿਨ ਸਰਦੀ ਕੇ ਹੈਂ ਔਰ ਖੁਸਕੀ ਕੇ ਚਿਨਹ ਇਸਸੇ ਵਿਪਰੀਤ ਪਾਏ ਜਾਏਂਗੇ।

ਕਾਲੀ ਪੁਤਲੀ ਕੀ ਆਂਖ ਸਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਆਂਖੋਂ ਸੇ ਅਧਿਕ ਗਰਮ ਔਰ ਤਰ ਹੋਤੀ ਹੈਂ ਇਸੀ ਲੀਏ ਆਂਖ ਮੇਂ ਮੋਤੀਆਬਿੰਦ ਔਰ ਗਰਮੀ ਕੇ ਰੋਗ ਬਹੁਧਾ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਪਰੰਤੁ ਬਹੁਤ ਸੇ ਹਕੀਮ ਯਹ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਬਾਜੀ ਆਂਖ ਸੇ ਮੋਤੀਆਬਿੰਦ ਜਿਆਦ ਹੋਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਜਗੇ ਤਕ ਤੋ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਪਰਦੋਂ ਕੇ ਰੋਗੋਂ ਕਾ ਵਰਣਨ ਕੀਆ ਅਬ ਆਗੇ ਪਲਕੋਂ ਕੇ ਰੋਗੋਂ ਕਾ ਵਰਣਨ ਕਰਤੇ ਹੈਂ।

ਪਲਕੋਂ ਕੇ ਰੋਗੋਂ ਕੇ ਵਿਸ਼ਯ ਮੇਂ

ਅਬ੍ਰਕੇਮਨਾ ਕਾ ਯਤਨ ਔਰ ਚਿਨ

ਅਬ੍ਰਕੇਮਨਾ ਉਸ ਰੋਗ ਕੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਮਨੁਖ੍ਯ ਜਬ ਸੋਯ ਕੇ ਜਾਗੇ ਤੋ ਆਂਖ ਮੇਂ ਖਟਨ ਹੋ ਜੈਸੇ ਰੇਤ ਕੇ ਪੜ ਜਾਨੇ ਸੇ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਕੇ ਪੀਛੇ ਯਹ ਖਟਕ ਜਾਤੀ ਰਹਤੀ ਹੈ ਐਸੇ ਰੋਗ ਵਾਲੇ ਮਨੁਖ੍ਯ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪਹਿਲੇ ਜੁਲਾਬ ਦੇਂ ਔਰ ਪੀਛੇ ਸਿਆਫ਼ੇ ਅਹਮਰ ਲੀਨ ਔਰ ਸਿਆਫ਼ੈ ਅਹਮਰ ਲਗਾਵੇਂ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਸਿਆਫ਼ੋਂ ਕੇ ਬਨਾਨੇ ਕੀ ਵਿਧਿ ਲਿਖਆਏ ਹੈਂ ਔਰ ਇਸ ਰੋਗ ਮੇਂ ਗਾਰਮਜ਼ਲ ਸੇ ਸਨਾਨ ਕਰਾਨਾ ਅਤਿ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ।

ਪਪੋਟੇ ਕੇ ਢੀਲੇ ਹੋ ਜਾਨੇ ਕਾ -

ਯਤਨ

ਪਹਿਲੇ ਮੁਆਦ ਕੋ ਨਿਕਾਲੇ ਪੀਛੇ ਏਲੂਆ ਅਕਾਕੀਆ ਸੁ-
ਰਮੁਕੀ ਇਨ ਤੀਨੋਂ ਕੋ ਪੀਸ ਕਰ ਪਲਕ ਔਰ ਮਾਥੇ ਪਰ
ਲਗਾਵੈ।
ਔਰ ਜੋ ਇਸ ਸੇ ਲਾਭ ਨ ਹੋ ਤੋ ਪਲਕ ਕਾਟਨੀ ਪੜੇਗੀ ਇਸ
ਲਹਕ ਕੇ ਕਾਟਨੇ ਕੀ ਰੀਤ ਦਸਤਕਾਰ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਇਸ
ਰੋਗ ਵਾਲੇ ਮਨੁਖ ਜ ਕੋ ਨਾਕ ਕੀ ਰਗ ਕੀ ਫਸਤ ਖੋਲਨਾ
ਅਛਾ ਹੈ।

ਪਲਕੋਂ ਕੇ ਚਿਪਟ ਜਾਨੇ ਕਾ

ਯਤਨ

ਯਹ ਰੋਗ ਰਮਦ ਕੇ ਪੀਛੇ ਯਾ ਪਲਕ ਕੇ ਕਾਟਨੇ ਕੇ ਪੀਛੇ ਯਾ-
ਸਵਲ ਯਾ ਨਾਖੂਨੇ ਮੇਂ ਹੋਤਾ ਹੈ ਉਪਾਇ ਉਸ ਕਾ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਲ-
ਈ ਸੇ ਦੋਨੋਂ ਪਲਕੋਂ ਕੋ ਛੁੜਾਵੈ ਔਰ ਫਿਰ ਜੀਰਾ ਔਰ ਨਮਕ ਚ-
ਬਾ ਕਰ ਪਾਨੀ ਉਸ ਕਾ ਆਖ ਮੇਂ ਡਾਲੇ।
ਔਰ ਰੂਈ ਕੋ ਰੋਗਨ ਗੁਲ ਮੇਂ ਭਿਗੋ ਕਰ ਪਲਕੋਂ ਕੇ ਬੀਚ ਮੇਂ
ਰਖੇਂ ਅਰੁ ਅੰਡੇ ਕੀ ਜਰਦੀ ਮੇਂ ਰੋਗਨ ਗੁਲ ਮਿਲਾ ਕਰ ਆਂਖ
ਕੇ ਊਪਰ ਲਗਾਵੇ ਤੋ ਯਹ ਰੋਗ ਨਿਸਚੇ ਹੀ ਜਾਤਾ ਰਹੇ।

ਪਲਕੋਂ ਕੇ ਛੋਟੇ ਹੋਨੇ ਕਾ

ਯਤਨ

ਇਸ ਰੋਗ ਮੇਂ ਊਪਰ ਕੀ ਪਲਕ ਸੁਕੜ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔਰ ਨੀਚੇ
ਕੀ ਪਲਕ ਬਾਹਰ ਪਲਟ ਹੀ ਆਤੀ ਹੈ ਔਰ ਦੋਨੋਂ ਪਲਕੇਂ-
ਬਰਾਬਰ ਬੰਦ ਨਹੀ ਹੋਤੀ ਇਸ ਰੋਗ ਕਾ ਕਾਰਣ ਪਪੋਟੇ ਕੇ
ਢੀਲੇ ਹੋ ਜਾਨੇ ਕੇ ਕਾਰਣੋਂ ਸੇ ਵਿਪਰੀਤ ਹੈ ਔਰ ਅਧਿਕ ਮਾਸ
ਜੋ ਪਪੋਟੇ ਮੇਂ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਸੇ ਕਾਟ ਕਰ ਨਿਕਾਲਨੇ ਸੀ ਡੀਯ-

ਹ ਰੋਗ ਉਤਪੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜੋ ਯਹ ਰੋਗ ਕਿਸੀ ਮੁਆਦ ਕੇ ਸੇ ਹੋ ਤੋ ਪਹਿਲੇ ਉਸ ਮੁਆਦ ਕੋ ਨਿਕਾਲੇ ਫਿਰ ਕਾਰਣ ਕੇ ਅਨੁਸਰ ਉਪਾਇ ਕਰੈ ਔਰ ਜੋ ਦਸਤਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕੇ ਤੋ ਉਸੇ ਭੀ ਕਰੈ।

ਜ਼ਿਰਨਾਕ ਕਾ ਯਤਨ

ਇਸ ਰੋਗ ਮੇਂ ਪਲਕ ਪਰ ਨਰਮ ਮਾਂਸ ਉਤਪੰਨ ਹੋ ਜਾਨੇ ਸੇ ਪਲਕ ਮੋਟੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔਰ ਆਖੋਂ ਮੇਂ ਪਾਨੀ ਭਰਾ ਰਹਿਤਾ ਹੈ ਉਪਾਇ ਇਸ ਕਾ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਮੁਆਦ ਕੋ ਨਿਕਾਲੇ ਔਰ ਫਿਰ ਆਂਸੂ ਵਹਾਨੇ ਵਾਲੀ ਔਖਧਿ ਆਂਖ ਮੇਂ ਡਾਲੇਂ ਔਰ ਜੋ ਇਸ ਸੇ ਭੀ ਲਾਭ ਨ ਹੋ ਤੋ ਦਸਤਕਾਰੀ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ।

ਪਲਕੋਂ ਕੇ ਝੜ ਜਾਨੇ ਕਾ ਯਤਨ

ਜੋ ਯਹ ਰੋਗ ਬੁਰਾ ਭੋਜਨ ਖਾਨੇ ਸੇ ਯਾ ਪਿੱਤ ਕੇ ਤਥਾ ਬਾਦੀ ਕੇ ਅਧਿਕ ਹੋਨੇ ਸੇ ਹੋਇ ਤੋ ਉਸ ਮੁਆਦ ਕੋ ਨਿਕਾਲੇ ਔਰ ਜੋ ਪਲਕ ਕੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਸੇ ਹੋਇ ਤੋ ਜੈਸਾ ਕਰਾਨੀਭ੍ਰਮ ਔਰ ਬਾਬਮ ਤਪ ਕੇ ਪੀਛੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੋ ਉਸ ਜਗਾਹ ਕੋ ਪੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਔਰ ਤਰੀ ਪਹੁੰਚਾਣਾ ਚਾਹੀਏ।

ਔਰ ਵਾਸਲੀਕੂਨ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ ਉਸ ਕੋ ਔਰ ਸੁਰਮਾ ਰੋਸ਼ਨਾਈ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੈ।

ਸੁਰਮਾ ਰੋਸ਼ਨਾਈ ਕੀ ਵਿਧਿ

ਹੁਨਾਸ ਜਲਾ ਹੂਆ ੧੭॥ ਮਾਜੇ ਸਾਦਾ ੧੭॥ ਮਾ. ਗੋਲੀ ਮਰਚ ੧॥। ਮਾ. ਪੀਪਲ ੧॥। ਮਾ. ਕੇਸਰ ੧॥। ਮਾ. ਵਕਾਇਨ ੧॥। ਮਾ. ਜ਼ੰਗਾਰ ੩॥ ਮਾ. ਏਲੂਆ ੩॥ ਮਾ. ਨਮਕ ਅਰਮਨੀ ੩॥ ਮਾ. ਇਕਲੀਮਿਆ ੭ ਮਾ. ਇਨ ਸਬ ਔਖਧਿਓਂ ਕੋ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਕਰ ਕਪੜੇ ਮੇਂ ਛਾਨ ਕਰ ਘੋਟ ਕਰ ਸੁਰਮਾ ਬ-

੧੪ ਨਾਲੇ ਔਰ ਸਮਯਪਰ ਕਾਮਮੇਂ ਲਾਵੇ।
੮੫ ਔਰ ਜੋ ਯਹ ਰੋਗ ਬਲਗਮ ਕੇ ਜੋਰ ਸੇ ਹੋ ਤੋ ਬਲਗਮ ਕੋ
ਨਿਕਾਲੇ ਔਰ ਪੁਸ਼ਟ ਕਰਨੇ ਵਾਲੀ ਦਵਾ ਕਾਮ ਮੇਂ ਲਾਵੇ।

ਪਲਕੋਂ ਕੇ ਸੁਫੈਦ ਹੋ ਜਾਨੇ
ਕਾ ਯਤਨ

ਉਪਾਇ ਉਸ ਕਾ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਬਲਗਮ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰੈ
ਫਿਰ ਜੰਗਲੀ ਲਾਲੇ ਕੇ ਪਤੇ ਜੈਤ ਕੇ ਤੇਲ ਮੇਂ ਮਿਲਾਕਰ ਮਲੈ
ਔਰ ਸੁਰਮਾ ਰੋਸ਼ਨਾਈ ਸਲਾਈ ਸੇ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇ।

ਪਲਕ ਮੇਂ ਖੁਜਲੀ ਔਰ ਫੁਨ
ਸਿੰ ਹੋਇ ਉਸ ਕਾ ਉਪਾਇ।

ਜੈਸਾ ਮੁਆਦ ਹੋ ਉਸਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਾਇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ
ਔਰ ਚਭੂਦਵਨਪਸੀ ਜੀ ਆਂਖ ਮੇਂ ਸੁਰਮੇ ਕੀ ਤਰਹ ਲਗਾਵੇ।

ਵਭੂਦਵਨਪਸ ਜੀ ਕੀ
ਬਿਧਿ

ਵਨਪਸੇ ਕੇ ਫੂਲ ਧਨੀਆਂ ਵਵੂਲ ਕਾ ਗੋਂਦ ਕਤੀਰਾ ਯਹ ਸ-
ਭ ਦਵਾ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਤੀਨ ਮਾਸ਼ੇ ਨਿਸ਼ਾਸਤਾ ੧॰॥ ਮਾਸ਼ੇ ਇਨ
ਸਬ ਕੋ ਕੂਟ ਪੀਸ ਕਰ ਇਸ ਮੇਂ ਸਿਰਕੇ ਕੀ ਪੁਠ ਦੇ ਔਰ
ਛਾਯਾ ਮੇਂ ਸੁਖਾਲੇ ਫਿਰ ਇਸ ਕਾ ਸੁਰਮਾ ਬਨਾਕਰ ਕਾਮ
ਮੇਂ ਲਾਵੇਂ।

ਵਰਦਾ ਕਾ ਯਤਨ

ਵਰਦਾ ਏਕ ਮੁਆਦ ਗਾੜ੍ਹਾ ਔਰ ਸੁਫੈਦ ਛਿਲੇ ਕੀ ਸਾਦ੍ਰਿਸ ਜ
ਪਪੋਟੇ ਕੇ ਊਪਰ ਉਤਪੰਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਉਪਾਇ ਉਸ ਕਾ
ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਰੌਗਨ ਮੋਮ ਔਰ ਦਾਖਲੀ ਯੂਨ ਮਿਲਾਕਰ ਲ-
ਗਾਨੇ ਸੇ ਨਰਮ ਹੋਕਰ ਬੈਠ ਜਾਇਗਾ ਔਰ ਨਹੀ ਤੋ ਨਸਤ

ਰ ਸੇ ਕਾਟਨਾ ਯੋਗਯ ਹੈ।

ਪਲਕ ਮੋਟੇ ਔਰ ਕੜੇ ਹੋਜਾਨੇ ਕਾ ਯਤਨ

ਜਬ ਮਨੁਖ੍ਯ ਕੀ ਪਲਕ ਮੋਟੀ ਔਰ ਕੜੀ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਤੋ ਆਂਖ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਔਰ ਖੋਲਨਾ ਕਠਿਨ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਯਹ ਰੋਗ ਸੌਦਾ ਕੇ ਮੁਵਾਦ ਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਇਸ ਲੀਏ ਉਪਾਇ ਇਸ ਕਾ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਲੇ ਸੌਦਾ ਕੋ ਪਕਾਵੈ ਔਰ ਮਵਾਦ ਕੋ ਨਿਕਾਲੇ ਔਰ ਉਸ ਜਗਹ ਕੋ ਨਰਮ ਕਰੈ ਔਰ ਅਕਲੀਲ ਉਲ ਮੁਲਕ ਵ ਬਾਬੂਨਾ ਵ ਨਿਪਸਾ ਖਤਮੀ ਕੇ ਪਤੇ ਇਨ ਕੋ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਔਟਾ ਕੇ ਆਂਖ ਕੋ ਵਫਾਰਾ ਦੇ।

ਔਰ ਜੋ ਬਿਨਾ ਕਿਸੀ ਮੁਆਦ ਕੇ ਇਸ ਰੋਗ ਮੇਂ ਖੁਜਲੀ ਹੋਇ ਉਸ ਕੋ ਯਬੂਸਤੁਲ ਐਨ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ।

ਪਲਕੋਂ ਕੇ ਮੋਟੇ ਔਰ ਲਾਲ ਹੋ ਜਾਨੇ ਕਾ ਵਿਸ਼ਯ

ਇਸ ਰੋਗ ਮੇਂ ਪਲਕ ਕੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬਹੁਧਾ ਮੋਟੇ ਹੋ ਜਾਨੇ ਹੈਂ ਔਰ ਲਾਲ ਭੀ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਉਪਾਇ ਇਸ ਕਾ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਮੇਥੇਂ ਕਾ ਨੁਕੂਹ ਪੀਵੇ ਔਰ ਜਮਾਕ ਕੋ ਗੁਲਾਬ ਮੇਂ ਭਿਗੋ ਕਰ ਪਾਨੀ ਉਸ ਕਾ ਟਪਕਾਵੈ ਔਰ ਫਿਟਕਰੀ ਕੁਲਫਾ ਔਰ ਕਾਸਨੀ ਕੇ ਪਤੋਂ ਕੋ ਰੌਗਨ ਗੁਲ ਮੇਂ ਮਿਲਾ ਕਰ ਲੇਪ ਕਰਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ।

ਔਰ ਜਬ ਯਹ ਰੋਗ ਪੁਰਾਨਾ ਹੋ ਜਾਏ ਤੋ ਪਹਿਲੇ ਫਸਤ ਔਰ ਜੁਲਾਬ ਦੇ ਫਿਰ ਸ਼ਿਜਾਫਹ ਅਹਮਰ ਲੀਨ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇਂ ਇਸ ਕੇ ਬਨਾਨੇ ਕੀ ਵਿਧਿ ਆਗੇ ਲਿਖ ਆਏ ਹੈਂ।

ਪਲਕੋਂ ਮੇਂ ਜੂਆਂ ਪੜ ਜਾਏਂ ਉਸਕਾ ਯਤਨ

ਯਹ ਰੋਗ ਬਲਗਾਮ ਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪਹਿਲੇ ਬਲਗਾਮ ਕਾ ਮੁਆਦ ਨਿਕਾਲੇ ਫਿਰ ਪਲਕ ਮੇ ਸੇ ਜੂਆਂ ਵੀਨੇ ਔਰ ਜੋ ਜੂਆਂ ਛੋਟੇ ਹੋਇ ਔਰ ਵੀਨਨੇ ਮੇਂ ਨ ਆਵੇਂ ਤੌ ਫਿਟਕਰੀ ਔਰ ਨਮਕ ਕੋ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਔਟਾ ਕੇ ਪਲਕ ਕੋ ਧੋਵੇ॥

ਔਰ ਸਲਾਈ ਕੋ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਪਾਰੇ ਮੇਂ ਰਖਕਰ ਹੌਲੇ ਸੇ ਹਾਥ ਸੇ ਪੌਂਛ ਲੇ ਫਿਰ ਉਸ ਸਲਾਈ ਕੋ ਆਂਖ ਮੇਂ ਫੇਰੇ ਤੋ ਆਂਖ ਕੇ ਜੂਆਂ ਮਰ ਜਾਏਂ॥

ਗੁਹਾਜਨੀ ਕਾ ਯਤਨ

ਯਹ ਏਕ ਸੂਜਨ ਕਾ ਨਾਮ ਹੈ ਔਰ ਸੂਜਨ ਜੋ ਕਿ ਬਰਾਬਰ ਪਲਕ ਪਰ ਹੋਤੀ ਹੈ ਜੋ ਅਵਜ਼ਲ ਕਤਾ ਮੁਆਦ ਨਿਕਾਲਨੇ ਕੀ ਹੋਇ ਤੋ ਮੁਆਦ ਕੋ ਨਿਕਾਲੇ ਨਹੀਂ ਤੋ ਰਸੌਤ ਔਰ ਏਲੁਆ ਗਿਲੇ ਇਰਮਨੀ ਹਰੀ ਕਾਸ਼ਨੀ ਕੇ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਪੀਸਕਰ ਆਖ ਪਰ ਲਗਾਵੇ ਔਰ ਇਸ ਸੇ ਆਰਾਮ ਨ ਹੋਇ ਤੋ ਉਸਕੋ ਨਾਖੂਨ ਸੇ ਕੁਰਦ ਡਾਲੇ ਯਾ ਕੈਂਚੀ ਸੇ ਕਾਟ ਡਾਲੇ ਔਰ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਤਕ ਉਸਕਾ ਰੁਧਿਰ ਵਹਨੇ ਦੇ ਜਲਦੀ ਬੰਦ ਨ ਕਰੈ ਕਿਉਕਿ ਜਲਦੀ ਬੰਦ ਕਰਨੇ ਸੇ ਰੁਕਾ ਹੂਆ ਬੁਰਾ ਰੁਧਿਰ ਨੁਕਸਾਨ ਲਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਜਲਦੀ ਆਰਾਮ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਬਾਦ ਉਸਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਅਸਫਰ ਉਸ ਪਰ ਲਗਾਵੇ॥

ਅਜਫਾਨ ਕਾ ਯਤਨ

ਯਹ ਵਹ ਰੋਗ ਹੈ ਕਿ ਆਂਖ ਕੇ ਨੀਚੇ ਖਲੜ ਮੇਂ ਸਹਤੂਤ

ਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਏਕ ਦ ਜ਼ਤ੍ਰ ਉਤਪੰਨ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਉਪਾਇ ਉਸਕਾ
ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਫਸਤ ਔਰ ਜੁਲਾਬ ਕੇ ਪੀਛੈ ਦਸਤਕਾਰੀ ਕਰੈ ਔ-
ਰ ਜੀਰਾ ਔਰ ਨਮਕ ਦੋਨੋਂ ਕੋ ਦਾਂਤੋਂ ਸੇ ਚਬਾਕਰ ਉਸਕੇ ਊਪਰ
ਲਗਾਵੈ ਔਰ ਇਸ ਰੋਗ ਕਾ ਉਪਾਇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਭਾ-
ਗ ਮੇਂ ਲਿਖਾ ਹੈ।

ਜਫਨ ਕਾ ਯਤਨ

ਜਫਨ ਉਸ ਰੋਗ ਕੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਬਾਜ਼ੇ ਮਨੁਖ੍ਯ ਕੇ ਪਲਕ
ਪਥਰ ਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ਼ ਕੜੀ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈਂ ਕਾਰਣ ਅਰਥਾਤ ਉਤਪ-
ਤਿ ਇਸਕੀ ਸੌਦਾ ਕੇ ਗਾੜ੍ਹੇ ਮੁਆਦ ਕੇ ਜਮ ਜਾਨੇ ਸੇ ਹੈ ਇਸ ਸੇ
ਵਰਦੇ ਕੇ ਅਧਿਕ ਪਲਕ ਮੋਟੀ ਹੋਜਾਤੀ ਹੈ ਉਪਾਇ ਇਸਕਾ
ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਮੁਆਦ ਕੇ ਨਿਕਾਲੇ ਔਰ ਰੌਗਨ ਮੋਸ ਕੋ
ਪਿਘਲਾ ਕੇ ਲਗਾਵੈ ਔਰ ਕਭੀ ਯਹ ਰੋਗ ਫੋੜੇ ਕੀ ਤੁਲ੍ਯ ਸ ਹੋ
ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੋ ਫਿਰ ਇਸਕਾ ਇਲਾਜ ਕਠਿਨ ਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ।

ਪਲਕ ਮੇਂ ਘਾਵ ਪੜ ਜਾਨੇ ਕਾ ਯਤਨ

ਯਹ ਰੋਗ ਵਹੁ ਹੈ ਕਿ ਪਲਕ ਕੇ ਭੀਤਰ ਯਾ ਬਾਹਰ ਘਾਵ ਹੋਜਾ-
ਤੇ ਹੈਂ ਤੋ ਬਹੁਤ ਦੁਖਦਾਈ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਇਸ ਰੋਗ ਕਾ ਯਤਨ ਤਿਬਅ-
ਕਬਰੀ ਵਾਲੇ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲਿਖਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਕਾ ਇਲਾਜ
ਘਾਵ ਕੇ ਉਤਪੰਨ ਹੋਨੇ ਸੇ ਹੀ ਪਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿਔਂਕਿ ਜੋ
ਯਹ ਘਾਵ ਪੜ ਜਾਤਾ ਹੈ ਤੋ ਸਮਸ੍ਤ ਪਲਕੋਂ ਕੋ ਘੇਰ ਲੇਤਾ ਹੈ ਉ-
ਪਾਇ ਉਸਕਾ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਮਸੂਰ ਅਨਾਰ ਔਰ ਪਿਸਤੇ ਕੇ ਛਿਲ-
ਕੇ ਇਨ ਤੀਨੋਂ ਕੋ ਬਰਾਬਰ ਲੇ ਮਹੀਨ ਪੀਸ ਸਿਰਕਾ ਮੇਂ ਪਕਾਵ-
ਰਲੇ ਪਕਾਵੈ ਔਰ ਜਬ ਖਰੰਡ ਜਮਨੇ ਲਗੇ ਤਬ ਅੰਡੇ ਕੀ ਜ਼-
ਰਦੀ ਕੋ ਕੇਸਰ ਮੇਂ ਮਿਲਾਕਰ ਘਾਵ ਕੇ ਮੁਕਾਮ ਪਰ ਲਗਾਵੈ।

ਪਪੋਟੇਕੇਫੂਲਜਾਨੇ

ਕਾਨੂਨ

ਪਪੋਟਾ ਉਸ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਪਲਕੋਂ ਕੇ ਭੀਤਰ ਕੀ ਤਰਫ਼ ਗੁਲਾਬੀ ਠੌਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤੀ ਹੈ ਯਹ ਰੋਗ ਜਿਗਰ ਕੀ ਔਰ ਮੇਦੇ ਕੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕੇ ਕਾਰਣ ਸੇ ਹੋਇ ਤੋ ਇਨਕੋ ਪਹਲੇ ਪੁਸ਼ਟ ਕਰੈ।

ਔਰ ਜੋ ਬਲਗਮ ਕੇ ਅਧਿਕ ਹੋਨੇ ਸੇ ਹੋਇ ਤੋ ਇਤਰੀਫ਼ਲ ਖਿਲਾਵੈ ਔਰ ਫ਼ਸਤ ਕੀ ਫਲਕਰੈ ਔਰ ਚੰਦਨ ਕੋ ਹਰੇ ਧਨਿਏ ਕੇ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਪੀਸ ਕਰ ਲੇਪ ਕਰੈ।

ਇਤਿ ਜਰਾਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ੩ ਭਾਗ ਸੰਪੂਰਣੰ।

ਦੋਖੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਕਾ ∴ ਵਰਣਨੰ

ਅਬ ਹਮ ਉਨ ਬਾਤੋਂ ਕੋ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਜਿਸਕੇ ਦੇਖਨੇ ਸੇ ਦੋਖੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਮਾਲੂਮ ਹੋ ਜਾਏ ਕਿ ਇਸ ਮਨੁਖ੍ਯ ਕੋ ਕੌਨਸਾ ਦੋਖ ਪ੍ਰਬਲ ਹੈ ਸੋ ਨੀਚੇ ਲਿਖੇ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਨੋ।

ਰੁਧਿਰ ਕੀ ਪ੍ਰਵਲਤਾ ਕਾ ਵਰਣਨ

ਜਿਸ ਮਨੁਖ੍ਯ ਕਾ ਮੁਖ ਪੀਠਾ ਰਹੇ ਔਰ ਚੇਹਰਾ ਨੇਤ੍ਰ ਮੂਤਰ ਸੁਰਖੀ ਲੀਏ ਹੋਂ ਔਰ ਮਸਤਕ ਸਰੀਰ ਭਾਰੀ ਰਹੇ ਅਰੁ ਸਰੀਰ ਮੇਂ ਫੁਨਸੀਆਂ ਨਿਕਲੇਂ ਔਰ ਨਾਕ ਤਥਾ ਰੋ ਸੇ ਰੁਧਿਰ ਨਿਕਲੇ ਯਹ ਲਖਣ ਰੁਧਿਰ ਕੀ ਪ੍ਰਵਲਤਾ ਕੇ ਹੈਂ।

ਪਿਤਕੇਲਖਣ

ਜਿਸ ਮਨੁਖ੍ਯਕੇਨੇਤ੍ਰ ਮੁਖ ਔਰ ਜੀਭ ਔਰ ਮੂਤ੍ਰ ਇਨਕਾ ਰੰਗ ਪੀਲਾ ਪੜ੍ਹਿਜਾਏ ਔਰ ਮੁੰਹ ਮੇਂ ਕੜ੍ਵਾਪਨ ਔਰ ਨਾਕ ਮੇਂ ਖੁਸਕੀ ਔਰ ਖਰਾਖਰਾਹਟ ਪਾਯਾ ਜਾਏ ਔਰ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਕਮ ਆਵੇ ਔਰ ਜਲਨ ਵਿਸ਼ੇਖ ਹੋਤੋ ਪਿਤ ਕਾ ਕੋਪ ਜਾਨੋ।

ਕਫਕੇ ਲਖਣ

ਜਿਸ ਮਨੁਖ੍ਯ ਕਾ ਚੇਹਰਾ ਜੀਭ ਔਰ ਨੇਤ੍ਰ ਔਰ ਮੂਤ੍ਰ ਕਾ ਰੰਗ ਸੁਫੇਦ ਹੋ ਸਰੀਰ ਔਰ ਤ੍ਵਚਾ ਢੀਲੀ ਪੜ੍ਹਿਜਾਏ ਔਰ ਮੁਖ ਨਾਕ ਠੰਡੀ ਰਹੇ ਔਰ ਨਾਕ ਸੇ ਪਾਨੀ ਟਪਕਾ ਕਰੈ ਔਰ ਭੂਖ ਜਾਤੀ ਰਹੇ ਔਰ ਨਿਦ੍ਰਾ ਵਿਸੇਖ ਆਵੇ ਔਰ ਮੁਖ ਫੀਕਾ ਰਹੇ ਤੋ ਕਫ ਕੀ ਪ੍ਰਵਲਤਾ ਜਾਨੋ।

ਵਾਤਕੇ ਲਖ੍ਯਣ

ਜਿਸ ਮਨੁਖ੍ਯ ਕਾ ਰੰਗ ਧੂਪ ਕਾਲਾ ਪੜ੍ਹਜਾਏ ਔਰ ਮੂਤ੍ਰ ਮੇਂ ਸਿਆਹੀ ਆਜਾਵੇ ਔਰ ਜਲਨ ਉਤਪੰਨ ਹੋ ਔਰ ਬਦਨ ਰੂਖਾ ਔਰ ਦੁਬਲਾ ਜਾਇ ਔਰ ਮੁਖ ਖਟਾ ਰਹੇ ਔਰ ਬਦਨ ਕੇ ਜੋੜ ਭਾਰੀ ਰਹੇਂ ਔਰ ਥਕ ਜਾਏ ਔਰ ਖੁਧ੍ਯਾ ਮੰਦ ਪੜ੍ਹ ਜਾਇ ਮੂਤ੍ਰ ਗਾੜ੍ਹਾ ਹੋਜਾਇ ਤੋ ਬਾਤ ਕੀ ਪ੍ਰਵਲਤਾ ਜਾਨੋ।

ਪਿਤਕੇ ਨਿਕਾਲਨੇਵਾਲੀ

ਦਵਾ

ਪੀਲੀ ਹਰੜ੍ਹ ਇਮਲੀ ਤੁਰੰਜਬੀਨ ਵਨਪਸੇ ਕੇ ਫੂਲ ਇਫਸਨਤੀਨ ਸਕ੍ਮੂਨੀਆਂ ਭੁਨੀ ਹੂਈ ਇਸਕਪੇਚਾ ਆਲੂ ਬੁਖਾਰਾ ਸਨਾ ਤਰੇ ਕੇ ਪਤੇ ਏਲੂਆ ਗੁਲਾਬ ਕੇ ਫੂਲ ਸੀਰਖਿਸਤ ਇਨ ਮੇਸੇ ਸਬ ਦਵਾਯਾਂ ਥੋੜੀ ਦਵਾਈਆਂ ਮਿਲਾਕਰ ਜੁਲਾਬ ਦੇਂ।

ਗਰਮ

ਛਬੀਲਾ ਇਜ ਫਾਰੂਤਾਬ ਜਾਇਫਲ ਹਮਾਮਾ ਹਬਾਬਿਲ
ਸਾਨ ਦਾਰਚੀਨੀ ਗਾਫਜ ਲੌਂਗ ਤਜ ਕੁਜ਼ੂਮ ਰੂਮੀ ਮਸਤੁ
ਗੀ ਨਾਰਦੀਨ ਸੌਂਫ ਕਰਫਸ ਕੇ ਬੀਜ ਗੁਲਕੰਦ ਅਸਲੀ
ਅਸਾਨਾ ਸੀਪਾ ਦਵਾਉਲਕਰਕਮਾ।।

ਇਤਿ।।

ਸੂਚੀਪਤ੍ਰ

ਜਰਾਹੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੀਸਰੇ ਭਾਗ ਕਾ

ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ

ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਕਿ ਹਮਾਰੀ ਦੁਕਾਨ ਮੇਂ ਸਬ ਕਿਸਮ ਕੀ ਕਿਤਾਬੇਂ
ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੀ ਫਾਰਸੀ ਅਰਬੀ ਨਾਗਰੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵੈਦਿਕ ਵੇਦਾਂ
ਤ ਔਰ ਕਿਸੇ ਆਦਿਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈਂ ਜਿਸ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਕਿਸੀ
ਕਿਤਾਬ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋ ਵੁਹ ਨਕਦ ਕੀਮਤ ਭੇਜ ਕਰ
ਯਾ ਕੀਮਤ ਤਲਬ ਪੈਕਟ ਡਾਕਖਾਨੇ ਕੇ ਜਰੀਆ ਸੇ ਮੰਗਾ-
ਵਾ ਸਕਤੇ ਹੈਂ॥

ਤਾਰੀਖ	ਪਤਾ
੨੬ ਮਾਰਚ ਸਨ	ਮੁਹੰਮਦ ਅਬਦੁੱਲਾ ਅਲਮਾਰੂਫ
੧੮੯੨	ਮਲਕ ਹੀਰਾ ਤਾਜਰ ਕੁਤਬ ਕਸ਼-
ਈ:	ਮੀਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਲਾਹੌਰ

ਮੁਜਰਰੇਬਾਤ ਅਕਬਰੀ

مجربات اکبری

بفرمایش حاجی چراغ الدین سراج الدین تاجران کتب لاہور بازار کشمیری

ਹਾਜੀ ਚਿਰਾਗ਼ਦੀਨ ਸਿਰਾਜਦੀਨ ।

مطبع مصطفائی لاہور میں چھپی

'ਵਿਗ੍ਯਾਪਨ'

ਪਰਗਟ ਹੋਵੇ ਕੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਕੋ ਮੈਨੇ ਬੜੀ ਪ੍ਰੀ
ਤੀ ਔਰ ਯਤਨ ਸੇ ਅਤਿ ਸੁਧ ਕਰਾ ਕੇ ਛਪਵ
ਯਾ ਹੈ ਏਹ ਜੋ ਕਤਾਬ ਬਹੁਤ ਮੇਹਨਤ ਸੇ ਉਰ
ਦੂ ਵਿਚੋ ਉਲਟਾਇਆ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਕੋ
ਈ ਸਵਾ ਹਾਜੀ ਚਿਰਾਗੁਦੀਨ ਵ ਸਿਰਾਜੁਦੀ
ਨ ਕੁਤਬ ਫਰੋਸ ਕੇ ਇਸ ਕਤਾਬ ਕੋ ਜੇਉ ਕੋਈ
ਛਾਪੇਗਾ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਵੇਗਾ ਬਹੁਤ ਰੁਪੀਅ
ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਮੁਜਰਰੇ ਬਾਤ ਅਕ
ਬਰੀ ਹਿਕਮਤ ਪੂ ਬਹੁਤ ਕੋਸਸ ਔਰ ਮੇਹਨ
ਤ ਕੀ ਗਈ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਮੁਮਾਨਤ ਹੈ ਹਰਇ
ਕ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਕਿ ਕੋਈ ਨਾ ਛਾਪੇ ਅਗਰ ਛਾਪੇਗਾ
ਕੋਈ ਸਾਹਿਬ ਤੋ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਵੇਗਾ।
ਔਰ ਇਸ ਦੂਕਾਨ ਪਰ ਹਰ ਕਿਸਮ ਕੀ ਕਤਾ
ਬੇ ਮਜੂਦ ਹੈ ਜਿਸ ਸਾਹਿਬ ਕੋ ਜਰੂਰਤ ਹੋ ਸੋ
ਗਾ ਲਵੇ। ਲਹੌਰ ਬਜਾਰ ਕਸਮੀਰੀ ਮੇ ਦੂਕਾਂ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਤਰਜਮਾ ਮੁਜੱਰਬਾਤ ਅਕਬਰੀ

ਬਾਦ ਤਾਰੀਫ ਖੁਦਾ ਕੇ ਕਮਤਰੀਨ ਬੰਦੋਂ ਕਾ ਮੁਹੰਮਦ ਅਕਬਰ ਬੇਟਾ
ਹਾਜੀ ਮੀਰ ਮਹੰਮਦ ਮੁਕੀਮ ਕਾ ਅਰਜ਼ ਰਖਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚੰਦ ਤਰਕੀ-
ਬੇਂ ਜੋ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤਜਰਬਾ ਸੇ ਸੁਨ ਕਰ ਸਫੇ ਕਾਗਜ਼ ਪਰ ਲਿਖੀ ਥੀ
ਵਹੁ ਸਬ ਪਰਾਗੰਦਹ ਪੜੀਂ ਥੀਂ ਬਸਬਬ ਬੇਤਰਤੀਬੀ ਕੇ ਬਰਵਕ-
ਤ ਜਰੂਰਤ ਨਿਕਾਲਨਾ ਕਿਸੀ ਮਤਲਬ ਕਾ ਬਾਇਸ ਰੰਜ ਵ ਮੇਹਨਤ
ਹੋਤਾ ਥਾ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਯਹ ਦਿਲ ਮੇ ਆਇਆ ਕਿ ਹਰ ਏਕ ਤਰਕੀ-
ਬੋਂ ਜੋ ਸਾਥ ਹਰ ਏਕ ਮਰਜ਼ ਕੇ ਮਖਸੂਸ ਹੈ ਏਕ ਜਗਹ ਮੁਨਤ-
ਜ਼ਿਮ ਕੀਜੀਏ ਤਾ ਬਿਲਾ ਮੇਹਨਤ ਬਰਵਕਤ ਹਾਜਤ ਮੁਫੀਦ ਮਤ-
ਲਬ ਹੋ ਸਾਥ ਮਦਦ ਅੱਲਾ ਮੇਹਰਬਾਨ ਕੇ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਮੇਂ ਬਗੈਰ
ਜ਼ਾਤ ਉਸ ਕੇ ਕੋਈ ਦੂਸਰਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਔਰ ਯਹ ਮੁਖਤਿਸਰ ਸ਼ਾ-
ਮਲ ਹੈ ਊਪਰ ਏਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਔਰ ਕਈ ਬਾਬੋਂ ਔਰ ਫਸਲੋਂ ਕੇ। ਮੁਕਦ-
ਮਾ ਫਾਇਦੋਂ ਕੇ ਜ਼ਿਕਰ ਮੇਂ, ਫਾਇਦਾ ਤਰਕੀਬ ਖਾਨੇ ਹਲੇਲਾਂ ਮੇਂ ਜ-
ਹੇ ਹਰੜ ਕੇ ਸਾਥ ਰਆਇਤ ਫਸਲੋਂ ਸਾਲ ਕੇ, ਜੇਠ ਔਰ ਅਸਾੜ੍ਹ
ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੇਂ ਸਾਥ ਮਵੀਜ਼ ਮਨਕੀ ਕੇ ਖਾਵੇ ਔਰ ਸਾਵਣ ਔਰ ਭਾਦੋਂ
ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੇਂ ਸਾਥ ਨਿਮਕ ਸੇਂਗ ਯਾਨੇ ਲਾਹੌਰੀ ਨਿਮਕ ਕੇ ਔਰ ਕੁ-

ਵਾਰ ਔਰ ਕਤਕ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੇਂ ਸਾਥ ਮਿਸਰੀ ਕੇ ਔਰ ਅਘਨ ਔਰ ਪੋ-
ਸ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੇਂ ਸਾਥ ਸੋਂਠ ਕੇ ਔਰ ਮਾਘ ਔਰ ਫਗਨ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੇਂ
ਸਾਥ ਪੀਪਲ ਕੇ ਔਰ ਚੇਤ ਔਰ ਬੈਸਾਖ ਕੇ ਮਹੀਨੇ ਮੇਂ ਸਾਥ ਸ਼ਹਦ
ਕੇ ਲੇਕਨ ਮਿਸਰੀ ਔਰ ਸੋਂਠ ਔਰ ਮੁਨੱਕੇ ਕੋ ਹਮਵਜ਼ਨ ਹਰੜ ਕੇ
ਲੇਨਾ ਚਾਹੀਏ ਔਰ ਨਿਮਕ ਬਕਦਰ ਮਜ਼ੇ ਕੇ ਔਰ ਪੀਪਲ ਤੀਨ ਅ-
ਦਦ ਸਾਥ ਹਲੇਲਾ ਕੇ ਕਾਫੀ ਹੈ ਜੋ ਸਖਸ ਸਾਥ ਤਰਕੀਬ ਮੁਫਸਲੀ
ਕੇ ਹਲੇਲਾ ਯਾਨੇ ਹਰੜ ਕੋ ਖਾਵੇ ਨਫਾ ਬਹੁਤ ਪਾਵੇ ਔਰ ਫਾਇਦਾ ਅ-
ਜ਼ੀਮ ਉਠਾਵੇ ਲੇਕਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਾ ਖਾਨਾ ਚਾਹੀਏ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕਿ ਹਲੇ-
ਲਾ ਮੇਦੇ ਔਰ ਜਿਗਰ ਕੋ ਜ਼ਈਫ ਕਰਤਾ ਹੈ ਖਸੂਸਨ ਬੀਚ ਭੁਖਾਰ
ਕੇ ਹਲੇਲਾਂ ਜ਼ਰਦ ਸੇ ਪਰਹੇਜ਼ ਲਾਜ਼ਮ ਹੈ ਕਿਉਂ ਉਸਸੇ ਖੌਫ ਅਸਹਾਲ
ਕਬਦੀ ਕਾ ਹੈ (ਫਾਇਦਹ ਸਾਲੋਂ ਕੇ ਔਰ ਮਹੀਨੋਂ ਕੇ ਨਾਮੋਂ ਮੇਂ ਜ਼ਬਾਨ ਫਾ-
ਰਸੀ ਵ ਅਰਬੀ ਵ ਹਿੰਦੀ ਮੇਂ" ਹਮਲ ਅਰਬੀ ਫਰਵਰਦੀਨ ਫਾਰ-
ਸੀ ਮੇਖ ਬੈਸਾਖ ਹਿੰਦੀ ਸੋਰ ਅਰਬੀ ਉਰਦੀ ਬਹਿਸ਼ਤ ਫਾਰਸੀ ਬ੍ਰਿ-
ਖ ਜੇਠ ਹਿੰਦੀ ਜੌਜ਼ਾ ਅਰਬੀ ਖੁਰਦਾਦ ਫਾਰਸੀ ਮਿਥਨ ਅਸਾੜ ਹਿੰ-
ਦੀ ਸਰਤਾਨ ਅਰਬੀ ਤੇਜ਼ ਫਾਰਸੀ ਕਰਕ ਸਾਵਣ ਹਿੰਦੀ ਅਸਦ
ਅਰਬੀ ਮੁਰਦਾਦ ਫਾਰਸੀ ਸਿੰਘ ਭਾਦੋਂ ਹਿੰਦੀ ਸੁੰਬਲਾ ਅਰਬੀ ਸ਼-
ਹਰ ਯੌਰ ਫਾਰਸੀ ਕੰਨਿਆ ਆਸਨੁ ਵ ਅਸੂਜ ਵ ਕੰਵਾਰ ਹਿੰਦੀ ਮੀਜ਼ਾ-
ਨ ਅਰਬੀ ਮਹਰ ਫਾਰਸੀ ਤੁਲਾ ਕਾਤਕ ਹਿੰਦੀ ਅਕਰਬ ਅਰਬੀ ਆ-
ਬਾਨ ਫਾਰਸੀ ਬ੍ਰਿਛਕ ਅਘਾਨ ਹਿੰਦੀ ਕੌਸ ਅਰਬੀ ਆਜ਼ਰ ਫਾਰ-
ਸੀ ਧਨ ਪੋਸ ਹਿੰਦੀ ਜਦੀ ਅਰਬੀ ਦੀ ਫਾਰਸੀ ਮਕਰ ਮਾਘ ਹਿੰਦੀ
ਦਲਵ ਅਰਬੀ ਬਾਹਮਨ ਫਾਰਸੀ ਕੁੰਭ ਫਗਨ ਹਿੰਦੀ ਹੂਤ ਅਰਬੀ ਇਸ-
ਫੰਦ ਯਾਰ ਫਾਰਸੀ ਮੀਨ ਚੇਤ ਹਿੰਦੀ ਮੇਂ" ਫਾਇਦਾ ਫੁਲਜ਼ਾਤ ਯਾ-
ਨੇ ਧਾਤ ਕੇ ਮਾਰਨੇ ਔਰ ਸਾਫ ਕਰਨੇ ਕੇ ਬਿਆਨ ਮੇਂ" ਤਰੀਕਾ ਸਾਫ ਕਰਨੇ
ਕਾ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਅਵਲ ਰੋਗਨ ਤਿਲ ਕਾ ਲੇਵੇਂ ਔਰ ਗਰਮ ਕਰੇਂ ਕਿਸੀ
ਧਾਤ ਕੋ ਪਿਘਲਾ ਕਰ ਯਾ ਗਰਮ ਕਰ ਕੇ ਦਰਮਿਆਨ ਰੋਗਨ ਮਜ਼-

ਕੂਟਕੇ ਡਾਲੇਂ ਫਿਰ ਉਸ ਧਾਤ ਕੋ ਨਿਕਾਲ ਕਰ ਬਤਰੀਕ ਮਜ਼ਕੂਰ ਤੀ ੩
ਨ ਮਰਤਬਾ ਤੇਲ ਮੇਂ ਬੁਝਾਵੇ ਫਿਰ ਇਸ ਤਰਹ ਤੀਨ ਮਰਤਬਾ ਦਹੀ ਮੇ
ਸਰਦ ਕਰੇ ਫਿਰ ਉਸ ਗਾਏ ਕੇ ਪੇਸ਼ਾਬ ਮੇਂ ਕਿ ਜਿਸ ਨੇ ਬਚਾ ਨ ਜਨਾ ਹੋ
ਤੀਨ ਮਰਤਬਾ ਸਰਦ ਕਰੇ ਫਿਰ ਗਾਂਜੇ ਕੇ ਪਾਣੀ ਮੇਂ ਤੀਨ ਮਰਤਬਾ
ਸਰਦ ਕਰੇ ਫਿਰ ਪਾਣੀ ਮੇਂ ਕੁਲਥੀ ਜੋਸ਼ ਕੀ ਹੂਈ ਕੇ ਤੀਨ ਮਰਤਬਾ ਸ
ਰਦ ਕਰੇ ਔਰ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਜਿਸ ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਪਾਣੀ ਭਰਾ ਹੋ ਉਸ ਕੋ ਆ
ਗ ਪਰ ਰਖੇਂ ਲੇਕਨ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਕਿ ਪਿਘਲਨੇ ਵਾਲੀ ਹੋ ਮਾਨਿੰਦ ਰਾਂਗ ਯ
ਸੀਸੇ ਕੇ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਉਸ ਕੋ ਪਿਘਲਾਵੇ ਔਰ ਜੋ ਬਰਤਨ ਕਿ ਆਗ ਪ
ਰ ਚੜ੍ਹਾ ਹੈ ਉਸ ਪਰ ਏਕ ਮਟੀ ਕੀ ਚਪਨੀ ਢਾਂਕ ਕੇ ਦਰਮਿਆਨ ਮੇਂ ਏ
ਕ ਸੂਰਾਖ ਕਰ ਦੇਵੇਂ ਬਾਦ ਉਸ ਕੇ ਰਾਂਗ ਯਾ ਸੀਸੇ ਪਿਘਲੇ ਹੂਏ ਕੋ ਸੋ-
ਰਾਖ ਕੀ ਰਾਹ ਸੇ ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਛੋੜ ਦੇਵੇਂ ਔਰ ਫਾਇਦਾ ਇਸ ਤਰਕੀ-
ਬ ਸੇ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਬਰਵਕਤ ਡਾਲਨੇ ਧਾਤ ਕੇ ਪਾਣੀ ਮੇਂ ਉਛਲਨੇ ਨ
ਪਾਵੇਂ ਕਿ ਬਦਨ ਕੇ ਜਲ ਜਾਣੇ ਕਾ ਖੌਫ ਹੈ ਵਰ ਨ ਕੁਛ ਅਹਤਿਆ[illegible]
ਕਨੇ ਬਰਤਨ ਕੀ ਨ ਥੀ ਗਰਜ਼ ਧਾਂਤ ਕੋ ਪਾਣੀ ਮੇਂ ਸਰਦ ਕਰਨਾ ਚ
ਹੀਏ ਜਿਸ ਤੌਰ ਸੇ ਹੋ ਜਕੇ ਲੇਕਨ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਕਿ ਪਿਘਲਨੇ ਵਾਲੀ ਨ
ਹੋ ਮਿਸਲ ਤਾਂਬਾ ਔਰ ਫੌਲਾਦ ਔਰ ਮਾਨਿੰਦ ਇਸ ਕੇ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਤਾਂ
ਬਾ ਯਾ ਫੌਲਾਦ ਖਾਲਸ ਲੇ ਕਰ ਬਾਰੀਕ ਵਰਕ ਬਨਾਵੇ ਪਤਰ ਤਿਆ
ਰ ਕਰੇਂ ਫਿਰ ਉਸ ਕੋ ਤਰਕੀਬ ਮਜ਼ਕੂਰ ਆਗ ਮੇਂ ਗਰਮ ਕਰ ਕੇ
ਤੀਨ ਮਰਤਬਾ ਹਰ ਏਕ ਪਾਣੀ ਮੇਂ ਬੁਝਾਵੇਂ ਔਰ ਤਰੀਕਾ ਧਾਂਤ ਮਾਰਨੇ
ਕਾ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਧਾਂਤ ਕੇ ਖੂਬ ਸਾਫ ਕਰੇਂ ਜੈਸਾ ਕਿ ਊਪਰ ਮਜ਼ਕੂ
ਰ ਹੂਆ ਬਾਦ ਉਸ ਕੇ ਦਰਮਿਆਨ ਭੰਗ ਯਾ ਇੰਦਲੀ ਕੀ ਪਤੀ ਯਾ ਦੂ
ਧੀ ਕਿ ਬੂਟੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਉਸ ਧਾਤ ਕੇ ਰਖੇਂ ਜੈਸਾ ਕਿ ਮਜ਼ਕੂਰ ਹੋ ਬਾਦ
ਉਸ ਕੇ ਟਾਟ ਮੇਂ ਲਪੇਟ ਕੇ ਅੰਦਰ ਗਾੜੇ ਕੇ ਕਿ ਮਕੰਦਰ ਮੇਂ ਤੀਨ ਗਜ਼ ਕੇ ਮ
ਰੱਬਾ ਹੋ ਰਖੇ ਔਰ ਊਪਰ ਨੀਚੇ ਉਸ ਕੇ ਜੰਗਲੀ ਉਪਲੇ ਰਖ ਕਰ ਚਾਰ
ਪਹਰ ਤਕ ਆਗ ਦੇਵੇਂ ਜਿਸ ਵਕਤ ਕਿ ਸਰਦ ਹੋ ਰਾਖ ਆਹਿਸਤਾ

ਆਹਿਸਤਾ ਹਟਾਕਰ ਰਾਂਗੇ ਕੇ ਖਿੱਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋ ਔਰ ਸਬ ਧਾਂਤੋਂ
ਕੇ ਮੁਆਫਿਕ ਇਸ ਤਰਕੀਬ ਕੇ ਮਾਰੇਂ ਤੂੰ ਤਰੀਕਾ ਪਾਰੇ ਕੇ ਮਾਰਨੇ ਕਾ-
ਅੱਵਲ ਦੋ ਤੋਲੇ ਪਾਰਾ ਲੇਕਰ ਤੀਨ ਚਾਰ ਮਰਤਬਾ ਕਪੜੇ ਮੇਂ ਰਖਕ
ਰ ਨਚੋੜੇਂ ਔਰ ਸਾਫ ਕਰੇਂ ਬਾਦ ਉਸਕੇ ਮਿਟੀ ਕੇ ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਸਾਬ ਅ-
ਰਕ ਤੁਲਸੀ ਕੇ ਉਂਗਲੀ ਸੇ ਮਿਲਾਂਦੇਂ ਯਹਾਂ ਤਕ ਕਿ ਪਾਰਾ ਦਾਨਾ ਦਾਨ
ਹੋ ਜਾਵੇ ਬਾਦ ਉਸਕੇ ਚਮਗਾਦੜ ਨਰ ਕਿ ਬਰ ਬਾਗਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ
ਉਸਕੇ ਲਾਕਰ ਕਮਰ ਮੇਂ ਕਚਾ ਤਾਗਾ ਕਿ ਔਰਤ ਨਾਬਾਲਗ ਨੇ
ਕਾਤਾ ਹੋ ਬਾਂਧੇ ਔਰ ਸਾਤ ਮਰਤਬਾ ਇਸ ਅਫਸੂੰ ਕੋ ਊਪਰ ਪਾਰੇ ਕੇ
ਪੜ੍ਹ ਕਰ ਚਮਗਾਦੜ ਕੇ ਹਲਕ ਮੇਂ ਡਾਲੇਂ ਅਫਸੂਨ ਯਹ ਹੈ ॥
ਓਨੀ ਮੋਨੀ ਛੋਨਾ ਬਾਂਧੂੰ ਪਵਨ ਪਾਨੀ ਧਰਤੀ ਆਕਾਸ਼ ਬਾਂਧੂੰ ਜੰਗ-
ਲ ਔਰ ਪਾਨੀ ਬਜਰ ਬਾਂਧੂ ਗਿਰਿਸ ਤੇ ਕਸ ਕਿ ਰਤ ਸੂਰਜ ਬਾਂਧੂ
ਦਾਹਨੇ ਨਰਸਿੰਘ ਬਾਂਏਂ ਹਨੁਵੰਤ ਦੁਹਾਈ ਰਾਜਾ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਕੀ ਜੋ ਹ-
ਨਵੰਤ ਕਾ ਬਾਂਧਾ ਛੂਟੇ ਤੋ ਮੇਰਾ ਬਾਂਧਾ ਛੂਟੇ ॥ ਬਾਦ ਉਸਕੇ ਮੂੰਹ ਚਮ
ਗਾਦੜ ਕਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੀਵੇਂ ਤਾਂ ਕਿ ਪਾਰਾ ਬਾਹਰ ਨ ਨਿਕਲੇ ਬਾਦ ਉਸ
ਕੇ ਚਮਗਾਦੜ ਕੋ ਗਿਲ ਹਿਕਮਤ ਕਰੇਂ ਉਸ ਪਰ ਚਿਕਨੀ ਮਿਟੀ ਚ-
ੜ੍ਹਾਦੇਂ ਫਿਰ ਉਸਕੋ ਆਫਤਾਬ ਮੇਂ ਖੁਸ਼ਕ ਕਰੇਂ ਜਿਸ ਵਕਤ ਕਿ ਖੁਸ਼-
ਕ ਹੋ ਜਾਵੇ ਏਕ ਮਿਟੀ ਕੇ ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਰ ਕੇ ਸਰਪੋਸ਼ ਕਰਕੇ ਕਨਾਰੋਂ
ਕੋ ਮਟੀ ਸੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਂ ਔਰ ਏਕ ਗਜ਼ ਮੁਰਬਾ ਗੜ੍ਹੇ ਮੇਂ ਸਾਬ ਜੰਗ-
ਲੀ ਉਪਲੋਂ ਕੇ ਜਲਾ ਦੇਂ ਯਹਾਂ ਤਕ ਕਿ ਹਡੀਆਂ ਚਮਗਾਦੜ ਕੀ ਖਾਕ
ਹੋ ਜਾਵੇਂ ਔਰ ਯਹ ਬਾਤ ਅਗਲੇ ਪਾਂਚ ਰੋਜ਼ ਯਾ ਏਕ ਹਫਤੇ ਮੇਂ ਹੋ
ਗੀ ਅਗਰ ਆਗ ਗੁਲ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੋ ਔਰ ਉਪਲੇ ਜੰਗਲੀ ਸੁਲਗਾ
ਦੇਂ ਤਾਂ ਕਿ ਤਮਾਮ ਗੋਸ਼ਤ ਔਰ ਪੋਸਤ ਔਰ ਹਡੀਆਂ ਜਲਕਰ ਖਾਕ ਹੋ
ਜਾਵੇਂ ਫਿਰ ਉਸ ਬਰਤਨ ਸੇ ਨਿਕਾਲਕਰ ਮਟੀ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਪਾਰੇ ਕੀ
ਖਾਕ ਕੋ ਨਿਕਾਲ ਕਰ ਇਹਤਿਆਤ ਸੇ ਰਖੇਂ ਤਾਂਬੇ ਕੋ ਚਰਖ ਦੇਕਰ ਥੋੜੀ ਖਾ-
ਕ ਮਜ਼ਕੂਰਾ ਸੇ ਊਪਰ ਉਸਕੇ ਡਾਲੇਂ ਸੋਨਾ ਹੋ ਜਾਇਗਾ ਔਰ ਅਗਰ

ਊਪਰ ਰਾਂਗ ਕੇ ਡਾਲੇਂ ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਬਨ ਜਾਏ। ਫ਼ਾਇਦਾ ਬੀਚ ਬਿਆਨ ਸਾਫ਼ ਕਰਨੇ ਗੰਧਕ ਕੇ ਪਹਲੇ ਮਟੀ ਕੇ ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਗਾਏ ਕਾ ਦੂਧ ਡਾਲੇਂ ਔਰ ਉਸ ਕੇ ਮੂੰਹ ਪਰ ਕਪੜਾ ਬਾਂਧੇਂ ਔਰ ਊਪਰ ਉਸ ਕਪੜੇ ਕੇ ਗੰਧਕ ਰਖ ਕਰ ਗਿਰਦਾ ਗਿਰਦ ਉਸ ਕੇ ਆਟੇ ਯਾ ਮਟੀ ਸੇ ਬਕਦਰ ਦੋ ਉਂਗਲ ਕੇ ਊਚੀ ਦੀਵਾਰ ਉਠਾਵੇਂ ਔਰ ਉਸ ਦੀਵਾਰ ਪਰ ਲੋਹੇ ਕਾ ਤਵਾ ਰਖੇਂ ਉਸ ਕੇ ਊਪਰ ਕੋਏਲੇ ਸੁਲਗਾਵੇਂ ਏਕ ਸਾਇਤ ਤਕ ਤਾ ਤਮਾਮ ਗੰਧਕ ਕਪੜੇ ਸੇ ਛਨ ਕਰ ਦੂਧ ਮੇ ਟਪਕੇ ਬਾਦ ਗੰਧਕ ਕੋ ਦੂਧ ਸੇ ਨਿਕਾਲ ਕਰ ਕਾਮ ਮੇਂ ਲਾਵੇਂ ਔਰ ਤਬੀਬੋਂ ਨੇ ਕਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੰਧਕ ਕੋ ਬਦੂ ਸਾਫ਼ ਕੀਏ ਹੂਏ ਕਾਮ ਮੇ ਲਾਨਾ ਨਾ ਚਾਹੀਏ - ਫ਼ਾਇਦਾ ਤਰਕੀਬ ਸ਼ਿਗਰਫ਼ ਕੀ - ਕਿ ਭੂਖ ਤੀਨ ਗੁਨਾ ਲਾਤੀ ਹੈ ਮਾਮੂਲੀ ਭੂਖ ਸੇ ਔਰ ਕੁਵਤ ਬਾਹ ਕੋ ਬਹੁਤ ਮੁਫ਼ੀਦ ਹੈ - ਸ਼ਿੰਗਰਫ਼ ਕਿਸਮ ਅੱਵਲ ਕਿ ਬੀਜੀ ਨਾਗ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਏਕ ਡਬੀ ਦੋ ਤੋਲੇ ਕੀ ਲੇਵੇਂ ਔਰ ਬਿਸਖਪਰਾ ਸੁਫ਼ੈਦ ਕਿ ਬੂਟੀ ਘਾਸ ਕੀ ਕਿਸਮ ਸੇ ਹੈ ਪਾਉ ਸੇਰ ਲੇ ਕਰ ਬਾਰੀਕ ਕਰੇਂ ਔਰ ਜ਼ਮੀਕੰਦ ਕੋ ਕੂਟ ਕੇ ਅਰਕ ਨਿਕਾਲੇਂ ਸਫ਼ੂਫ਼ ਬਿਸਖਪਰ ਕੋ ਉਸ ਅਰਕ ਮੇਂ ਸਾਨੇ ਸ਼ਿੰਗਰਫ਼ ਕੋ ਦਰਮਿਆਨ ਰਖ ਕੇ ਗ਼ੋਲਾ ਬਾਂਧੇਂ ਔਰ ਏਕ ਮੋਟਾ ਕਪੜਾ ਗੋਲੇ ਹੀ ਪਰ ਸਾਫ਼ ਲਪੇਟੇਂ ਔਰ ਚਰਬ ਤਰਫ਼ ਸੇ ਸੀ ਦੇਵੇਂ ਔਰ ਰੌਗਨ ਖ਼ਿਆਸ ਫ਼ਰ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਮੇ ਕੜੂ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਵਜ਼ਨੀ ਤੀਨ ਸੇਰ ਲਾ ਕਰ ਉਸ ਕੇ ਤਾਂਬੇ ਕੇ ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਰਖ ਕੇ ਗੋਲਾ ਮਜ਼ਕੂਰ ਉਸ ਮੇਂ ਡਾਲ ਦੇਵੇਂ ਬਾਦ ਸਰਪੋਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਮਾਸ਼ ਕੇ ਆਟੇ ਸੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਂ ਔਰ ਏਕ ਪਥਰ ਸਿਰ ਪਰ ਸਰਪੋਸ਼ ਕੇ ਰਖੇਂ ਔਰ ਬਾਦ ਉਸ ਕੇ ਨੀਚੇ ਆਗ ਜਲਾਵੇਂ ਇਸ ਤਰਹ ਸੇ ਕਿ ਆਗ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਭੜਕੇ ਪਾਨੇ ਦੋ ਤੀਨ ਲਕੜੀ ਕਿ ਸੇ ਆਂਚ ਕਰੇਂ ਏਕ ਪਹਰ ਤਕ ਬਾਦ ਉਸ ਕੇ ਆਂਚ ਤੇਜ਼ ਕਰੇਂ ਤੀਨ ਪਹਰ ਤਕ ਔਰ ਧੂਆਂ ਉਸ ਕਾ ਬਾਹਰ ਨਾ ਨਿਕਲਨੇ ਪਾਵੇ ਏਕ ਸ਼ੋਰ ਬਹੁਤ ਹੋਵੇਗਾ ਸੋ ਨਿਕਲੇਗਾ ਉਸ ਸੇ ਨ ਡਰੇ ਬਾਦ

ਚਾਰ ਪਹਰ ਕੇ ਉਤਾਰ ਲੇਵੇਂ ਤਾ ਆਮ ਰੋਗਨ ਗਾੜ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਇਗਾ ਤੁਖ਼ਮ
ਸ਼ਿੰਗਰਫ਼ ਕੀ ਅਲਹਿਦਾ ਕਰਕੇ ਅਕਦਾਰ ਏਕ ਚਾਵਲ ਕੇ ਹਮਰਾਹੀ
ਪਾਨ ਕੇ ਚਾਬ ਕਰ ਖਾਵੇਂ ਭੂਖ ਜ਼ਿਆਦਹ ਹੋਗੀ ਕਬਜ਼ ਦਫ਼ਾ ਹੋਗਾ
ਬੇਖ਼ੌਫ਼ ਹੈ ਕੁਵਤ ਬਾਹ ਬਹੁਤ ਹੋਗੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੋ ਮੋਟਾ ਔਰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ
ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਦੇਹ ਹਫ਼ਤੇ ਖਾਵੇ ਏਕ ਸਾਲ ਤਕ ਅਸਰ ਉਸਕਾ ਬਾਕੀ
ਰਹਤਾ ਹੈ ਔਰ ਰੋਗਨ ਗਾੜ੍ਹਾ ਮਾਨਿੰਦ ਚੋਹ ਕੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਹੁ ਭੀ ਵਾ-
ਸਤੇ ਭੂਖ ਔਰ ਆਮਰਾਜ਼ ਰੂਹਾਨੀ ਕੇ ਮੁਜਰਬ ਹੈ ਯਾਨੇ ਥੋੜਾ ਸਾਥ
ਪਾਨ ਕੇ ਮੁਫੀਦ ਹੈ। ।ਫਾਇਦਾ ਸ਼ਿੰਗਰਫ ਸੇ ਪਾਰਾ ਨਿਕਾਲਨੇ
ਕੇ ਬਿਆਨ ਮੇਂ। ।ਅਵਲ ਸ਼ਿੰਗਰਫ ਕੋ ਸਾਥ ਅਰਕ ਲੇਮੂ ਕੇ ਚ
ਰ ਪਹਰ ਘਿਸੇ ਪਸ ਅਗਰ ਸ਼ਿੰਗਰਫ ਥੋੜਾ ਹੈ ਤੋ ਗੋਲੀ ਬਾਂਧ ਕੇ ਦ-
ਰਮਿਆਨ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਕਪਰੌਟੀ ਕੀਏ ਹੁਏ ਕੇ ਰਖ ਕਰ ਮਿਸਲ ਚੋਆ
ਕਾਸ਼ਨਿ ਆਬ ਮੇਂ ਟਪਕਾਵੇਂ ਔਰ ਅਗਰ ਸ਼ਿੰਗਰਫ ਬਹੁਤ ਹੋ ਤੋ ਬ
ਰੀਕ ਪੀਸ ਕੇ ਮਿਸਲ ਨਾਨ ਬਾਰੀਕ ਤਆਮ ਕਰਕੇ ਦਰਮਿਆਨ ਘ
ੜੇ ਮਿਟੀ ਕੇ ਕਿ ਬਹੁਤ ਬੜਾ ਹੋ ਰਖ ਕਰ ਪੇਂਦਾ ਉਸਕਾ ਸਾਥ ਮਟੀ ਔਰ ਗੋ
ਬਰ ਕੇ ਮਿਲਾ ਕਰ ਲੇਪ ਕਰ ਦੇਵੇ ਊਪਰ ਉਸ ਘੜੇ ਕੇ ਏਕ ਹੰਡੀਆ ਮਿ
ਟੀ ਕੀ ਉਲਟੀ ਲਟਕਾ ਦੇਵੇਂ ਯਾਨੇ ਊਂਧਾ ਦੇਵੇਂ ਕਿ ਮੁੰਹ ਹਰ ਦੋ ਤਰਫ ਕਾ
ਆਪਸ ਮੇਂ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਔਰ ਮਿਟੀ ਔਰ ਚੂਨਾ ਸੇ ਗਿਰਦ ਉਸਕੇ ਖੂਬ
ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਂ ਬਾਦ ਸਾਤ ਮਰਤਬਾ ਕਪਰੌਟੀ ਗਿਰਦ ਮੂੰਹ ਹਰ ਦੋ ਬ-
ਰਤਨ ਕੇ ਬਾਦ ਏਕ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਲਗਾ ਕਰ ਖੁਸ਼ਕ ਕਰੇਂ ਫਿਰ ਚੂਲ੍ਹੇ ਪਰ
ਚੜ੍ਹਾ ਕਰ ਨੀਚੇ ਉਸਕੇ ਚਾਰ ਪਹਰ ਆਤਸ਼ ਕਰੇਂ ਜੈਸਾ ਕਿ ਵਾਸਤੇ ਖਾਨਾ
ਪਕਾਨੇ ਕੇ ਆਂਚ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਭੀ ਕਪੜਾ ਚੰਦ ਤਹ ਕਰਕੇ ਤਰ ਕਰ
ਕੇ ਗਿਰਦ ਮਿਟੀ ਕੇ ਔਰ ਹਾਂਡੀ ਕੇ ਲਪੇਟੇਂ ਔਰ ਪਾਨੀ ਸੇ ਤਰ ਰਖੇਂ
ਕਿ ਸੂਖਨੇ ਨ ਪਾਵੇ ਔਰ ਗਰਜ਼ ਇਸਕਾ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਾ ਉੜ ਨ ਜਾਵੇ
ਬਾਦ ਚਾਰ ਪਹਰ ਕੇ ਮਟਕਾ ਉਤਾਰ ਕਰ ਸਰਦ ਕਰੇਂ ਫਿਰ ਮੂੰਹ ਮਟ
ਕੇ ਕਾ ਖੋਲੇਂ ਤੋ ਕੁਛ ਕਿ ਪਾਰਾ ਊਪਰ ਮਟਕੇ ਕੇ ਚਿਮਟ ਗਿਆ ਹੋਗਾ

ਵਹੁ ਸਬ ਛੋੜਾਕਰ ਜਮਾ ਕਰੇਂ ਔਰ ਜੋ ਕੁਛ ਨੀਚੇ ਤਰਫ ਕੇ ਰਹਗਿਆ
ਹੋ ਉਸਕੋ ਭੀ ਜਮਾਂ ਕਰੇਂ ਔਰ ਕਾਮ ਮੇਂ ਲਾਵੇਂ॥ ॥ਫਾਇਦਾ ਤਲਕ ਯਾ-
ਨੇ ਅਬਰਕ ਸੇ ਪਾਰਾ ਨਿਕਾਲਨੇ ਕੇ ਬਿਆਨ ਮੇਂ॥ ॥ਅਵਲ ਏਕ ਬ-
ਰਤਨ ਮਿਟੀ ਕਾ ਛੋਟਾ ਪਾਨੀ ਸੇ ਭਰੇਂ ਔਰ ਉਸ ਬਰਤਨ ਕੋ ਦਰਮਿਆ-
ਨ ਬੜੇ ਗਾੜੇ ਕੇ ਰਖੇਂ ਔਰ ਉਸ ਛੋਟੇ ਬਰਤਨ ਕੇ ਮੂੰਹ ਪਰ ਕਪੜਾ ਬਾਂਧੇ
ਊਪਰ ਕਪੜੇ ਕੇ ਬਰਗੋਂ ਕੂੰਚਾ ਬਿਛਾਵੇਂ ਔਰ ਅਬਰਕ ਰਖਕਰ ਫਿਰ
ਬਰਗ ਮਜ਼ਕੂਰ ਰਖੇਂ ਕਿ ਅਬਰਕ ਦਰਮਿਆਨ ਮੇਂ ਹੋਵੇ ਫਿਰ ਉਸ-
ਦੇਗ ਕੋ ਚੂਹਲੇ ਪਰ ਚੜ੍ਹਾਕਰ ਨੀਚੇ ਉਸਕੇ ਆਗ ਜਲਾਵੇਂ ਤਮਾਮ ਪਾ-
ਰਾ ਪਾਨੀ ਭਰੇ ਹੂਏ ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਟਪਕ ਜਾਵੇਗਾ॥ ॥ਫਾਇਦਾ ਮੁਦ-
ਰਯਾਨੇ ਹਰੀਰਹ ਯਾ ਲਈ ਬਨਾਨੇ ਕੇ ਬਿਆਨ ਮੇਂ॥ ॥ਚੂੰਨਾਚੇ
ਮਾਮੂਲ ਇਤਬਾਇ ਹਿੰਦ ਕਾ ਹੈ ਵਾਸਤੇ ਨਰਮ ਕਰਨੇ ਔਰ ਪਕਾਨੇ
ਵਰਮ ਕੇ ਨਿਹਾਇਤ ਫਾਇਦਾ ਦੇਤਾ ਹੈ ਚਾਵਲ ੯ ਤੋਲੇ ਕੂਟੇਂ ਜੈਸਾ ਕਿ
ਫਿ ਰਨੀ ਬਨਾਤੇ ਹੈਂ ਏਕ ਸੇਰ ਦਹੀ ਮੇਂ ਡਾਲਕ ਰ ਪਕਾਵੇਂ ਮਿਸਲ ਖੀ-
ਰ ਕੇ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਗਰ ਬਜਾਇ ਚਾਵਲ ਕੇ ਆਟਾ ਜੌਂ ਕਾ ਡਾਲੇਂ ਵਹੀ ਅਮ-
ਲ ਕਰੇਗਾ॥ ॥ਫਾਇਦਾ ਸਤ ਲੁਬਾਨ ਨਿਕਾਲਨੇ ਕੇ ਬਿਆਨ ਮੇਂ
॥ਲੁਬਾਨ ਬਕਦਰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲੇਕਰ ਜੌਂ ਕੋ ਬਕਦੇਂ ਔਰ ਏਕ ਮਟੀ ਕੇ
ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਡਾਲ ਕਰ ਤਹਿ ਮੇਂ ਬਰਾਬਰ ਫੈਲਾਵੇਂ ਇਸ ਤਰਕੀਬ ਸੇ
ਕਿ ਹਰ ਏਕ ਟੁਕੜਾ ਲੋਬਾਨ ਕਾ ਸਾਥ ਦੂਸਰੇ ਕੇ ਮਿਲਾ ਰਹੇ ਫਿਰ ਉ-
ਸ ਬਰਤਨ ਕੇ ਮੂੰਹ ਕੇ ਸਾਥ ਸਰਪੋਸ਼ ਮਟੀ ਕੇ ਬੰਦ ਕਰੇਂ ਔਰ ਅ-
ਤਰਾਫ ਉਸਕੇ ਸਾਥ ਆਟੇ ਯਾ ਮਟੀ ਕੇ ਖੂਬ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬੰਦ ਕਰੇਂ ਫਿ-
ਰ ਚੂਲੇ ਪਰ ਰਖਕੇ ਨੀਚੇ ਚਰਾਗ ਜਲਾਵੇਂ ਇਸ ਤਰਹ ਕਿ ਪਾਉ ਭਰ
ਤੇਲ ਚਰਾਗ ਮੇ ਸਮਾਵੇ ਔਰ ਬਤੀ ਐਸੀ ਬਨਾਵੇਂ ਕਿ ਪਾਉ ਭਰ ਤੇਲ ਤ-
ਮਾਮ ਰਾਤ ਮੇਂ ਜਲ ਜਾਵੇ ਬਾਕੀ ਨ ਰਹੇ ਉਸ ਚਰਾਗ ਕੋ ਨੀਚੇ ਦੇਗ ਕੀ
ਕੇ ਇਸ ਤਰਹ ਰਖੇਂ ਕਿ ਦਰਮਿਆਨ ਬਤੀ ਔਰ ਦੇਗਚੀ ਕੇ ਫਾਸਲਾ
ਦੋ ਈਅੰਗੁਸ਼ਤ ਕਾ ਰਹੇ ਤਮਾਮ ਸ਼ਬ ਰਖਾ ਰਹੇ ਸੁਬਹ ਕੇ ਸਰਪੋਸ਼

ਖੋਲੇਂ ਤਮਾਮ ਜੌਹਰ ਉਸਕਾ ਚੜ੍ਹਕਰ ਅਤਰਾਫ ਦੇਗ ਚਾਵ ਸਰਪੋ
ਸ਼ ਕੇ ਚਮਟ ਰਹੇਗਾ ਉਸਕੋ ਛੁੜ੍ਹਾਕਰ ਕਾਮ ਮੇਂ ਲਾਵੇਂ ਵਾਸਤੇ ਸੁਸਤੀ
ਵ ਬੰਦ ਕਰਨੇ ਪਸੀਨੇ ਕੇ ਅਸਲ ਆਬ ਹਯਾਤ ਹੈ ਮਿਕਦਾਰ ਏਕ ਮ
ਾਸ਼ਾ ਬ ਪਾਣੀ ਕੇ ਇਸਤਿਮਾਲ ਕਰੇ ਬਸੂਰਤੇ ਕਿ ਦਿਨ ਜਾੜੇ ਕੇ ਹੋਂ
ਔਰ ਮਿਜਾਜ਼ ਸਰਦ ਹੋ ਔਰ ਊਪਰ ਹਾਥ ਪੈਰ ਕੇ ਭੀ ਮਲੇਂ ਜੋ ਸਖ
ਸ ਕਿ ਗਰਮ ਮਿਜ਼ਾਜ ਹੋ ਉਸਕੋ ਖਾਨਾ ਨ ਚਾਹੀਏ ਮਲਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ
ਫ਼ਕਤ ਤਰੀਕਾ ਦੂਸਰਾ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਬਤਰੀਕ ਮਾਮੂਲ ਕੇ ਲੋਬਾਨ ਦੇਗ
ਮੇਂ ਰਖਕਰ ਊਪਰ ਉਸਕੇ ਥਾਲੀ ਕਾਂਜੀ ਕੀ ਰਖੇਂ ਔਰ ਅਤਰਾਫ ਮਾਸ਼
ਕੇ ਆਟੇ ਸੇ ਬੰਦ ਕਰਦੇਂ ਦਰਮਿਆਨ ਥਾਲੀ ਕੇ ਪਾਨੀ ਭਰਦੇਂ ਨੀਚੇ ਉਸ
ਕੇ ਆਗ ਜਲਾ ਦੇਵੇਂ ਏਕ ਪਹਰ ਤਕ ਫਿਰ ਜੋ ਕੁਛ ਕਿ ਮਾਨਿੰਦ
ਚੋਆ ਕੇ ਨੀਚੇ ਥਾਲੀ ਕੇ ਚਿਮਟੇ ਉਸਕੋ ਅਮਲ ਮੇਂ ਲਾਵੇਂ ਮੁਜਰਬ ਹੈ
ਔਰ ਵਾਸਤੇ ਸੁਸਤੀ ਕਜ਼ੇਬ ਕੇ ਮਲਨਾ ਔਰ ਖਾਨਾ ਭੀ ਮੁਫੀਦ ਹੈ
।ਫ਼ਾਇਦਾ ਪਲਾਸ ਪਾਪੜ੍ਹੇ ਕਾ ਰੌਗਨ ਨਿਕਾਲਨੇ ਕੇ ਬਿਆਨ ਮੇਂ
।ਕਿ ਵਾਸਤੇ ਇਲਾਜ ਨਾਮਰਦੀ ਕੇ ਮੁਫੀਦ ਹੈ ਪਲਾਸ ਪਾਪੜ੍ਹਾ
ਜਿਸ ਕਦਰ ਹੋ ਪਾਣੀ ਮੇਂ ਏਕ ਸਾਇਤ ਤਰ ਰਖੇਂ ਫਿਰ ਪੋਸਤ ਉਸਕਾ ਜੁ
ਦਾ ਕਰਕੇ ਮਗ਼ਜ਼ ਕੋ ਖੁਸ਼ਕ ਕਰੇਂ ਏਕ ਬਰਤਨ ਮਿਟੀ ਕਾ ਲੇਕਰ ਦਰ
ਮਿਆਨ ਉਸਕੇ ਬਰਮਾਸੇ ਸੁਰਾਖ ਕਰੇਂ ਨੀਚੇ ਉਸਕੇ ਏਕ ਹਾਂਡੀ ਛੋਟੀ
ਸੁਰਾਖ ਕੇ ਮੁਕਾਬਿਲਾ ਮੇਂ ਰਖੇਂ ਮਿਸਲ ਪਤਾਲ ਜੰਤ੍ਰ ਕੇ ਫਿਰ ਵਹ ਮਗ਼
ਜ਼ ਦੇਗ ਮੇਂ ਡਾਲੇਂ ਸਰਪੋਸ਼ ਕਰਕੇ ਚਾਰੋਂ ਤਰਫ ਉਸਕੇ ਬੰਦ ਕਰੇਂ ਤੀਨ ਮ
ਰਤਬਾ ਔਰ ਹਰ ਮਰਤਬਾ ਖੁਸ਼ਕ ਕਰਤੇ ਜਾਵੇਂ ਬਾਦ ਏਕ ਗੜ੍ਹਾ ਮੁ
ਰਬਾ ਅਧਾ ਗਜ਼ ਕਾ ਜ਼ਮੀਨ ਮੇਂ ਖੋਦੇਂ ਦਰਮਿਆਨ ਉਸਕੇ ਏਕ ਛੋਟਾ
ਗੜ੍ਹਾ ਔਰ ਕਰੇਂ ਉਸ ਛੋਟੇ ਗੜ੍ਹੇ ਮੇਂ ਏਕ ਛੋਟਾ ਬਰਤਨ ਰਖਦੇਂ ਔਰ ਬੜੇ
ਗੜ੍ਹੇ ਮੇਂ ਬੜਾ ਬਰਤਨ ਕਿ ਜਿਸ ਮੇਂ ਦਵਾ ਹੈ ਰਖਦੇਂ ਸੁਰਾਖ ਨੀਚੇ ਕਾ
ਮੁਕਾਬਿਲ ਮੇਂ ਛੋਟੇ ਬਰਤਨ ਕੇ ਰਹੇ ਬਾਦ ਗਿਰਦ ਬਰਤਨ ਕੇ ਜੰਗ
ਲੀ ਉਪਲੇ ਧਰਦੇਂ ਕਿ ਤਮਾਮ ਗੜ੍ਹਾ ਭਰ ਜਾਏ ਫਿਰ ਆਗ ਦੇਵੇਂ ਜਿ

ਵਕਤ ਕਿ ਸਰਦ ਹੋ ਦਵਾ ਕੋ ਬੇਹਤਿਆਤ ਸੇ ਨਿਕਾਲੇਂ ਇਸ ਤਰਹ ਕਿ ਰ
ਖ ਛੋਟੇ ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਕਿ ਜਿਸ ਮੇਂ ਰੌਗਨ ਜਮਾ ਹੈ ਗਿਰਨੇ ਨ ਪਾਵੇ ਊ-
ਸ ਕੇ ਊਪਰ ਕਜ਼ੇਬ ਕੇ ਮਲੇਂ ਹਸੁ ਫਾਛੇ ਡੂੰਕੇ ਯਾਨੇ ਆਲਤ ਕਾ ਸਿਰ
ਛੋੜਕੇ। ।।ਤਰਕੀਬ ਮਾਰਨੇ ਤਾਂਬੇ ਕੀ ਕਿ ਅਸਲ ਕਾਗਜ਼ ਕੇ
ਸੁਫੈਦ ਹੋ। ।।ਪਹਲੇ ਛਾਲ ਦਰਖਤ ਅਨਲ ਕੀ ਖੁਸ਼ਕ ਕਰੇਂ ਔ
ਰ ਭੀ ਜੜ੍ਹ ਮੋਟੀ ਉਸ ਕੀ ਜ਼ਿਮੀਨ ਸੇ ਨਿਕਾਲੇਂ ਔਰ ਦਰਮਿਆਨ ਉਸ
ਕੇ ਖੋਲ ਕਰੇਂ ਥੋੜੀ ਸੀ ਛਾਲ ਖੁਸ਼ਕ ਕਰਕੇ ਪੀਸ ਕੇ ਉਸ ਖੋਲ ਮੇਂ ਭ
ਰੇਂ ਊਪਰ ਉਸ ਕੇ ਤਾਂਬੇ ਕਾ ਪਤਰ ਰਖੇਂ ਫਿਰ ਊਪਰ ਛਾਲ ਖੁਸ਼ਕ ਮਜ਼
ਕੂਰ ਭਰੇਂ ਔਰ ਜਬ ਕੇ ਸਾਥ ਗਿਲ ਹਿਕਮਤ ਕੇ ਲਪੇਟੇਂ ਔਰ ਸਾਥ ਅ
ਗ ਮੇਂਗਨੀ ਬਕਰੀ ਕੇ ਮਿਸਲ ਗਜ਼ ਤਪ ਕੇ ਦੇਵੇਂ ਯਾਨੇ ਗਜ਼ ਭਰ ਕੇ
ਮੁਰਬਾ ਟੋਏ ਮੇਂ ਜੰਗਲੀ ਉਪਲੇ ਭਰ ਕਰ ਆਂਚ ਦੀ ਜਾਵੇ ਤਾ ਤਾਂਬਾ ਖੇਲ ਹੋ
ਜਾਵੇ ਬਾਦ ਉਸ ਤਾਂਬੇ ਕੋ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਲ ਕਰ ਨਿਗ੍ਹਾਰ ਖੇਂ ਵਾਸਤੇ ਹਰ
ਮਰਜ਼ ਕੇ ਸਾਥ ਦਵਾਈਓਂ ਬੇਹਤਰ ਕੇ ਜੋ ਮੁਨਾਸਬ ਹੈ ਦੇਨਾ ਚਾਹੀਏ-
ਔਰ ਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਅਨਲ ਏਕ ਬੜਾ ਦਰੱਖਤ ਹੈ ਦੋ ਕਿਸਮ
ਪਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਏਕ ਕਾਂਟਾ ਅਨਲ ਯਾਨੇ ਖਾਰਦਾਰ ਮਕਸੂਦ ਇਸੀ ਦ
ਰਖਤ ਸੇ ਹੈ ਦੂਸਰਾ ਬੇ ਕਾਂਟੇ ਯਹ ਕਿਸੀ ਕਾਮ ਨਹੀ ਆਤਾ ਪਹਿਲੇ
ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਤਾਂਬੇ ਕੋ ਖੂਬ ਸਾਫ ਕਰੇ ਜਿਸ ਤਰਹ ਤਾਂਬੇ ਕਾ ਸਾਫ ਕਰਨ
ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਔਰ ਬੇਹਤਰ ਸਾਫ ਕਰਨ ਤਾਂਬੇ ਕਾ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਤਾਂਬੇ
ਕੋ ਮਿਸਲ ਕਲਈ ਕੇ ਸਾਫ ਕਰੇ ਤੀਨ ਤੀਨ ਮਰਤਬਾ ਦੇਹੀ ਅਰ ਤੇ
ਲ ਮੇਂ ਸਰਦ ਕਰੇ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕਿ ਤਾਂਬਾ ਜਲਦ ਨਹੀ ਪਿਗਲਤਾ ਹੈ
ਅਗਰ ਸੰਖੀਆ ਪਾਰੇ ਮੇਂ ਮਿਲਾ ਦੇਂ ਤੋ ਜਲਦ ਗਲ ਜਾਤਾ ਹੈ। ।।
ਫਾਇਦਾ ਪਾਰਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨੇ ਕੇ ਤਰੀਕੇ ਮੇਂ। ।।ਪਹਲੇ ਰੌਗ
ਨ ਸੁਰਖ਼ਫੂਕਾ ਔਰ ਪਾਰਾ ਹਮਵਜ਼ਨ ਲੇਂ ਦੋਨੋ ਕੋ ਏਕ ਸਾਇਤ ਆ;
ਸ ਮੇਂ ਮਿਲਾ ਕਰ ਮਟੀ ਕੇ ਘੜੇ ਮੇਂ ਰਖ ਕਰ ਬਾਦ ਉਸ ਕੇ ਏਕ ਘੜੀ ਅ
ਲੋਹੇ ਕੀ ਲੇਵੇਂ ਔਰ ਉਸ ਕੋ ਨਿਮਕ ਸਾਂਭਰ ਸੇ ਭਰ ਕਰ ਦਰਮਿਆਨ

ਉਸ ਨਿਮਕ ਕੇ ਵਹ ਘੜਆ ਗਿਲੀ ਰਖੇਂ ਫਿਰ ਸਰਪੋਸ਼ ਲੋਹੇ ਕਾ ਊ-
ਪਰ ਜ਼ਰਫ਼ ਲੋਹੇ ਮਜ਼ਕੂਰ ਕੋ ਰਖੇਂ ਔਰ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਸ਼ਿਕਮ ਸਰਪੋਸ਼
ਕਾ ਭੀ ਨਿਮਕ ਸਾਂਬਰ ਸੇ ਭਰੇਂ ਯਾਨੇ ਨੀਚੇ ਊਪਰ ਉਸ ਘੜੇ ਕੇ ਕਿ ਜੋ
ਘੜਆ ਲੋਹੇ ਮੇਂ ਹੈ ਨਿਮਕ ਪੁਰ ਹੂਏ ਪਸ ਛੇ ਪਹਰ ਆਤਸ਼ ਦੀਪ
ਕ ਯ.ਨ ਏਕ ਬਤੀ ਕੀ ਕਰੇਂ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਕਾਮ ਮੇਂ ਲਾਵੇਂ ।

।।ਤਰੀਕਾ ਨਿਕਲਨੇ ਰੌਗਨ ਸਰਫੋਕਹਿ ਕਾ ਪਹਲੇ ਦਰਖਤ ਮ-
ਜ਼ਕੂਰ ਕੀ ਪਤੀ ਔਰ ਜੜ ਲੇਕਰ ਅੰਦਰ ਸ਼ੀਜੇ ਕੇ ਰਖੇਂ ਅਰ ਉਸ
ਸ਼ੀਜੇ ਪਰ ਖੂਬ ਲੇਪ ਮਿਟੀ ਕਾ ਦੇਵੇਂ ਔਰ ਬਤੌਰ ਡੌਲ ਜੰਤਰ ਰੌਗਨ
ਇਸ ਕਾ ਲੇਵੇਂ । ।ਤਰੀਕਾ ਜਲਾਨਾ ਦੰਦਾਨ ਫੀਲ ਕਾ ਯਾਨੇ ਹਾਥੀ
ਦੰਤ ਕਾ । ।ਪਹਲੇ ਹਾਥੀ ਦੰਤ ਕੋ ਸੋਹਨ ਸੇ ਬੁਰਾਦਹ ਕਰਕੇ ਮਿ-
ਟੀ ਕੇ ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਰਖ ਕੇ ਊਪਰ ਤੀਨ ਮਰਤਬਾ ਗਿਲ ਹਿਕਮਤ ਕਰੇਂ
ਬਾਦ ਇਸਕੇ ਗੜ੍ਹਾ ਗੋਲ ਬਕਦਰ ਏਕ ਗਜ਼ ਕੇ ਗਹਰਾ ਖੋਦ ਕਰ ਉਸ
ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਰਖਕਰ ਜੰਗਲੀ ਉਪਲੋਂ ਸੇ ਭਰਕਰ ਆਤਸ਼ ਦੇਵੇਂ ਚੂਨਾ
ਹੋ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ । ।ਤਰਕੀਬ ਬਨਾਨੇ ਸ਼ਮਸ ਯਾਨੇ ਸੋਨੇ ਬਨਾਨੇ
ਕੀ । ।ਸ਼ਿੰਗਰਫ ਏਕ ਤੋਲਾ ਕੀ ਏਕ ਡਲੀ ਹੋ ਹੜਤਾਲ ਤਬਕੀ
ਏਕ ਤੋਲਾ ਪੀਸ ਏਕ ਮਾਸ਼ਾ ਹਰਤਾਲ ਸੇ ਲੇਕਰ ਪੀਸਕਰ ਡਲੀ ਸ਼ਿੰਗ
ਰਫ ਪਰ ਲੇਪ ਕਰੇਂ ਔਰ ਧੂਪ ਮੇਂ ਰਖੇਂ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ਕ ਹੋਵੇ ਫਿਰ ਏਕ ਅੰ-
ਡਾ ਕੜਕਨਾਤ ਯਾਨੇ ਸਿਆਹ ਮੁਰਗੀ ਕਾ ਥੋੜਾ ਅੰਡੇ ਕਾ ਸਰ ਏਕ ਤ
ਰਫ ਸੇ ਤੋੜਕਰ ਸੁਫੈਦੀ ਉਸਜੇ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਜ਼ਰਦੀ ਬਾਕੀ ਰਖ ਕੇ
ਵਹ ਡਲੀ ਸ਼ਿੰਗਰਫ ਮੇ ਹੜਤਾਲ ਅੰਡੇ ਕੇ ਅੰਦਰ ਕਰ ਦੇਵੇਂ ਔਰ ਕਿ
ਸੀ ਚੀਜ਼ ਸੇ ਹਿਲਾ ਦੇਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਰਦੀ ਡਲੀ ਮੇਂ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਔਰ ਦੂਸਰਾ
ਅੰਡਾ ਖਾਲੀ ਕਰਕੇ ਮਾਨਿੰਦ ਢਕਨੇ ਯਾਨੇ ਸਰਪੋਸ਼ ਕੇ ਊਪਰ ਉਸ ਅੰ
ਡੇ ਕੇ ਲਗਾ ਦੇਵੇਂ ਕਿ ਅੰਡੇ ਕੋ ਛਿਪਾ ਲੇਵੇ ਔਰ ਵਹ ਅੰਡਾ ਭੀ ਅਗਰ ਮੁ-
ਰਗੀ ਕੜਕਨਾਤ ਕਾ ਹੋਤੇ ਬੇਹਤਰ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਅੰਡੇ ਕੀ ਭੀ ਜ਼ਰਦੀ
ਨਿਕਾਲਕਰ ਪਹਲੇ ਇਸ ਅੰਡੇ ਮੇਂ ਕਿ ਡਲੀ ਰਖੀ ਹੈ ਡਾਲ ਦੇਵੇਂ ਔਰ

ਥਕਦਰ ਚੌੜਾਈ ਔਰ ਲੰਬਾਈ ਬੈਜੇਕੇ ਕਪੜਾ ਚਿਕਨੀ ਮਿਟੀ ਜੇਬ ੧੭
ਤਕਰਕੇ ਅੰਡੇ ਪਰ ਲਗਾਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ਕ ਕਰੇਂ ਇਸ ਤਰਹ ਤੀਨ ਲੇਪ ॥
ਕਪੜੇ ਕੇ ਕਰੇਂ ਫਿਰ ਤੀਨ ਅਦਦ ਓਪਲੇ ਜੰਗਲੀ ਲਾਕਰ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ
ਟੂਕੜੇ ਕਰਕ ਵੋਹ ਅੰਡਾ ਕਪੜੌਟੀ ਕੀਆ ਹੁਆ ਬੀਚ ਕੰਡੋਂ ਕੇ ਜਗਹ
ਮਹਫੂਜ ਮੇਂ ਰਖ। ਕਰ ਆਗ ਦੇਵੇਂ ਔਰ ਬਾਦ ਚਾਰ ਘੜੀ ਕੇ ਬਾਹਰ
ਲਾਵੇਂ ਫਿਰ ਸ਼ਿੰਗਰਫ ਕੀ ਡਲੀ ਨਿਕਾਲਕਰ ਏਕ ਮਾਸ਼ਾ ਹਰਤਾਲ
ਅਰਕ ਲੇਮੂੰ ਮੇ ਪੀਸਕਰ ਡਲੀ ਮਜ਼ਕੂਰਹ ਪਰ ਲੇਪ ਕਰੇਂ ਖੁਸ਼-
ਕ ਕਰਕੇ ਬਦਸਤੂਰ ਆਗ ਦੇਵੇਂ ਇਸ ਤਰਹ ਪਰ ਬਾਰਾ ਮਾਸੇ ਹੜਤਾ
ਲ ਬਾਰਹ ਮਰਤਬਾ ਮੇਂ ਖਰਚ ਹੋਵੇ ਬਾਦ ਇਸ ਕਿ ਬੂਨ ਲੇਪ ਕਰਨੇ ਹ-
ੜਤਾਲ ਕੇ ਸ਼ਿੰਗਰਫ ਕੀ ਡਲੀ ਕੋ ਅੰਡੇ ਮੇਂ ਰਖਕਰ ਬਤਰੀਕ ਮਜ਼
ਕੂਰ ਏਕ ਸੌ ਏਕ ਦਫਾ ਆਗ ਦੇਵੇਂ ਜਿਸ ਵਕਤ ਆਂਚੇਂ ਤਮਾਮ ਹੋਜ
ਵੇ ਏਕ ਰਤੀ ਇਸ ਮੇਸੇ ਲੇਕਰ ਚਾਂਦੀ ਚਰਖੜੀ ਹੂਈ ਪਰ ਛੋੜੇਂ ਸੋਨਾ
ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਔਰ ਅਪਨੇ ਦਿਲ ਮੇਂ ਯਾਦ ਰਖੇਂ ਕਿ ਵਕਤ ਆਗ ਦੇਨੇ ਕੇ
ਬਦਬੋ ਜਲਨੇ ਜਰਦੀ ਬੈਜੇ ਕੀ ਮਾਨਿੰਦ ਬਦਬੋ ਕਬਾਬ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆ-
ਤੀ ਹੈ ਜਬ ਤਕ ਕਿ ਵਹ ਬਦਬੋ ਦੂਰ ਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਬ ਤਕ ਬੈਜੇ ਕੋ ਆਗ ਸੇ
ਬਾਹਰ ਨ ਲਾਵੇਂ ਔਰ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਅੰਡੇ ਕੋ ਓਪਲੋਂ ਮੇਂ ਇਸ ਤਰਹ ਰਖੇਂ
ਕਿ ਅੰਡਾ ਊਪਰ ਜਿਮੀਨ ਕੇ ਹੋ ਔਰ ਅੰਡੇ ਕੇ ਨੀਚੇ ਕੰਡਾ ਨ ਰਖੇਂ ਇਸ
ਵਾਸਤੇ ਕਿ ਸ਼ਿੰਗਰਫ ਭਾਰੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਨੀਚੇ ਤੈ ਮੇਂ ਬੈਠ ਜਾਤਾ ਹੈ ਅਗਰ
ਨੀਚੇ ਬੈਜੇ ਕੇ ਆਗ ਹੋਗੀ ਤੋ ਯਹੀ ਖੌਫ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿੰਗਰਫ ਜਲ ਜਾਵੇ
ਗਾ ਹਾਸਲ ਕਲਾਮ ਕਾ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਨੀਚੇ ਬੈਜੇ ਕੇ ਆਗ ਨ ਹੋ ਤੋ ਅਛਾ
ਹੈ ਔਰ ਚਾਰੋਂ ਤਰਫ ਔਰ ਊਪਰ ਆਗ ਹੋਨਾ ਚਾਹੀਏ ਊਨਗੀ ਤੀਨ ਅ
ਦਦ ਕੰਡੋਂ ਜੋ। ।ਤਰੀਕਾ ਖਾਨੇ ਪਾਰੇ ਕਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਮ ਮਕਾਇਮ
ਰਹੇ ਔ. .ਫਾ ਦੇਵੇ। ।ਪਸ ਪਾਰਾ ਜਿਸ ਮਕਦਾਰ ਖਾਨਾ ਮਨ
ਜ਼ੂਰ ਹੋ ਲੇਕਰ ਕਾਗਜ਼ ਯਾ ਬਰਗ ਪਾਨ ਪਰ ਰਖੇਂ ਔਰ ਯਹ ਮੰਤ੍ਰ ਤੀ
ਨ ਬਾਰ ੜ੍ਹੇਂ ਔਰ ਊਪਰ ਉਸਕੇ ਫੂਕੇਂ ਔਰ ਹਰ ਬਾਰ ਅਵਲ ਔਰ

ਆਖਰ ਦਰੂਦ ਮਿਲਾਵੇਂ ਫਿਰ ਉਸਕੋ ਖਾਵੇਂ ਕਬਲ ਪਾਰਹ ਖਾਨੇਕੇ
ਚਾਵਲ ਪਕਾਕੇ ਦੇਹੀ ਮੇਂ ਮਿਲਾਕਰ ਖਾ ਲੇਵੇਂ ਹਮਰਾਹ ਘੀ ਯਾ ਬਹੂਲ
ਘੀ ਕੇ ਔਰ ਸਾਥ ਉਸਕੇ ਪਾਰਾ ਖਾਵੇਂ ਜਿਸ ਤਰਹ ਕਿ ਮਜ਼ਕੂਰ ਹੂਆ
ਔਰ ਬਾਦ ਪਾਰਾ ਖਾਨੇ ਕੇ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਤਕ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਰਖੇਂ ਔਰ ਬਾਤ ਨ ਕਰੇਂ
ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕਿ ਪਾਰਾ ਮੂੰਹ ਸੇ ਨਿਕਲ ਨ ਪੜੇ ਸਾਤ ਰੋਜ਼ ਤਕ ਇਸ
ਤਰਹ ਖਾਵੇਂ ਨਫ਼ਾ ਜ਼ਾਹਰ ਹੋਗਾ ਜਬ ਤਕ ਕਿ ਜੀ ਚਾਹੇ ਇਸਤਹਿਮ
ਲ ਕਰੇਂ ਪਹਲੇ ਆਧੇ ਤੋਲੇ ਸੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਂ ਜਬ ਕਿ ਮੁਆਫ਼ਿਕ ਮਿਜ਼ਾ
ਜ ਕੇ ਹੋ ਜਾਵੇ ਆਹਿਸਤਾ ਆਹਿਸਤਾ ਜ਼ਿਆਦਹ ਕਰੇਂ ਲੇਕਨ ਮੌਸ
ਮ ਸਰਦੀ ਮੇਂ ਖਾਨਾ ਚਾਹੀਏ ਨ ਗਰਮੀਓਂ ਮੇਂ ਔਰ ਜਿਸ ਸਖ਼ਸ ਕੀ
ਮਿਜ਼ਾਜ ਮੇਂ ਸਰਦੀ ਔਰ ਤਰੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਗੀ ਉਸਕੋ ਬਹੁਤ ਨਫ਼ਾ
ਹੋਗਾ ਬਖ਼ਲਾਫ਼ ਗਰਮ ਮਿਜ਼ਾਜ ਕੇ ਕਿ ਉਸਕੋ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਗਾ ਔ
ਰ ਜੁਵਾਨ ਆਦਮੀ ਕੋ ਖਾਨਾ ਨ ਚਾਹੀਏ ਪਸ ਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਪਾਰਾ
ਤੀਨ ਰੋਜ਼ ਤਕ ਪੇਟ ਮੇਂ ਰਹਤਾ ਹੈ ਬਾਦ ਇਸਕੇ ਪਾਖਾਨੇ ਕੀ ਰਾਹ ਸੇ ਨਿ-
ਕਲਤਾ ਹੈ ਔਰ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਪਾਰਾ ਕਿਸਮ ਅੱਵਲ ਸੇ ਹੋ ਔਰ ਪਾਰਾ ਖਾ
ਨੇ ਕੇ ਵਕਤ ਘੀ ਔਰ ਮਖਨ ਬਹੁਤ ਇਸਤਿਮਾਲ ਕਰੇਂ ਇਸ ਵਾਸਤੇ
ਕਿ ਪਾਰਾ ਕਿਸੀ ਤਰਹ ਕਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨ ਕਰੇ ਔਰ ਖਟਾਈ ਔਰ ਬਾਦੀ
ਚੀਜ਼ੋਂ ਸੇ ਪਰਹੇਜ਼ ਰਖੇਂ ॥ ਮੰਤ੍ਰ ਮਜ਼ਕੂਰ ਯਹ ਹੈ ॥ ॥ਉ-
ਤਮ ਪਾਰਾ ਨਤੂ ਬਰਾਜਤੀ ਸਾਂ ਵਲ ਪਰਬਤ ਪਹਾੜ ਸੇ ਪੀਊਂ
ਪੜ੍ਹ ਨ ਸੜੇ ਨ ਪੜੇ ਨ ਗਾੜ੍ਹੇ ਨ ਫੂਟੇ ਅੱਲਾ ਮੁਹੰਮਦ ਰਸੂਲ ਅੱਲ
ਆਦਮ ਸਫ਼ੀ ਅੱਲਾ ਰੱਛਿਆ ਕਰੇ ਜਹਾਂ ਰਖੇ ਤਹਾਂ ਰਹੇ ਬਹਰ ਲਾਇਲ
ਹ ਇੱਲਿੱਲਾ ਮੁਹੰਮਦ ਰਸੂਲ ਅੱਲਾਹ ॥ ॥ਫ਼ਾਇਦਾ ਨਿਕਲਨੇ
ਨਿਮਕ ਮੂਲੀ ਸੇ ਔਰ ਚਰਚਰੇ ਸੇ ਔਰ ਕਿਸਮ ਕੀ ਘਾਸ
ਸੇ ਜਿਸ ਕਦਰ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਮੂਲੀ ਔਰ ਚਰਚਰਾ ਤਾਜ਼ਾ ਲਾਵੇਂ
ਔਰ ਖ਼ੁਸ਼ਕ ਕਰੇਂ ਔਰ ਜਲਾਕਰ ਖ਼ਾਕ ਉਸਕੀ ਲੇਂ ਏਕ ਕਪੜਾ ਗਾੜ੍ਹਾ
ਚਾਰ ਕੋਨੇ ਉਸਕੇ ਲਕੜੀਓਂ ਮੇਂ ਬਾਂਧਕੇ ਲਟਕਾਵੇਂ ਜੈਸਾ ਕਿ ਮਸ਼ਹੂਰ

ਹੈਂ ਫਿਰ ਖਾਕ ਮਜਕੂਰ ਉਸ ਮੇਂ ਡਾਲੇਂ ਥੋੜਾ ਥੋੜਾ ਪਾਣੀ ਉਸ ਪਰ ਟਪ
ਕਾਵੇਂ ਨੀਚੇ ਉਸਕੇ ਏਕ ਬਰਤਨ ਰਖੇਂ ਜੋ ਪਾਣੀ ਟਪਕੇ ਸੋ ਉਸ ਬਰਤ-
ਨ ਮੇ ਜਮਾ ਆਵੇ ਜਬ ਕਿ ਤਮਾਮ ਪਾਣੀ ਟਪਕ ਆਵੇ ਉਸਕੋ ਕਲਈ
ਦਾਰ ਤਾਂਬੇ ਕੇ ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਜੋਸ਼ ਕਰੇਂ ਯਹਾਂ ਤਕ ਕਿ ਪਾਨੀ ਸਬ ਜਲ ਜਾ
ਵੇ ਔਰ ਨਿਮਕ ਬੰਦਹ ਕਰ ਰਹ ਜਾਵੇ ਆਪਨੇ ਕਾਮ ਮੇਂ ਲਾਵੇਂ ਇਸ
ਤਰਹ ਜਿਸ ਚੀਜ ਕਾ ਚਾਹੇਂ ਖਾਰ ਨਿਕਾਲ ਲੇਂ ਔਰ ਜੋ ਖਾਰ ਕਿ ਜਿਸ ਮ
ਰਜ਼ ਕੋ ਮੁਫੀਦ ਹੈ ਨਾਮ ਉਸਕਾ ਸਾਥ ਬਿਆਨ ਉਸ ਮਰਜ ਕੇ ਲਿਖਾ
ਜਾਵੇਗਾ ਔਰ ਪਾਣੀ ਟਪਕੇ ਹੂਏ ਕੋ ਫਿਰ ਕਪੜੇ ਪਰ ਛੋੜੇਂ ਔਰ ਟਪ
ਕਾਦੇਂ ਤੌ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਛੋਟੇ ਮੇਂ ਫਿਰ ਕਰ ਟੂੰਟੀ ਸੇਂ ਨ ਬਹੁਤ ਕਰੀਬ ਸੇ ਨ
ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਸੇ ਛੋੜੇਂ ਏਕ ਬਾਰਗੀ ਨ ਛੋੜਨਾ ਚਾਹੀਏ। ਸ਼ਮਸ
ਯਾਨੇ ਸੋਨਾ ਬਨਾਨੇ ਕੀ ਤਰਕੀਬ। ।ਛਾਲ ਦਰਖਤ ਅਰਜਨ ਲ
ਕੀ ਖਾਕ ਔਰ ਖਾਕ ਬਾਂਸ ਸੁਰਖ ਕੀ ਬਰਾਬਰ ਲੇਵੇਂ ਥੋੜਾ ਉਸ ਜੇ ਸਾਥ
ਮਗ਼ਜ਼ਨ ਘੀ ਕਵਾਰ ਕੇ ਚਾਰ ਪਹਰ ਖਰਲ ਕਰੇਂ ਔਰ ਫਿਰ ਉਪ
ਰ ਤਖਤੀ ਸੀਸੇ ਕੇ ਕਿ ਪਹਲੇ ਸੇ ਪਤਲੀ ਬਨਾਈ ਹੋ ਤਲਾ ਕਰੇਂ ਔਰ
ਦੋਨੋ ਤਰਫ ਉਨ ਤਖਤੋਂ ਕੋ ਤਹ ਬਰਤੈ ਰਖ ਕਰ ਮਟੀ ਕੇ ਬਰਤਨ ਮੇਂ
ਰਖੇਂ ਏਕ ਰਕਾਬੀ ਮਿਟੀ ਸੇ ਉਸਕੋ ਛਿਪਾਦੇਂ ਔਰ ਗਿਲ ਹਿਕਮਤ ਕ
ਰਕੇ ਖੁਸ਼ਕ ਕਰੇਂ ਆਂਚ ਦੇਵੇਂ ਜਬ ਕਿ ਸਰਦ ਹੋ ਬਾਹ ਨਲਾਵੇਂ ਫਿਰ ਦੋਨੋ
ਖਾਕ ਮਜਕੂਰ ਬੀਚ ਮਗਜ਼ ਘੀ ਕੁਵਾਰ ਕੇ ਚਾਰ ਪਹਰ ਖਰਲ ਕ
ਰੇ ਉਸ ਤਖਤੇ ਪਰ ਤਲਾ ਕਰੇਂ ਔਰ ਮਿਟੀ ਕੇ ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਰਖ ਕੇ ਬਤ-
ਰੀਕ ਮਜਕੂਰ ਆਂਚ ਦੇਂ ਲੇਕਨ ਆਂਚ ਲਗ ਪਟ ਕੀ ਹੋ ਫਿਰ ਇਸ ਤਰ
ਹ ਪਰ ਆਂਚ ਦੇਵੇਂ ਔਰ ਆਂਚ ਲਗਪਟ ਉਸੇ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਏਕ ਬਾਸ ਲੰ
ਬਾ ਔਰ ਏਕ ਬਾਸ ਚੌੜਾ ਔਰ ਏਕ ਬਾਸ ਗਹਰਾ ਜਮੀਨ ਕੋ ਖੋਦ ਕ
ਰ ਆਂਚ ਦੇਵੇਂ ਔਰ ਆਂਚ ਗਜ ਪਟ ਵਹ ਹੈ ਕਿ ਏਕ ਗਜ਼ ਕਾ ਲੰਬਾ ਔ
ਰ ਏਕ ਗਜ਼ ਕਾ ਚੌੜਾ ਔਰ ਏਕ ਗਜ ਕਾ ਗਹਰਾ ਗੜ੍ਹਾ ਖੋਦ ਕਰ
ਔ[illegible]ਦੀ ਜਾਵੇ ਔਰ ਬੀਚ ਆਂਚ ਲਕ ਪਟ ਕੇ ਤਖਤੀ ਸੀਸੇ ਮਜਕੂ

੧੪ ਕੀਸਾਲ੍ਹਮਰਹਤੀਹੈ ਔਰਬਾਦਉਸਕੇਰੇਜ਼ਾਰੇਜ਼ਾਹੋਜਾਤੀਹੈਔਰ
੧੮ ਘਟਨੇਲਗਤੀਹੈਪਸਚਾਹੀਏਕਿਜੋਰੇਜ਼ਾਇਲਾਹਿਦਾਰਹਜਾਵੇਉ
ਸਕੋਭੀਆਂਚਦੇਨੇਮੇਂਮਿਲਾਲਿਆਕਰੇਂ। ॥ਦਸਤੂਰਚਾਂਦੀਕੀ
ਘਰੀਆਬਨਾਨੇਕਾ। ॥ਦੋਤੋਲੇਪਾਰਾਏਕਤੋਲਾਦੂਧਦਰਖਤਬ
ਰਗਦਕਾਬਾਦਉਸਕੇਪਾਰੇਕੋਘਰੀਆਮੇਰਖਕਰਊਪਰਦੂਧਮ
ਜਕੂਰਕੇਡਾਲੇਂਨੀਚੇਉਸਘਰੀਆਕੇਚਰਾਗਚਾਰਬਤੀਓਂਕਾਜਲਾ-
ਵੇਂਸਾਬਤੇਲਤਿਲਕੇਦੋਪਹਰਤਕਔਰਚਾਹੀਏਕਿਘਰੀਆਊਪ
ਰਤਪਾਈਲੋਹੇਕੇਹੋਔਰਚਰਾਗਇਸਤਰਹਰਖੇਂਕਿਲੋਬਤੀਕੀ
ਨੀਚੇਘਰੀਆਕੇਹੋਦਰਮਿਆਨਮੇਂਫਾਸਲਾਤੀਨਉਂਗਲਕਾਚਾਹੀ
ਏਯਹਕਮਰਹੈਯਾਨੇਚਾਂਦੀਹੈ। ॥ਤਰੀਕਾਮਾਰਨੇਤਲਕਯਾ
ਨੇਅਬਰਕਕਾ। ॥ਡੇਢਤੋਲਾਅਬਰਕਲੇਕਰਟਾਟਕੀਥੈਲੀ
ਮੇਂਬਾਂਧਕਰਇਸਕਦਰਮਲੇਂਕਿਮਿਸਲਭੁਆਬਮੁੰਹਕੇਹੋਜਾਵੇਔ
ਰਡੇਢਤੋਲਾਕੰਦਸਿਆਹਔਰਡੇਢਤੋਲਾਸ਼ੋਰਾਕਲਮੀਇਸਮੇਂਮਿ-
ਲਾਕਰਆਪਸਮੇਂਹਲਕਰੇਂਅਗਰਜ਼ਰੂਰਤਜਾਨੇਂਚੰਦਕਤਰੇਪਾ
ਨੀਕੇਭੀਡਾਲੇਂਫਿਰਉਨਤਮਾਮਕੇਚਾਰਹਿਸਾਕਰੇਂਚਾਰਅਦਦਜੰ-
ਗਲੀਓਪਲੇਲੇਕਰਹਰਏਕਕੇਦਰਮਿਆਨਮੇਂਬਕਦਰਜ਼ਰੂਰਤ
ਖੋਦੇਂਉਨਚਾਰਹਿਸੇਦਵਾਕੇਕੁੰਡੀਮੇਂਰਖੇਂਊਪਰਏਕਦੂਸਰਾਕੁੰਡਾਸਾ
ਫਕਰਕੇਮਿਸਲਸਰਪੋਸ਼ਕੇਬੰਦਕਰੇਂਬਕਦਰਏਕਹਾਥਕੇਗਹਿਰਾ
ਗੜ੍ਹਾਖੋਦੇਂਔਰਗੜ੍ਹੇਮੇਂਜੰਗਲੀਓਪਲੇਭਰੇਂਜਿਸਕਦਰਕਿਜਮ
ਏਂਔਰਉਨਓਪਲੋਂਕੇਵਹਚਾਰਅਦਦਬਨਾਏਹੁਏਚਾਰੋਂਹਿਸੇਦਵਾ
ਕੇਰਖੇਂਔਰਆਗਦੇਵੇਂਚਾਰਪਹਰਤਕਜਿਸਵਕਤਸਰਦਹੋਵੇ
ਬਾਹਰਨਿਕਾਲੇਂਔਰਡੇਢਤੋਲਾਕੰਦਔਰਸ਼ੋਰਾਸਾਬਅਬਰਕਕੇ
ਮਿਲਾਕਰਬਤਰੀਕਮਜ਼ਕੂਰਆਗਦੇਵੇਂਇਸਤਰਹਤੀਨਚਾਰ
ਮਰਤਬਾਆਗਦੇਵੇਂਔਰਹਰਮਰਤਬਾਕੰਦਵਸ਼ੋਰਾਮਿਲਾਵੇਂਜਾ-
ਵੇਂਬਾਦਉਸਕੇਅਬਰਕਸੁਫੈਦਹੋਜਾਵੇਗੀਨਿਕਾਲਕਰਔਰਪਾਨੀ

ਕਾਮਮੇਂਲਾਵੇਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾਖਾਨੇਕਾਦੇਰਤੀਵਾਸਤੇਹਰਮਲਜ਼ਕੇਸਾਥ
ਦਵਾਓਂਮੁਨਾਸਬਕੇਖਾਂਵੇਂ। ।ਤਰੀਕਾਕਜਲੀਕਰਨੇਪਾਰੇਔਰ ੧੦
ਗੀਧਕਕਾ। ।ਦੋਨੋਂਬੀਚਜਰਦ ਲੋਹੇਕੇਬਕਦਰਜ਼ਰੂਰਤ
ਲੇਕਰਤੀਨਰੋਜ਼ਖਰਲਕਰੇਂਬਖ਼ੂਬੀਮਲਾਨੇਔਰਚੀਜ਼ਕੇਸਿਆਹ
ਰੰਗਹੋਜਾਵੇਗੀਅਸਲਕਾਜਲਕੀਸੂਰਤਪਾਰੇਕੀਮਾਲੂਮਹੋ
ਗੀਇਸਕੋਕਜਲੀਕਹਤੇਹੈਂ। ।ਫਾ:ਇਦਾਤਰਕੀਬਬਨਾਨੇ
ਨੂਰੇਕੀ। ।ਯਾਨੇਵਹੁਦਵਾਕਿਜਿਸਸੇਬਾਲਗਿਰਜਾਵੇਂਔ
ਰਜਲਦਜਖਤਨਹੋਂਔਰਅਕਸਰਯਹਦਵਾਔਰਤੋਂਕੇਕਾਮ
ਆਤੀਹੈਚੂਨਾਕਿਜਿਸਮੇਂਪਾਨੀਨਪੜਾਹੋਚਾਰਦਾਮਯਾਨੇਛੈਤੋਲਾ
ਹੜਤਾਲਡੇਢਤੋਲਾਹਰਏਕਕੋਅਲਹਿਦਾਅਲਹਿਦਾਅਸਲਸੁ
ਰ ਕੇਪੀਜੇਫਿਰਏਕਬਰਤਨਮੇਂਚੂਨੇਕੋਰਖੇਂਊਪਰਉਸਕੇਪਾ-
ਨੀਡਾਲੇਂਕਿਜੋਸ਼ਆਵੇਜਬਕਿਸਰਦਹੋਨੇਲਗੇਯਾਨੇਸ਼ੀਰਗਰ
ਮਹੋਤੋਹੜਤਾਲਪੀਸਾਹੁਆਉਸਮੇਂਮਿਲਾਦੇਂਔਰਸਾਫ਼ਲਕੜੀ
ਸੇਖ਼ੂਬ ਲ ਕਰੇਂਔਰਜਿਸਜਗਹਕਿਬਾਲਦੂਰਕਰਨਾਮਨਜ਼ੂਰ
ਹੋਲੇਪਕਰੇਬਾਦਲੇਪਕਰਨੇਕੇਦਰਆਫਤ ਕਰੇਂ ਔਰਨਾਖਨਸੇਹਰਕ
ਤਕਰੇਂਇਸਵਾਸਤੇਕਿਬਾਲਅਪਨੀਜਗਹਸੇਉਖੜਤਾਹੈਯਾਨ
ਹੀਂਅਗਰਬਾਲਉਖੜਨੇਲਗੇਤੋਫਿਲਫੌਰਗਰਮਪਾਨੀਸੇਧੋ
ਡਾਲੇਂਔਰਊਪਰਉਸਕੇਤਿਲਕਾਤੇਲਮਲੇਂਔਰਜਾਨਨਾਚਾਹੀਏਕਿ
ਅਗਰਉਸਦਵਾਮੇਂਕਾਫੂਰਕਚਰੀਨੀਮ।ਦਾਮਯਾਨੇਨੌਮਾਸੇਕਾ
ਫੂਰਚੀਨਾਤੀਨਮਾਸੇਸੁਫੈਦੀਬੈਜ਼ਾਮੁਰਗਏਕਅਦਦਬਾਹਮਮਿ
ਲਾਵੇਂਤੋਨੂਰੇਕੋਖੁਸ਼ਬੋਦਾਰਕਰੇਗਾਔਰਛਿਪਾਨਾਰਹੇਕਿਨੂਰਾ
ਜਿਸਵਕਤਬਨਾਵੇਂਉਸੀਵਕਤਕਾਮਮੇਂਲਾਵੇਂਇਸਵਾਸਤੇਕਿਦੇਰ
ਤਕਰਖਨੇਸੇਜੌਹਰਹੜਤਾਲਔਰਚੂਨੇਕਾਉੜਜਾਤਾਹੈਔਰਵਹ
ਦਵਾਬੇਕਾਰਹੋਜਾਤੀਹੈ। ।ਫਾਇਦਾਬੇਹਤਰਕਰਨਾਬਛਨਾਕ
ਕਾ ਦੂਧਗਾਇਕੋਜੋਸ਼ਕਰੇਂਉਸਮੇਂਬਛਨਾਕਕੋਲਟਕਾਦੇਂਜਿਸ

ਵਕਤ ਦੂਧ ਖੂਬ ਜੋਸ਼ ਕਰੇ ਹਲਾਦੇਂ ਕਿ ਜ਼ਹਿਰ ਦੂਧ ਮੇਂ ਆਜਾਵੇ। ॥
ਤਰੀਕਾ ਇਜ਼ਲਾ ਯਾਨੇ ਸੋਧਨ ਜਮਾਲਗੋਟੇ ਕਾ। ॥ਮਗਜ਼ ਜਮ-
ਾਲਗੋਟਾ ਬਾਰੀਕ ਕਪੜੇ ਮੇਂ ਬਾਂਧ ਕੇ ਬੜੇ ਮਿਟੀ ਕੇ ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਗੋਬ-
ਰ ਗਾਇ ਕਾ ਕਿ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਘੋਲ ਕਰ ਉਸ ਮੇਂ ਰੱਖਾ ਹੋ ਧਾਗਾ ਬਾਂਧ ਕੇ ਲ-
ਟਕਾ ਦੇ ... ਨੀਚੇ ਉਸ ਕੇ ਆਗ ਜਲਾ ਦੇਂ ਦੋ ਪਹਿਰ ਆਂਚ ਕਰੇਂ ਫਿ-
ਰ ਉਸ ਕੋ ਨਿਕਾਲ ਕਰ ਪਾਨੀ ਸੇ ਧੋ ਕਰ ਦਵਾ ਮਿਲਾ ਦੇਂ। ॥ਫਾਇ-
ਦਾ ਅਰਕ ਗੀਧਕ ਕੇ ਬਿਆਨ ਮੇਂ। ॥ਕਿ ਗਰਮ ਹੈ ਭੂਖ ਜ਼ਿਆ-
ਦਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਬਾਈ ਤੋੜਤਾ ਹੈ ਅਗਰ ਸਾਥ ਗੁਲਾਬ ਕੇ ਖਾਵੇਂ ਬਲ-
ਗਮ ਕੋ ਦਫਾ ਕਰੇ ਅਗਰ ਹਮਰਾਹ ਅਰਕ ਬੇਦਮੁਸ਼ਕ ਕੇ ਪੀਵੇਂ
ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਸਫਰਾ ਕੀ ਕਮ ਕਰੇ ਔਰ ਮੇਦੇ ਕੋ ਕੁਵਤ ਦੇ ਕਮਰ ਔ-
ਰ ਪੀਠ ਕੋ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇ ਔਰ ਊਪਰ ਮੁਫੀਦ ਦਾਗ ਕੇ ਔਰ ਦਾਦ ਕੇ
ਮਲੇਂ ਦੂਰ ਕਰੇ ਅਗਰ ਲੌਂਗ ਯਾ ਦਾਰਚੀਨੀ ਯਾ ਜਾਇਫਲ ਕੋ ਬੀ-
ਚ ਇਸ ਅਰਕ ਕੇ ਤਰ ਕਰ ਕੇ ਖੁਸ਼ਕ ਕਰ ਕੇ ਖਾਵੇਂ ਕੁਵਤ ਬਾਹ ਔ-
ਰ ਹਾਜ਼ਮਾ ਬਹੁਤ ਹੋਵੇ ਔਰ ਤਮਾਮ ਮਰਜ਼ ਬਲਗਮ ਵ ਖੂਨ ਵ
ਫਾਲਜ ਵ ਤਸ਼ੱਨਜ ਵ ਦਰਦ ਮੇਦਾ ਵ ਲਕਵੇ ਕੋ ਫਾਇਦਾ ਦੇਵੇ ਯਹ
ਖਵਾਸ ਕਿਤਾਬ ਹਕੀਮ ਸਾਲਹ ਹਰਦੀ ਸੇ ਲਿਖੀ ਗਈ ਅਗਰ ਬੋ-
ੜ ਵਾਸਤੇ ਦਰਦ ਦਾਂਤੋਂ ਕੇ ਲਗਾਦੇਂ ਫੌਰਨ ਦਰਦ ਜਾਤਾ ਰਹੇ ...
ਲੇਕਨ ਯਹ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਦਾਂਤ ਅੱਛੇ ਹੈਂ ਉਸ ਪਰ ਇਸ ਦਵਾ ਕ-
ਅਸਰ ਨ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਖੌਫ ਟੂਟ ਜਾਨੇ ਕਾ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਅਰਕ ਗੀਧ-
ਕ ਕਾ ਮਲਨਾ ਵਾਸਤੇ ਖੁਜਲੀ ਕੇ ਹਮਰਾਹ ਤੇਲ ਯਾ ਬਦੂਪ ਤੇਲ ਕੇ ਮੁ-
ਫੀਦ ਹੈ। ॥ਫਾਇਦਾ ਪਾਨੀ ਨਾਕ ਮੇਂ ਖੈਂਚਨੇ ਕਾ। ॥ਸੁਬਹ
ਕੋ ਆਹਿਸਤਾ ਆਹਿਸਤਾ ਨਾਕ ਮੇ ਪਾਨੀ ਖੀਂਚੇ ਲੇਕਨ ਜ਼ਿਆਦਹ
ਬਾਈਸ ਤੋਲੇ ਸੇ ਨ ਹੋ ਜਿਸ ਰੋਜ਼ ਕਿ ਬਾਰਸ਼ ਔਰ ਹਵਾ ਹੋ ਮੌਕੂਫ
ਰਖੇ ਨਫਾ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਮਰਜ਼ ਖੁਸ਼ਕੀ ਵ ਗਰਮੀ ਦਮਾਗ਼ ਕੀ ਦੂਰ
ਹੋ ਜਾਵੇਂ ਔਰ ਗਰਮ ਮਜ਼ਾਜ ਕੇ ਵਕਤ ਸੇ ਰੀਸ਼ ਕਮ ਕੇ ਖੀਰੇ ਨ

ਨਹੀ ਚਾਹੀਏ ਨਿਹਾਰ ਮੂੰਹ ਚਾਹੀਏ ਵਾਸਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਕਰਨੇ ਸਰਦੀ ਪਾ
ਣੀਕੇ ਸਾਥ ਗਰਮੀ ਮੇਦੇਕੇ ਬਲਗਮੀ ਮਜਾਜਕੇ ਹੁਕਮ ਨ ਜਲੇ ਕਾਰ-
ਖਤਾ ਹੈ ਔਰ ਸਰਦ ਦਿਨੋਂ ਮੇਂ ਖੇਂਚਨਾ ਅਛਾ ਨਹੀਂ ਅਗਰ ਜਰੂਰਤ ਹੋ
ਪਾਣੀ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਖੇਂਚੇ ਅੰਧੇਰਾ ਆਂਖ ਮੇਂ ਜੋ ਸਫਰਾ ਔਰ ਖੁਸ਼
ਕੀ ਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਵਹੁ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਜੁਕਾਮ ਗਾਰ ਮੇਂ ਕੇ ਭੀ ਨਫਾ ਹੈ ਔ
ਰ ਬਾਜੋਂ ਸੇ ਸੁਨਾ ਹੈ ਕਿ ਭੂਖ ਭੀ ਬਢਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਫੂਲਨਾ ਮੇਧੇ ਕਾ ਦੂ
ਰ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ॥ ॥ਫਾਇਦਾ ਪਾਰਾ॥ ਜਰ ਪਰ ਮਲਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਸ
ਤਾਈ ਸਵੇਂ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਕੋ ਦੋ ਰਤੀ ਸੇ ਚਾਰ ਰਤੀ ਤਕ ਤਾਲੂ ਪਰ ਬਾ
ਲ ਮੁੰਡ ਕੇ ਮਲੇਂ ਔਰ ਬਲਗਮੀ ਮਿਜਾਜ ਕੇ ਸਾਥ ਲੁਆਬ ਕਨੌਚੇ ਕੇ
ਔਰ ਸਫਰਾਵੀ ਮਿਜਾਜ ਕੇ ਸਾਥ ਲੁਆਬ ਈਸਬਗੋਲ ਕੇ ਮਲੇਂ ਔਰ
ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਖੁਸ਼ੀ ਬਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਜੁਵਾਨੀ ਕਾਇਮ ਰਹਤੀ ਹੈ ਮੇਰੇ ਨਜ਼
ਦੀਕ ਜਲਾਇਆ ਹੁਆ ਪਾਰਾ ਬੀਸਰ ਗਜ਼ ਕਿ ਸਰਜਾਮ ਬਲਗਮੀ
ਹੈ ਵ ਨਸੀਆਨ ਵ ਜੁਕਾਮ ਬਲਗਮੀ ਕੋ ਮੁਫੀਦ ਹੈ॥ ॥ਜਿੰਦਾ
ਕਰਨਾ ਸੋਨਾ ਮਾਰੇ ਹੁਏ ਕਾ॥ ॥ਏਕ ਤੋਲਾ ਸੋਨਾ ਮਾਰੇ ਹੁਏ ਕੋ ਘੜਏ
ਮੇ ਰਖਕੇ ਏਕ ਰਤੀ ਸਿਜਾ ਡਾਲਕਰ ਆਂਚ ਤੇਜ਼ ਕਰੇਂ॥ ਜਿੰਦਾ ਕਰਨਾ
ਜਿਸਤ ਮਾਰੇ ਹੁਏ ਔਰ ਜਿਵਾਇ ਉਸਕੇ ਛੋਟਾ ਮਾਇਉਲਹਯਾਤ ਕਿਧੀ
ਅਰ ਸੁਹਾਗਾ ਔਰ ਜਹਿਰ ਹੈ ਇਸ ਕਦਰ ਖਾਕ ਖੁਸ਼ਕ ਪਰ ਡਾਲੇਂ ਕਿ ਵ-
ਹ ਛਿਪ ਜਾਵੇ ਗਲੋਲਾ ਕਰਕੇ ਲੋਹੇ ਕੇ ਚਮਚੇ ਮੇ ਰਖਕੇ ਆਗ ਪਰ
ਪਿਘਲਾਵੇਂ ਜਿੰਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ॥ ਜਿੰਦਾ ਕਰਨਾ ਕਲਈ ਮਾਰੀ ਹੁ
ਈ ਕਾ॥ ॥ਖਾਕ ਕਲਈ ਕੀ ਲੋਹੇ ਕੇ ਚਮਚੇ ਮੇ ਰਖਕੇ ਥੋੜਾ ਤੇ-
ਲ ਤਿਲ ਯਾ ਸਰਸੋਂ ਕਾ ਥੋੜਾ ਨੌਸਾਦਰ ਡਾਲਕੇ ਆਗ ਪਰ ਰਖੇਂ ਜਿੰ-
ਦਾ ਹੋਵੇ॥ ॥ਬਨਾਨਾ ਘੜੀਆ ਹਿੰਦੀ ਕਾ॥ ॥ਮਿਟੀ ਖੁਮਾਰ ਕੇ ਘ-
ਰਕੀ ਆਦ ਸੇਰ ਗੁਗਲ ਡੇਢ ਤੋਲਾ ਗੁੜ ਤੀਨ ਤੋਲਾ ਨਿਮਕ ਜਾਂ ਬੂਰ ਸ
ਫੈਦ [illegible] ਨੀ ਰੂਈ ਯਾ ਕਾਮਡਾ ਥੋੜਾ ਸਾ ਗੋਬਰ ਗਾ ਇਕ ਥੋੜਾ
ਸਾ [illegible] ॥ਬਨਾਨਾ ਘੜੀਆ ਯੂਨਾਨੀ ਕਾ॥ ॥ਮਿਟੀ ਖੁਮਾਰ ਕੇ ਘ

ਰਕੀ ਮਿਟੀ ਪੁਰਾਨੀ ਈਂਟ ਨਿਮਕ ਜਾਂਬਰ ਆਦਮੀ ਕੇ ਸਿਰ ਕੇ ਬਾਲ
ਔਰ ਵਾਲ ਬਕਰੇ ਕੇ ਔਰ ਬਾਨ ਔਰ ਪੁਰਾਨੀ ਰੋਈ ਯਾ ਕਪੜਾ ਸੁਹਾ
ਨ ਕੀ ਭੁਜੀ ਕਚੀ ਔਰ ਭੁਨੀ ਪ ਰਿਆ ਮੁਹਦਸੋਂ ਕੀ ਘੁਮਾਰ ਕੇ ਘਰ ਕੀ
ਮਿਟੀ ਔਰ ਵਨ ਪੁਰਾਨੀ ਚਾਰ ਪਾਈ ਕੋ ਕੈਂਚੀ ਸੇ ਕਤਰ ਕੇ ਔਰ ਬਾ-
ਲਬ ਕਰੇ ਕੇ ਭੂਈ ਪੁਰਾਨੀ॥ ॥ਤਰੀਕਾ ਅਫਯੂਨ ਛੁਡਾਨੇ ਕਾ॥
॥ਜਾਇਫਲ ਏਕ ਹਿਸਾ ਕੋ ਪਲ ਦਰਖਤ ਇਰੰਡ ਦੋ ਹਿਸਾ ਬਾਹਮ
ਪੀਸ ਕੇ ਗੋਲੀਆਂ ਬਨਾਵੇ ਉਸ ਕਦਰ ਕੇ ਜਿਸ ਕਦਰ ਅਫੀਯੂਨ
ਖਾਨਾ ਹੋ ਵਕਤ ਖਾਨੇ ਅਫਯੂਨ ਕੇ ਇਸ ਗੋਲੀ ਕੋ ਖੁਲਾ ਦੇਵੇਂ। ਤਰੀਕ
ਦੂਸਰਾ॥ ॥ਸੁਫੈਦ ਕਨੇਰ ਕੀ ਜੜ ਸਾਢੇ ਦਸ ਮਾਸਾ ਮਾਨਿੰਦ ਸੰਦ
ਲ ਕੇ ਘਿਸੇ ਔਰ ਬਾਬਚੀ ਘਿਸੀ ਹੁਈ ਇਕੀਸ ਮਾਸ਼ੇ ਅਸਪੰਦ ਜ-
ਲਾਨੇ ਕਾ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਤੋਲਾ ਕਦਰ ਕੀ ਪਤੀ ਸਾਤ ਤੋਲਾ ਔਰ ਮੇਥਾ ਚੌਦਹ
ਤੋਲਾ ਕੂਟ ਪੀਸ ਕੇ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਮਾਸ਼ੇ ਕੀ ਗੋਲੀ ਬਨਾਵੇਂ ਜੋ ਕੋਈ ਸਾਢੇ ਦਸ
ਮਾਸੇ ਅਫੀਯੂਨ ਖਾਤਾ ਹੋ ਸਾਢੇ ਦਸ ਮਾਸੇ ਇਸ ਗੋਲੀ ਸੇ ਖਿਲਾਵੇਂ।
॥ਤਰੀਕਾ ਸਾਫ ਕਰਨੇ ਅਫਯੂਨ ਕਾ ਕਿ ਖਾਨੇ ਮੇਂ ਨੁਕਸਾਨ ਨ ਕਰੇ ਅ-
ਫਯੂਨ ਬੇਹਤਰ ਜੋ ਗਰਮ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਜਲਦ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਏਕ ਸੇਰ ਔਰ ਦੂ
ਧ ਗਾਹੇ ਕਾ ਚਾਰ ਸੇਰ ਦੂਧ ਗਾਇ ਕਾ ਗਰਮ ਕਰ ਕੇ ਅਫਯੂਨ ਇਸ ਮੇਂ
ਮਿਲਾ ਕੇ ਕਪੜੇ ਮੇਂ ਛਾਨ ਕੇ ਕਿਵਾਮ ਕਰੇਂ ਜਬ ਕਿ ਕਿਵਾਮ ਪਰ ਪਹੁੰਚੇ
ਗਾਇ ਕਾ ਘੀ ਜੋ ਰੋਗਨ ਬਾਦਾਮ ਪਾਉ ਸੇਰ ਗਰਮ ਕਰ ਕੇ ਕਿਵਾਮ ਮੇਂ
ਮਿਲਾਵੇਂ ਕਿ ਸਬ ਰੋਗਨ ਜਜ਼ਬ ਹੋ ਜਾਵੇ ਬਾਦ ਉਸ ਕੇ ਜਾਫਰਾਂ ਨੂ ਡੇਢ
ਤੋਲਾ ਊਦ ਕਮਾਰੀ ਤੀਨ ਤੋਲਾ ਦਾਖਲ ਕਰ ਕੇ ਖੂਬ ਮਿਲਾਕੇਂ ਔਰ ਬ
ਕਦਰ ਕੇ ਚੰਗਚੀ ਸੁਰਖ ਕੇ ਗੋਲੀ ਬਾਂਧੇ ਔਰ ਅਗਰ ਬਜਾਏ ਊਦ ਕੇ ਅੰ
ਬਰ ਸੁਹਬ ਮਿਲਾਵੇ ਤੋ ਬੇਹਤਰ ਹੈ ਔਰ ਬਾਜ਼ੇ ਅਫਯੂਨ ਕੋ ਅਦਰਕ
ਮੇਂ ਬਨਾਤੇ ਹੈਂ ਜੋ ਮਟਤਬਾ ਅਫਯੂਨ ਕੋ ਅਦਰਕ ਕੇ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਪੀਸ ਕੇ
ਚਾਰ ਪਹਰ ਜਤ ਕਰ ਖੇਂ ਫਿਰ ਟਿਕੀਆਂ ਬਾਂਧ ਕੇ ਮਿਟੀ ਕੇ ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਰਖ
ਕੇ ਸਰਪੋਸ ਸੇ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਏਤਵਾਰ ਕੇ ਦਿਨ ਨੀਚੇ ਜਮੀਨ ਕੇ

ਕਰੇਂ ਦੂਸਰੇ ਐਤਵਾਰ ਨਿਕਾਲ ਕੇ ਅਪਨੇ ਕਾਮ ਮੇਂ ਲਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਮੁਫੀਦ
ਮਤਲਬ ਹੈ। ।ਤਰੀਕਾ ਸਫੈਦ ਕਰਨੇ ਭੰਗ ਕਾ। ।ਕਿ ਸਬ- ।੧
ਜੀ ਉਸਕੀ ਸੁਫੈਦ ਹੋ ਜਾਵੇ ਭੰਗ ਸਬਜ ਕੋ ਬਰਤਨ ਸੋਰਾਖਦਾਰ ਮੇਂ ਡਾ
ਲਕਰ ਨੀਚੇ ਉਸਕੇ ਗੰਧਕ ਕੀ ਧੂਨੀ ਦੇਵੇਂ ਔਰ ਹਾਥ ਜੇ ਹਿਲਾਤੇ ਜਾਵੇਂ
ਕਿ ਸਬ ਭੰਗ ਕੀ ਪਤੀ ਮੇਂ ਬੁਖਾਰ ਲਗੇ ਕਿ ਭੰਗ ਮਿਸਲ ਸੁਫੈਦ ਸ਼ਕ
ਰ ਕੇ ਹੋਗੀ। ।ਤਰੀਕ ਦੂਸਰਾ। ।ਭੰਗ ਸਬਜ ਦੋ ਸੇਰ ਸ਼ਾਹੀ
ਲੈ ਬਹਨ ਦੋ ਮਾਸ਼ੇ ਸਜੀ ਸੁਫੈਦ ਏਕ ਮਾਸਾ ਸੰਦਲ ਸੁਫੈਦ ਪੀਸਾ ਹੁਆ ਦੋ
ਮਾਸੇ ਸਭ ਕੋ ਏਕ ਮੀ ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਪੀਸ ਕੇ ਮਿਲਾਵੈਂ ਭੰਗ ਸੁਫੈਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ।
ਤਰੀਕਾ ਖਾਨੇ ਬਛਨਾਕ ਕਾ ਥੋੜਾ ਥੋੜਾ ਖਾਵੇ ਆਹਿਸਤਾ ਆਹਿਸਤਾ
ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰੇ ਯਹਾਂ ਤਕ ਕਿ ਮੁਦਤ ਬਹੁਤ ਮੇਂ ਅਜ਼ ਰੂਏ ਆਦਤ ਕੇ
ਉਸ ਮਕਦਾਰ ਕੋ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਬਗੈਰ ਆਦਤ ਅਗਰ ਉਸ ਮਕਦਾਰ ਕੋ
ਖਾਵੇ ਤੋ ਬਾਇਸ ਹਲਾਕੀ ਜਾਨ ਵ ਨੁਕਸਾਨ ਕਾ ਹੋਵੇ ਲੇਕਨ ਉਸ
ਖਾਨੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਕੁਛ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਤੀ ਔਰ ਫਾਇਦਾ ਬਖਸ਼ਤੀ
ਹੈ ਬੇਹਤਰ ਇਸ ਮੇਂ ਯਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਲੇ ਹਰ ਏਕ ਜਹਰ ਕੋ ਬਿਲਕੁ-
ਲ ਮਾਰ ਡਾਲੇਂ ਬਾਦ ਖਾਨੇ ਕੀ ਆਦਤ ਕਰੇਂ ਦੂਸਰੀ ਮਰਤਬਾ ਕਮ ਕਮ ਮ
ਰੇਂ ਔਰ ਆਦਤ ਕਰੇਂ ਯਹਾਂ ਤਕ ਕਿ ਬਦੂ ਮਾਰੇ ਹੂਏ ਖਾਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇ ਉ
ਮਰ ਕੋ ਦਰਾਜ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਸਰਦ ਅਮਰਾਜ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰਤਾ ਹੈ
ਔਰ ਕੁਵਤ ਬਾਹ ਲਾਤਾ ਹੈ ਮਗਰ ਉਸਕੇ ਹਮਰਾਹ ਘੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਾ-
ਨਾ ਚਾਹੀਏ। ।ਤਰੀਕਾ ਖਾਨੇ ਹਰਤਾਲ ਕਾ। ।ਅਗਰ ਹਮੇਸ਼
ਖਾਵੇਂ ਤੋ ਦੋ ਬਰਸ ਮੇਂ ਕੁੰਲੰਜ ਮੁਦੱਤ ਕਾ ਔਰ ਸਰਅਤ ਇਨਜ਼ਾਲ ਔਰ
ਦੁਬਲਾ ਹੋਨਾ ਔਰ ਕਮ ਖਾਨਾ ਔਰ ਬਦਹਜਮੀ ਔਰ ਸੁਸਤੀ ਕੋ ਦੂਰ
ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਬਦਨ ਕੋ ਮੋਟਾ ਕਰੇ। ।ਤਰੀਕਾ ਖਾਨੇ ਕਾ ਯਹ ਹੈ।
ਬਕਦਰ ਏਕ ਮਸੂਰ ਯਾ ਏਕ ਮਾਸ਼ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇ ਦੋ ਹਫਤੇ ਤਕ ਇ
ਸ ਕਾ [illegible] ਕਿ ਖਾਵੇਂ ਬਾਦ ਉਸਕੇ ਹਰ ਹਫਤੇ ਮੇਂ ਬਕਦਰ ਏਕ ਮਸੂ
ਰ ਬਢਾਵੇਂ ਯਹਾਂ ਤਕ ਕਿ ਮੁਦਤ ਦੋ ਸਾਲ ਮੇਂ ਡੇਢ ਤੋਲਾ ਤਕ ਪਹੁੰਚੇ ਇਸ ਜੇ

ਜਿਆਦਹ ਨ ਖਾਵੇ ਔਰ ਹੜ੍ਹਤਾਲ ਜਰਦ ਹਜਮੀ ਹੋ ਨਵਰਕੀ ਯਾਨੇ
ਤਬਕੀ ਨਹੋ ਵਾਸਤੇ ਖਾਨੇਕੋ ਖਾਸ ਹੈ ਬਾ ਜੰਨੇ ਵਾਸਤੇ ਇਤੁੰਮਾਤ ਕੇ ਜੰਗੀ
ਹੜ੍ਹਕੋ ਕਿ ਮਸਲਿਆ ਉਸਕੀ ਹੈ ਬਰਾਬਰ ਉਸਕੇ ਯਾਨੇ ਹੜ੍ਹਤਾਲ
ਕੇ ਪੀਸਕੇ ਖਾਨੇ ਮੇਂ ਏਕ ਚਨੇ ਬਰਾਬਰ ਸੇ ਸੁਰੂ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਦੋ ਬਰਸ ਮੇਂ
ਸਾਤ ਮਾਸੇ ਤਕ ਬੜ੍ਹਾਹਤੇ ਹੈਂ ਉਸੀ ਕਦਰ ਪਰ ਠੌਹਜਾਤੇ ਹੈਂ ਅਗਰ
ਆਖਰ ਕੋ ਜੰਗੀ ਹੜ੍ਹ ਕਮ ਕਰਤੇ ਜਾਵੇਂ ਆਹਿਸਤਹ ਆਹਿਸਤਾ ਯਹ
ਤਕ ਕਿ ਹੜ੍ਹਤਾਲ ਖਾਲਸ ਕਰਨੇ ਲਗੇਂ ਨਫਾ ਉਸਕਾ ਬਹੁਤ ਹੋਗਾ ਔ
ਰ ਵਕਤ ਖਾਨੇ ਕੇ ਦੂਧ ਔਰ ਗਜ਼ਾਏਂ ਬੁਰੀ ਨ ਖਾਏਂ ਮਠਾਈ ਖਾਵੇਂ॥
ਤਰੀਕਾ ਖਾਨੇ ਸੰਖੀਏ ਕਾ॥ ॥ਆਹਿਸਤਹ ਆਹਿਸਤਹ ਮਿਕਦਾ-
ਰ ਏਕ ਮਾਸ਼ ਕੇ ਦਾਨੇ ਸੇ ਸੁਰੂ ਕਰੇਂ ਯਾ ਕਮ ਉਸਸੇ ਔਰ ਮੁਦਤ ਸਾਲ ਮੇਂ
ਦੋ ਮਾਸ਼ੇ ਤਕ ਖਾਏਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਉਸਕਾ ਮਿਸਲ ਪਰਹੇਜ਼ ਹਰਤਾਲ ਕੇ ਹੈ
ਔਰ ਨਫਾ ਉਸਕਾ ਭੀ ਮਿਸਲ ਉਸਕੇ ਹੈ॥

ਬਾਬ ਮਰਜ਼ੋਂ ਸਿਰਕੇ ਬਿਆਨ ਮੇਂ ਫਸਲ ਬੀਰ ਸੁਦਾਹ ਯਾਨੇ ਦਰਦ ਸਿਰਕੇ॥

ਅਗਰ ਮਾਦੀ ਹੈ ਪਾਕ ਕਰੇ ਔਰ ਅਗਰ ਬਦੂਮਾਦਾ ਹੈ ਤਾਦੀਲ ਕਰੇਂ
ਵਹ ਦਵਾ ਕਿ ਦਰਦ ਨੀਮ ਸਿਰਕੋ ਮੁਫੀਦ ਹੈ ਅਤਰੀਫਲ ਕਸ਼ਨੀਜੀ
ਏਕ ਤੋਲਾ ਅਯਾਰਜ ਫੈਕਰਾ ਤੀਨ ਮਾਸ਼ੇ ਬਾਹਮ ਮਿਲਾਕਰ ਵਕਤ ਖੁ
ਵਾਬ ਨੋਸ਼ ਕਰੇਂ ਦੀਗਰ ਦੂਧ ਗਾਏ ਕਾ ਏਕ ਸੇਰ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਦੋ ਸੇਰ ਛੋੜਹ ਬ
ਰਾਰ ਅੰਦਰ ਖੂਬ ਜੋਸ਼ ਕਰੇਂ ਕਿ ਪਾਨੀ ਜਲ ਜਾਵੇ ਵਕਤ ਜੋਸ਼ ਕੇ ਕ਼ਫ
ਗੀਰ ਸੇ ਹਿਲਾਤੇ ਜਾਵੇਂ ਫਿਰ ਸਰਦ ਕਰਕੇ ਨੋਸ਼ ਕਰੇਂ ਸ਼ਕੀਕਾ ਕਿ ਵਕ
ਤ ਗਰਮੀ ਆਫਤਾਬ ਕੇ ਜਿਆਦਹ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦੂਰ ਹੋਵੇਗਾ ਵਹ ਤਲ
ਕਿ ਦਰਦ ਸਿਰ ਕੁਹਨਾ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰੇ ਸੋਂਠ ਦਾਰਚੀਨੀ ਮਿਰਚ ਕਾਲੀ ਕੇ ਫੂਲ
ਛਾਲ ਜੜ ਅਰਿੰਡ ਕੀ ਅਫਸੂਨ ਜ਼ਾਫਰਾਨ ਬਰੰਜ [illegible] ਸਾ
ਸਬ ਬਰਾਬਰ ਲੇਵੇਂ ਵਾ ਬਾਰੀਕ ਕਰੇਂ ਕੁਚਲੇ ਕੋ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਪਕਾਵੇ ਫਿਰ

ਸਿਰ ਪਰ ਤਲਾ ਕਰੇਂ ਔਰ ਖੁਸ਼ਕ ਹੋਨੇ ਨ ਦੇਵੇਂ ਤਲਾ ਦੂਸਰਾ ਹਾ-
ਲੋਂ ਪਾਣੀ ਮੇਂ ਪੀਸ ਕਰ ਪੇਸ਼ਾਨੀ ਪਰ ਤਿਲਾ ਕਰੇਂ ਦਰਦ ਸਿਰ ਪੁਰਾਣ ੨੧
ਕਿ ਅਰਸੇ ਸੇ ਲਾਹਕ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਵਹ ਤੇਲ ਕਿਹ ਇਸ ਬਾਬ ਮੇਂ ਮੁ-
ਫੀਦ ਹੈ ਪਰ ਮਾਖ ਸੰਦਲ ਸੁਫੈਦ ਪੀਪਲ ਕਵਲ ਗਟਮੁਲਠੀ
ਹਰ ਏਕ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਮਾਸੇ ਸ਼ੀਰਾ ਆਮਲੇ ਕਾ ਏਕ ਸੇਰ ਤੇਲ ਤਿਲੀ ਕਾ ਸਾਢੇ
ਚਾਰ ਤੋਲਾ ਦਵਾ ਕੂਟ ਪੀਸ ਕੇ ਸ਼ੀਰਾ ਔਰ ਤੇਲ ਮੇਂ ਜੋਸ਼ ਕਰਦੇਂ ਜਬ ਕਿ ਰੌ-
ਗਨ ਬਾਕੀ ਰਹੇ ਅਗਰ ਤਾਜ਼ਾ ਆਮਲਾ ਹੋ ਅਰਕ ਉਸ ਕਾ ਕੂਟ ਕਰ ਲੇ-
ਵੇਂ ਅਗਰ ਖੁਸ਼ਕ ਹੋ ਜੋਸ਼ ਦੇ ਕਰ ਪਾਨੀ ਉਸ ਕਾ ਲੇਵੇਂ ਔਰ ਤੇਲ ਸਿਰ ਪਰ
ਮਲੇਂ ਮੁਜਰਬ ਹੈ ਵਹੁ ਦਵਾ ਕਿ ਦਰਦ ਨੀਮ ਸਿਰ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰੇ ਅਦਰ
ਕ ਯਾ ਸੋਂਠ ਔਰ ਸਫ਼ੈਦ ਥੋੜੇ ਪਾਣੀ ਮੇਂ ਸੀਰਹ ਨਿਕਾਲ ਕੇ ਤੀਨ ਕਤਰ
ਨਾਕ ਮੇਂ ਟਪਕਾਵੇਂ ਔਰ ਮੂੰਹ ਸੂਰਜ ਕੀ ਤਰਫ਼ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ। ।ਦਵਾ
ਦੂਸਰੀ ਸਕੀਕਾ ਜਾਨੇ ਆਧੇ ਸੀਸੀ ਕੋ ਮੁਫੀਦ ਹੈ। ।ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਫਲ
ਪਾਣੀ ਮੇਂ ਪੀਸ ਕਰ ਦੋ ਕਤਰੇ ਸੁਬਹ ਕੋ ਨਾਕ ਮੇਂ ਟਪਕਾਵੇਂ ਔਰ ਮਰੀਜ਼
ਨਾਕ ਮੇਂ ਇਸ ਕੋ ਅੰਤਹਾ ਤਕ ਖੀਚੇ ਅਗਰ ਦਰਦ ਦਾਹਨੀ ਤਰਫ਼ ਹੋ
ਬਾਏਂ ਸੋਰਾਖ ਮੇਂ ਟਪਕਾਵੇਂ ਔਰ ਅਗਰ ਦਰਦ ਬਾਂਈ ਤਰਫ਼ ਹੋ ਦਾਹਨੇ
ਸੋਰਾਖ ਮੇਂ ਏਕ ਬਾਰ ਦੋ ਤੀਨ ਕਤਰੇ ਟਪਕਾਵੇਂ ਕਫ਼ਾਇਤ ਕਰਤਾ ਹੈ।
ਦਵਾ ਦੂਸਰੀ। ।ਘੋਸਲਾ ਚਿੜੀ ਯੋਂ ਕਾ ਪਾਣੀ ਮੇਂ ਪੀਸ ਕੇ ਸਿਰ
ਪਰ ਤਿਲਾ ਕਰੇਂ ਦੋ ਤੀਨ ਕਤਰੇ ਨਾਕ ਮੇਂ ਟਪਕਾਵੇਂ। ਦਵਾ ਦੂਸਰੀ।
ਸੋਂਠ ਜੜ੍ਹ ਅਰਿੰਡ ਕੀ ਸੰਦਲ ਸੁਫੈਦ ਤੀਨੋਂ ਕੋ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਪੀਸ ਕੇ ਸਿਰ ਪ
ਰ ਤਿਲਾ ਕਰੇਂ। ਦਵਾ ਦੂਸਰੀ ।ਆਧੀ ਸੀਸੀ ਕੋ ਬਾਂਧ ਦੇਵੇ ਪਤੀਮ
ਦਾਰ ਕੀ ਕਦਰੇ ਤੇਲ ਸੇ ਚਰਬ ਕਰਕੇ ਕੁਛ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਹਾਥ ਸੇ ਮ-
ਲੇਂ ਦੋ ਤੀਨ ਕਤਰੇ ਦੋਨੋ ਸੁਰਾਖ ਨਾਕ ਮੇਂ ਟਪਕਾਵੇ ਛੀਂਕੇਂ ਬਹੁਤ ਆ
ਵੇਂਗੀ ਦਰਦ ਸ਼ਕੀਕਾ ਦਫ਼ਾ ਹੋ ਜਾਏਗਾ ਅਗਰਚੇ ਪੁਰਾਨਾ ਹੋ।
ਦਵਾ ਦੂਸਰੀ ।ਅਜਮੋਦ ਤੇਲ ਤਿਲੀ ਮੇਂ ਭੂਨ ਕੇ ਉਸ ਤੇਲ ਕੋ ਸਿ-
ਰ ਪਰ ਮਲੇਂ ਔਰ ਧੂਪ ਮੇਂ ਬੈਠੇਂ ਯਾ ਅਜਮੋਦ ਗਜ਼ਾਰਾ ਮਾਸੇ ਲੇ ਕਰ-

੨੨ ਆਧ ਸੇਰ ਤਿਲੀ ਕੇ ਤੇਲ ਮੇਂ ਡਾਲਕੇ ਖੂਬ ਮਿਲਾਵੇਂ ਬਾਦ ਤੇਲ ਕੋ ਕਾਮ ਮੇਂ
ਲਾਵੇਂ। ਦਵਾ ਦੂਸਰੀ ।ਜਾਫਰਾਨ ਰਿੰਡੀ ਹਰੜੇ ਥੋੜੀ ਲੇਕਰ ਪੀ
ਸਕਰ ਨਾਸ ਦੇਵੇਂ ਆਧੀ ਸੀਸੀ ਜਾਤੀ ਰਹੇਗੀ ਅਗਰ ਬਹੁਤ ਮੁਦਤ
ਕੀ ਹੋਗੀ ਸਾਬੂਤ ਆਫੇ ਨਾਕ ਮੇਂ ਦਵਾ ਕਾ ਪਾਣੀ ਖੀਚਨਾ ਕਿ ਦਮਾਗ ਕੋ
ਪਾਕ ਕਰੇ ਪਾਣੀ ਨਾਕ ਸੇ ਬਹੁਤ ਨਿਕਾਲੇ ਚੰਬੇਲੀ ਕੇ ਫੂਲ ਤੀਨ ਅਦ-
ਦ ਤੇਲ ਮੇ ਮਲਕੇ ਨਾਕ ਮੇ ਟਪਕਾਵੇਂ ਵੋਹ ਦਵਾ ਕਿ ਨਜਲੇ ਕੋ ਮੌਕੂਫ ਕ
ਖੇ ਤੰਬਾਕੂ ।ਕਿਸਮ ਸੁਰਤੀ ਯਾ ਬਗਦਾਦੀ ਯਾ ਫਰੰਗੀ ਸਾਢੇ ਤੀਨ
ਮਾਸ਼ੇ ਜ਼ਾਫਰਾਨ ਏਕ ਮਾਸ਼ਾ ਲੌਂਗ ਸਾਤ ਅਦਦ ਪੀਸਕੇ ਕਪੜੇ ਮੇ ਛਾਨ
ਕੇ ਨਾਕ ਮੇਂ ਖੀਚੇਂ। ਸੁੰਘਨੇ ਕੀ ਦਵਾ ।ਕਿ ਪਾਨੀ ਬਹੁਤ ਨਿਕਾਲੇ
ਔਰ ਕਾਨ ਕੋ ਫਾਇਦਾ ਦੇਵੇ ਬੰਦਾਲ ਕੋ ਸੁੰਘੇਂ ਵਹ ਦਵਾ ਕਿ ਏਕ ਲਹਜੇ
ਮੇਂ ਜੁਕਾਮ ਕੋ ਟੁਕੜੇ ਕਰੇ ਔਰ ਪਾਨੀ ਸੁ ਕੇ ਨੌਸਾਦਰ ਚੂਨਾ ਬਾਹਮ
ਮਿਲਾਕੇ ਸੁੰਘੇ ਏਕ ਸਾਇਤ ਕੇ ਬਾਦ ਵਹ ਦਵਾ ਕਿ ਖੁਸਕੀ ਔਰ ਬੂੰ ਦੀ
ਦਮਾਗ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰੇ ਤਾਜ਼ਗੀ ਦਿਲ ਕੁਵਤ ਹਾਜ਼ਮਾ ਕੋ ਨਫਾ ਦੇਵੇ ਟਿਕੀ
ਆ ਆਧੀ ਇਲਾਇਚੀ ਬੜੀ ਦੋ ਦਾਨਾ ਇਲਾਇਚੀ ਛੋਟੀ ਦੋ ਦਾਨਾ ਜਾਫ
ਰਾਨ ਮਿਰਚ ਸਜਾਹ ਚੌਥਾਈ ਪਿਆਜ਼ ਗਿਰਹਦਾਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਬਾਰੀ
ਕ ਪੀਸੇਂ ਦੋਨੋ ਸੁਰਾਖ ਨਾਕ ਮੇਂ ਦੋ ਤੀਨ ਕਤਰੇ ਟਪਕਾਵੇਂ ਪਹਲੇ ਨਿਕ
ਲਨੇ ਸੂਰਜ ਕੇ ਤੀਨ ਰੋਜ਼ ਤਕ ਅਮਲ ਮੇਂ ਲਾਵੇਂ ਵਹ ਦਵਾ ਕਿ ਦਮਾਗ
ਕੋ ਕੁਵਤ ਬਖਸ਼ਤੀ ਹੈ ਅਗਰ ਗੋਸਤ ਮੁਰਗ ਕਾ ਪਕਾ ਕਰ ਹਮੇਸ਼ਾ
ਖਾਵੇ ਦਮਾਗ ਵ ਦਿਲ ਕੇ ਕੁਵਤ ਜਿਆਦਹ ਕਰਤਾ ਹੈ ਔਰ ਅਕਲ ਭੀ
ਜਿਆਦਾ ਹੋਤੀ ਹੈ ਔਰ ਖਾਨਾ ਗੋਸਤ ਤੀਤਰ ਕਾ ਕੁਵਤ ਵ ਦਿਮਾਗ ਜਿ
ਆਦ ਕਰਤਾ ਹੈ ਖਾਨਾ ਜਾਫਰਾਨ ਕਾ ਕੁਵਤ ਦਿਲ ਵ ਦਮਾਗ ਕੋ ਦੇਤਾ ਹੈ
ਅੰਦਾਜਾ ਇਸ ਕੇ ਖਾਨੇ ਕਾ ਪੌਨੇ ਦੋ ਮਾਸੇ ਸੇ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਮਾਸੇ ਤਕ ਹੈ ਸੂੰ
ਘਨਾ ਅਮਬੂਦ ਕਾ ਕੁਵਤ ਦਿਲ ਵ ਦਿਮਾਗ ਗਰਮ ਕੋ ਦੇਤਾ ਹੈ ਬਾਲ
ਛੜ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਮਾਸੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਾਥ ਪਾਨੀ ਸਰਦ ਕੇ ਖਾਵੇ ਕੁਵਤ ਦਿ
ਮਾਗ ਸਰਦ ਕੋ ਦੇਤਾ ਹੈ ਲੌਂਗ ਮੁਕਵੀ ਦਿਮਾਗ ਸਰਦ ਹੈ [illegible]। ਮਾਰ

ਸਾਥ ਪਾਨੀ ਸਰਦ ਕੇ ਸੁਬਹ ਕੋ ਖਾਵੇਂ ਕੁਵਤ ਦਿਮਾਗ ਹੋਤੀ ਹੈ। ਸੁੰਘਨਾ ਫੂਲ ਗੁਲਾਬ ਤਾਜੇ ਕਾ ਕੁਵਤ ਦੇਨੇ ਵਾਲਾ ਦਿਮਾਗ ਸਰਦ ਕਾ ਹੈ ਸੁੰਘਨਾ ਔਰ ਪੀਨਾ ਮੁਸ਼ਕ ਕਾਫੂਰ ਕਾ ਕੁਵਤ ਦਿਮਾਗ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਬਕਦਰ ਏਕ ਕਿਰਾਤ ਯਾਨੇ ਏਕ ਜੌ ਕੇ ਸੁੰਘਨਾ ਰੀਬੇਲੀ ਕਾ ਕੁਵਤ ਦੇਨੇਵਾਲਾ ਦਮਾਗ ਸਰਦ ਕਾ ਹੋਤਾ ਹੈ ਔਰ ਰਤੂਆ ਗਲੀਜ਼ ਜੋ ਦਿਮਾਗ ਮੇਂ ਹੋਤੀ ਹੈ ਪਚਾ ਦੇਤਾ ਹੈ। ਦਵਾ ਦੂਸਰੀ ।।ਮਗਜ਼ ਸਿਰ ਬਕਰੀ ਸਿਆਹ ਕਾ ਬਾਰਾਂ ਰੋਜ਼ ਘੀ ਮੇਂ ਭੂਨ ਕੇ ਸਾਥ ਸ਼ਕਰ ਸੁਫੈਦ ਕੇ ਖਾਵੇਂ ਔਰ ਸ਼ਬ ਕੋ ਸਿਰ ਮੇ ਮਲੇਂ ਜੋ ਦਮਾਗ ਕਿ ਖਾਲੀ ਹੋਗਾ ਅਪਨੀ ਅਸਲ ਪਰ ਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਫਸਲ ਸਿਰ ਮੇਂ ਜ਼ਖਮ ਵ ਆਬਲਾ ਹੋਨੇ ਕੇ ਬਿਆਨ ਮੇਂ

ਕਿ ਉਸ ਕੋ ਸਹਫ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਦਵਾ ਉਸ ਕੀ ਕੋਪਲ ਅਰਿੰਡ ਕੂਟ ਕੇ ਨਿਮਕ ਮਿਲਾ ਕਰ ਸਿਰ ਮੇ ਮਲੇਂ ਔਰ ਜ਼ਮਾਦ ਕਰੇਂ ਔਰ ਸੁਫਲ ਯਾਨੇ ਨੀਚੇ ਬੈਠ ਜਾਵੇ ਉਸ ਦਵਾ ਕੋ ਕਿ ਜਿਸ ਮੇ ਬਰਗ ਜੀਤ ਵ ਬਰਗ ਨੀਬ ਪੜਾ ਹੋ ਸਿਰ ਪਰ ਲਗਾਨਾ ਮੁਫੀਦ ਹੈ ਮਿਰਚ ਸਜ਼ਾਹ ਤੇਲ ਮੇ ਜਲਾ ਕੇ ਪੀਸ ਕੇ ਜ਼ਖਮ ਸਿਰ ਔਰ ਦਾਦ ਸਿਰ ਪਰ ਲਗਾਵੇ ਬਹੁਤ ਮੁਫੀਦ ਹੈ ਔਰ ਵਾਸਤੇ ਮਰਜ਼ ਮਜ਼ਕੂਰ ਕੇ ਮੁਫੀਦ ਹੈ - ਕਮੀਲਾ ਪਤੀ ਮਹਦੀ ਕੀ ਮੁਰਦਾਰਸੰਗ ਮਾਜੂ ਪੋਸਤ ਅਨਾਰ ਹਲਦੀ ਹਰਏਕ ਸਾਢੇ ਦਸ ਦਸ ਮਾਸੇ ਕੂਟ ਪੀਸ ਕੇ ਮੋਮ ਸੁਫੈਦ ਡੇਢ ਤੋਲਾ ਕੇ ਬੀਰ ਛੇ ਤੋਲਾ ਰੋਗਨ ਗੁਲ ਕੇ ਔਰ ਛੇ ਤੋਲਾ ਸਿਰਕਾ ਮੇ ਮਿਲਾ ਕਰ ਆਗ ਮੇਂ ਪਿਘਲਾਵੇਂ ਔਰ ਸਭ ਦਵਾ ਕੋ ਮਿਲਾ ਕਰ ਮਰਹਮ ਬਨਾਵੇਂ ਔਰ ਮਲੇਂ ਆਰਜ਼ਾ ਦਫਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਸਰੀ ਦਵਾ ।।ਪਨਵਾੜ ਕੇ ਬੀਜ [illegible] ਕਦਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਲੇ ਕਰ ਪਠੇ ਘੀਕਵਾਰ ਕੇ ਅੰਦਰ ਸੇ ਖਾਲੀ ਕਰ ਕੇ ਬੀਜ ਪਨਵਾੜ ਕੇ ਉਸ ਮੇਂ ਭਰੇਂ ਬਰਾਬਰ ਕਰ ਕੇ ਉ

ਪਰਉਸਕੇਕਪੜਾ ਦੋਤੀਨਤਹ ਪਾਣੀ ਮੇਂਤਰਕਰਕੇ ਲਪੇਟੈਂ ਔਰ
ਤੀਨਰੋਜ਼ ਬੀਚ ਜਗਾਹ ਸਰਦਕੇਰਖੇਂ ਬਾਦਉਸਕੇ ਬੀਜ ਨਿਕਾਲ
ਕਰਕੇ ਸਾਥ ਦੇਹੀ ਚਕਾਕੇ ਮਿਲਾਕਰ ਸਿਰ ਪਰ ਮਲੈਂ ਤੀਨ ਚਾਰ ਘੜੀ
ਤਵਕਫ ਕਰੈਂ ਬਾਦਉਸਕੇ ਗਰਮ ਪਾਨੀ ਸੇ ਧੋ ਦੇਂ ਏਕ ਰੋਜ਼ ਮੇਂ ਦੋ ਮ
ਰਤਬਾ ਅਮਲ ਕਰੇਂ ਅਨਸ਼ਾਇਤ ਖੁਦਾ ਸੇ ਦੋ ਤੀਨ ਰੋਜ ਮੇਂ ਸਬ ਮਰ
ਜ਼ ਸਿਰਕੇ ਦੂਰ ਹੋਜਾਵੇਂਗੇ॥ ਫਾਇਦਾ ਛਿਲਕਾ ਅਨਾਰ ਕਾ ਧਨੀ
ਆਂ ਮੁਸ਼ਕ ਮੁਰਦਾਰਸੰਗ ਹਲਦੀ ਹੜ ਜਲਾਕੇ ਸਬ ਮਹੀਨ ਪੀ-
ਸਕੇ ਊਪਰ ਜਖਮ ਕੇ ਛਿੜਕੇਂ॥ ਦਵਾ ਦੂਸਰੀ ॥ਘੋੜੇ ਕੇ
ਸੁਮ ਜਲਾਕੇ ਤਿਲੀ ਕੇ ਤੇਲ ਮੇਂ ਮਿਲਾਕੇ ਮਲੈਂ ਤੇਲ ਤਿਲੀ ਕਾ ਸਾਥ
ਸਰੋਸੋਂ ਕੇ ਕਿ ਪਹਲੇ ਜੋ ਉਸ ਤੇਲ ਮੇਂ ਆਚਾਰ ਆਂਬ ਕਾ ਰਖਾ ਹੋ ਊਪ
ਰ ਸਿਰਕੇ ਮਲੈਂ ਅਗਰ ਕਿਸੀ ਦਵਾ ਸੇ ਅਛਾ ਨ ਹੁਆ ਹੋ ਇਸਸੇ ਸੇ
ਹਤ ਹੋਜਾਏਗੀ॥ ਦਵਾ ਦੂਸਰੀ ॥ਭੁਚਲਾ ਪਲਾਸ ਪਾਪੜਾ
ਜੀਰਾ ਸੁਫੈਦ ਤੀਨੋਂ ਕੋ ਤੇਲ ਮੇਂ ਜਲਾਵੇਂ ਪਥਰ ਸੇ ਪੀਸੇਂ ਕਿ ਮਿਸਲ
ਮਰਹਮ ਹੋਵੇ ਕਾਮ ਮੇਂ ਲਾਵੇਂ ਸਿਰਕੇ ਜਖਮ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਮੁਜਰਬ ਹੈ
ਦੀਗਰ ਰਾਈ ਆਧੀ ਭੂਨੀ ਆਧੀ ਕਚੀ ਬਾਰੀਕ ਪੀਸਕੇ ਤਿਲਕੇ ਤੇ
ਲ ਮੇਂ ਮਿਲਾਕੇ ਏਕ ਦਿਨ ਮੇਂ ਦੋ ਤੀਨ ਮਰਤਬਾ ਊਪਰ ਜਖਮ ਸਿਰਕੇ ਮ
ਲੈਂ॥ ਫਸਲ ਸਰਹਾ॥ ॥ਜਾਨੇ ਮਿਰਗੀ ਵ ਉਮਸਸਿਬਿਆਨ
ਮੇਂ ਕਿ ਏਕ ਕਿਸਮ ਮਿਰਗੀ ਕੀ ਹੈ ਦਿਲ ਘੋਸ ਕੋ ਲੇਕਰ ਸਾਤ ਟੁਕੜੇ
ਕਰੇਂ ਹਰ ਟੁਕੜਾ ਐਤਵਾਰ ਕੋ ਭੂਨਕਰ ਖਾਵੇਂ ਸਾਤ ਐਤਵਾਰੋਂ ਤਕ ਸਾਤ
ਟੁਕੜੇ ਖਾਵੇ ਸਰਹ ਪੁਰਾਨੀ ਦੂਰ ਹੋਜਾਵੇਗੀ ਘੋਸ ਜਾਨਵਰ ਮਸ਼ਹੂ
ਰ ਹੈ ਚੂਹੇ ਸੇ ਬੜੀ ਬਦਨ ਪਰ ਉਸਕੇ ਬਹੁਤ ਬਾਲ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਦੀਗਰ
ਗੋਸਤ ਸੁਲਹਰੀ ਕਾ ਥੋੜਾ ਸਾ ਭੂਨਕਰ ਖਿਲਾਵੇ ਮਿਰਗੀ ਦੂਰ ਹੋਜ
ਤੀ ਹੈ॥ ਦੀਗਰ ॥ਪਲਾਸ ਪਾਪੜਾ ਥੋੜਾ ਪੀਸਕੇ ਪਾਣੀ
ਨਕ ਮੇਂ ਟਪਕਾਵੇਂ ਸਾਹਿਬ ਮਿਰਗੀ ਹੋਸ਼ ਮੇਂ ਆਜਾਵੇਗਾ॥ ਦੀਗਰ
॥ਜਦਵਾਰ ਖਤਾਏ ਨਰਗਸੀ ਦੋ ਰਤੀ ਯਾ ਚਾਰ ਰਤੀ ਮੁਆਫਿਕ ਸਿਨ

ਵਸਾਲਕੇ ਮਾਂਕੇ ਦੂਧ ਮੇ ਪੀਸਕਰ ਦੇਵੇਂ ਲੜਕੇ ਮਿਰਗੀ ਵਾਲੇਕੋ ਸਾਹਿ
ਬ ਅਖਤਿਆਰਾਤ ਨੇ ਖੁਦ ਦੇਖਾ ਹੈ ਕਿ ਏਕ ਲੜਕੇ ਕੋ ਕਿ ਚੌਦਹ ਦਿਨਰ ੧੦
ਤ ਅਮੂਲਸਿਬਿਆਨ ਲਾਹਕ ਰਹੀ ਏਕ ਸਾਇਤ ਖਾਲੀ ਇਸਸੇ ਨ ਹੀ
ਰਹਾ ਦਵਾ ਮਜਕੂਰ ਸੇ ਸੇਹਤ ਹੁਈ। ਦੀਗਰ ।ਸਾਖ ਮੂੰਗੇ ਕੀ
ਆਗ ਮੇਂ ਸੁਰਖ ਕਰਕੇ ਦਰਮਿਆਨ ਦੋਨੋਂ ਠਫੋਂ ਕੇ ਦਾਗ ਦੇਵੇਂ ਮੁਜਰ-
ਬ ਹੈ ਇਸਸੇ ਕੋਈ ਇਲਾਜ ਬੇਹਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੀਗਰ ।ਗ
ਧੇਕਾ ਕਾਨ ਐਤਵਾਰ ਕੇ ਦਿਨ ਕਾਟੇ ਉਸਕੇ ਖੂਨ ਮੇਂ ਕਪੜਾ ਤਰ ਕਰਕੇ
ਰਖੇਂ ਵਕਤ ਜਰੂਰਤ ਥੋੜਾ ਉਸ ਕਪੜੇ ਸੇ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਧੋਕਰ ਲੜਕੇ ਕੇ
ਹਲਕ ਮੇਂ ਟਪਕਾਵੇਂ ਅਗਰ ਤਾਜਾ ਖੂਨ ਦੀਆ ਜਾਏ ਤੋ ਬੇਹਤਰ ਹੈ
ਔਰ ਖੂਨ ਖਰਗੋਸ਼ ਕੇ ਕਾਨ ਕਾ ਭੀ ਇਸੀ ਤਰਹ ਫਾਇਦਾ ਕਰਤਾ ਹੈ।
ਦੀਗਰ ।ਗੋਸ਼ਤ ਲਿਉਲੇ ਕਾ ਭੂਨ ਕਰ ਖਿਲਾਵੇਂ। ਦੀਗਰ ।
ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਬੰਦਕੇ ਜੋ ਅੰਗਾਰਖੋਂ ਮੇਂ ਲਗੇ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ਖਟਮਲ ਕੇ ਖੂਨ
ਮੇਂ ਤਰ ਕਰੇਂ ਔਰ ਨਾਕ ਕੇ ਆਗੇ ਮਿਰਗੀ ਵਾਲੇ ਕੇ ਉਸਕਾ ਧੂਆਂ ਕਰੇਂ
ਇਸੀ ਤਰਹ ਕਿ ਧੂਆਂ ਨਾਕ ਕੇ ਅੰਦਰ ਜਾਵੇ ਛੀਂਕ ਆਵੇਗੀ ਕਪੜਾ
ਨਾਕ ਸੇ ਗਿਰੇਗਾ ਉਸੀ ਵਕਤ ਅਛਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੀਗਰ ।
ਐਤਵਾਰ ਕੇ ਦਿਨ ਜਿਸ ਵਕਤ ਹਿੰਦੂ ਮੁਰਦੇ ਕੋ ਜਲਾ ਚੁਕੇ ਉਸ ਆਗ
ਮੇਂ ਰੋਟੀ ਪਕਾ ਲੇਵੇਂ ਫਿਰ ਉਸ ਰੋਟੀ ਕੋ ਲੇਕਰ ਘਰ ਕੋ ਆਵੇਂ ਪੀਛੇ
ਫਿਰ ਕਰ ਨ ਦੇਖੇਂ ਫਿਰ ਉਸ ਰੋਟੀ ਕੋ ਥੋੜਾ ਥੋੜਾ ਮਿਰਗੀ ਵਾਲੇ ਕੋ
ਖਿਲਾਵੇਂ ਚੰਦ ਰੋਜ ਮੇਂ ਦਫਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੀਗਰ ।ਮਿਰਗੀ ਲੜ
ਕੋਂ ਕੀ ਔਰ ਬੜੋਂ ਕੀ ਤੀਨ ਰੋਜ ਮੇ ਜਾਤੀ ਰਹੇ ਆਦਮੀ ਕਿ ਸਿਰ ਕੀ ਹਡੀ
ਕਿ ਜਲੀ ਨ ਹੋ ਖੂਬ ਮਿਸਲ ਸੁਰਮੇ ਕੇ ਪੀਸੇ ਔਰ ਮਕਦਾਰ ਸਾਤ ਮਾਸ਼ੇ ਕੇ
ਤੀਨ ਰੋਜ ਸੁਬਹ ਕੋ ਖੁਲਾਵੇਂ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਫਿਰ ਯਹ ਆਰਜਾ ਨ ਹੋ
ਗਾ ਅਗਰ ਖੁਦਾ ਨਖਾਸਤਾ ਹੋ ਸਿਰ ਮੱਖੀ ਕੇ ਸਾਤ ਅਦਦ ਲਾਵੇਂ
ਪਾਨੀ ਮੇ ਪੀਸ ਕੇ ਨਾਕ ਮੇਂ ਟਪਕਾਵੇਂ ਸਾਬ ਮਦਦ ਅੱਲਾ ਕੇ ਮਿਰਗੀ ਨ
ਰਹੇਗੀ। ਦੀਗਰ ।ਅਸਤ ਹਾਥੀ ਕੇ ਕਾਨ ਕੇ ਨੀਚੇ ਅਰਕ ਲਾਕਰ

ਰੂਈਤਰਕਰਕੇਰਖਛੋੜੇਂਬਰਵਕਤਜਰੂਰਤਕੇਪਾਨੀਸੇਤਰਕਰ
ਕੇਦੋਤੀਨਕਤਰੇਨਾਕਮੇਂਟਪਕਾਵੇਂ। ਦੀਗਰ ।ਸਾਫੀਆਕਿ
ਗੋਂਦਏਕਕਿਸਮਕੀਘਾਸਕਾਹੈਸੁਫੈਦਰੰਗਔਰਕੜ੍ਵਾਔਰਬ
ਹੁਤਤੇਜ਼ਤੀਸਰੇਦਰਜੇਕਾਗਰਮਵਖੁਸ਼ਕਔਰਆਟਾਜੌਂਕਾਸਿ
ਰਕਾਅੰਗੂਰੀਕੇਸਾਥਮਿਲਾਕਰਕੇਖਮੀਰਕਰਕੇਸੁੰਘਾਵੇਂ।
ਵਹੁਮਾਜੂਨਕਿਤਬੀਬੋਂਗਾਲਾਨਨੇਵਾਸਤੇਬਾਦਸ਼ਾਹਮੁਹੰਮਦਹਾਸ਼
ਕੇਕਿਮਰਜ਼ਸਰਹ ਉਨਕੇਲਾਹਕਥਾਬਨਾਈਥੀ। ।ਪੋਂ
ਸਤਹਰੜ੍ਕਾਬਲੀਨਸੌਤਸੌਂਠਮਸਤਗੀਊਦ ਛਾਦਾਨੀਯਾਯਾ-
ਨੇ ਊਦਸਲੀਬਕਿ ਏਕਜੜ੍ਹਹੈਬਹੁਤਸਖਤਉਸਕੋਗਲੇਮੇਂ
ਲਟਕਾਨੇਸੇਮਿਰਗੀਦਫਾਹੋਜਾਤੀਹੈਹਰਏਕਤੀਨਮਸ਼ਕਾਲਯਾ
ਨੇਸਾਢੇਤੇਰਹਮਾਸ਼ੇ ਉਸਤਖਦੂਸ ਸਾਢੇਚਾਰਮਾਸ਼ੇਜੰਗੀਹਰੜ੍
ਆਮਲਾਹਰਏਕਸਵਾਦੋਤੋਲੇਦਾਰਚੀਨੀਚੌਦਹਮਾਸ਼ੇਰੋਗਨਬ
ਦਾਮਸਾਢੇਬਾਈਸਮਾਸ਼ੇਸ਼ਹਿਦਤੀਨਗੁਨਾਬਦਸਤੂਰਮਾਜੂਨ
ਬਨਾਵੇਂਬਾਦਚਾਲੀਸਰੋਜ਼ਕੇਖਾਵੇਂਖੁਰਾਕਸਾਢੇਚਾਰਮਾਸ਼ੇ।
ਫਸਲਸਕਤਾਕੇਬਿਆਨਮੇਂ ।ਨੀਲਕਿਮਸ਼ਹੂਰਹੈਕਿਸਮ
ਅਵਲਬਰਾਬਰਉਸਕੇਤਗਰਕਿਲਕੜੀਮਸ਼ਹੂਰਹੈਲੇਵੇਂਕੂਟ
ਪੀਸਕੇਬਕਦਰਮਿਰਚਸਿਆਹਕੇਗੋਲੀਬਾਂਧੇਂਮਰੀਜ਼ਬੇਹੋਸ਼
ਕੋਤੀਨਗੋਲੀਸਾਥਸੀਰਾਅਦਰਕਕੇਖੁਲਾਦੇਂਅਗਰਬਸਬਬ
ਬੇਹੋਸ਼ੀਕੇਨਖਾਸਕੇਤੋਸੀਰਾਅਦਰਕਮੇਂਪੀਸਕੇਤਾਲੂਔਰਹ
ਲਕਮੇਛੋੜਦੇਵੇਂਔਰਮਲੇਂਫਜਲਇਲਾਚੀਸੇਂਜਬਕਿਹੋਸ਼
ਮੇਂਆਵੇਫਿਰਖੁਲਾਵੇਂ। ਫਸਲਬੇਦਾਰੀਯਾਨੇਨੀਦਨਾਆਨੇ
ਕੇਬਿਆਨਮੇਂ ।ਅਫਯੂਨਅਕਦਾਰਮੌਠਕੇਖੁਲਾਵੇਂਯਾਸੁੰਘਾਵੇਂ
ਨੀਦਆਵੇਗੀਔਰਬਦਾਮਔਰਖਸਖਾਸਖੁਲਾਵੇਂਔਰਤੇਲ
ਬਾਦਾਮਔਰਕਦੂਕਾਸਿਰਪਰਮਲੇਂਔਰਨਾਕਮੇਂਦਸਮੁਟਕੇਔ
ਰਸੁਫੈਦਪਿਆਜ਼ਕਾਪਾਨੀਔਰਅਦਰਕਕਾਪਾਣੀਟਪਕਾਵੇ

ਹਕਰਕੇ ਖੁਲਾਵੇਂ ਨੀਂਦ ਲਾਤਾ ਹੈ ਹਰਦੋ ਪਾਨੀ ਦੋ ਤੋਲੇ ਤਕ ਹੋਂ ਅਗਰ
ਹਰਾਰਤ ਨ ਹੋ ਤੋ ਪੋਸਤ ਖਸਖਾਸ ਕਾ ਮਿਕਦਾਰ ਤੀਨ ਮਾਸ਼ੇ ਪਾ-
ਣੀ ਮੇਂ ਚਾਰ ਪਹਰ ਤਰ ਕਰੇ ਉਸ ਪਾਣੀ ਕੋ ਪੀਵੇ ਔਰ ਉਸ ਕਾ ਸੁਫ
ਲ ਪੀਸ ਕਰ ਤਾਲੂ ਪਰ ਲਗਾਵੇਂ ਨੀਂਦ ਲਾਵੇਗਾ ਟੋਟਕਾ ਜਿਸ ਕੋ ਨੀਂਦ ਨ
ਆਤੀ ਹੋ ਚਰਾਗ ਜਲਾਕਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੇਂ ਜਿਸ ਤਰਹ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਗੁਮ
ਹੁਈ ਢੂੰਢਤਾ ਹੈ ਇਸੀ ਤਰਹ ਜਾਕਰ ਢੂੰਢੇ ਜਬ ਕਿ ਕੋਈ ਪੂਛੇ ਕਿ ਕ
ਯਾ ਢੂੰਢਤਾ ਹੈ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇ ਕਿ ਨੀਂਦ ਢੂੰਢਤਾ ਹੂੰ ਉਸੀ ਵਕਤ ਚਰਾਗ
ਕੋ ਗੁਲ ਕਰ ਦੇ ਔਰ ਅਪਨੇ ਮਕਾਨ ਕੋ ਚਲਾ ਆਏ ਬਹੁਕਮ ਖੁਦਾ
ਮਰੀਜ਼ ਕੋ ਨੀਂਦ ਆਵੇਗੀ। ਫਸਲ ਦੌਰਾਨ ਸਿਰ ਕੇ ਬਿਆਨ ਮੇਂ
।ਸੰਦਲ ਸੁਫੈਦ ਨੌ ਮਾਸ਼ੇ ਗੁਲਾਬ ਮੇ ਪੀਸ ਕਰ ਤੀਨ ਦਿਨ ਪਿਲ
ਵੇਂ ਹਾਥ ਪੈਰ ਕੋ ਸਾਥ ਪਾਣੀ ਜਰਦ ਵੇਂ [illegible] ਕੇ ਤਰ ਰਖੇਂ। ਫਸ
ਲ ਨਸੀਆਨ ਯਾਨੇ ਭੂਲ ਜਾਨੇ ਕੇ ਬਿਆਨ ਮੇਂ ।ਅਸਤਖੀ
ਸ਼ਕਰ ਸੁਬਹ ਕੇ ਖਾਵੇਂ ਔਰ ਅਗਰ ਬਾਬੂਨਾ ਸੋਂਠ ਹਰ ਏਕ ਸਾਤ ਮਾ-
ਸੇ ਹਮਰਾਹ ਮੁਨਕੇ ਕੇ ਮਿਲਾਕਰ ਸਾਤ ਮਾਸ਼ੇ ਖਾਵੇਂ ਮੁਫੀਦ ਹੈ।
ਦੀਗਰ ।ਪਿਸਤਾ ਅਦੀਆਮਨ ਕੋ ਨਾਗਰਮੋਥ ਲੂਬਾਨ ਸ
ਬ ਬਰਾਬਰ ਕੂਟ ਕੇ ਚੌਮਿਸਕਾਲ ਯਾਨੇ ਨੌ ਮਾਸ਼ੇ ਖਾਵੇਂ ਔਰ ਕੁਛ ਮੇਹ
ਨਤ ਕੀਆ ਕਰੇਂ ਔਰ ਗਾਜ਼ਾ ਕਮ ਖਾਇਆ ਕਰੇ ਜੋ ਕੁਛ ਸੁਨੇਗਾ ਯਾ
ਦ ਰਖੇਗਾ ਔਰ ਇਸ ਮਾਜੂਨ ਕੋ ਆਮ ਸਾਫੀ ਰਹਮਤ ਅਲਾਅਹੈ
ਹਨੇ ਖਾਇਆ ਹੈ। ਦੀਗਰ ।ਇਲਾਜ ਭੂਲ ਜਾਨੇ ਤੇਜ਼ੀ ਜ਼ਹਿਨ
ਔਰ ਜ਼ਕਾ ।ਅਗਰ ਪੌਨੇ ਦੋ ਮਾਸ਼ੇ ਭਿਲਾਵਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਖਾਵੇ ਦ-
ਜਤੇ ਨਿਸਆਨ ਕੇ ਬਹੁਤ ਮੁਫੀਦ ਔਰ ਤਮਾਮ ਬੀਮਾਰੀ ਬਾਰਦਮਾ-
ਗੀ ਕੋ ਮੁਫੀਦ ਹੈ ਅਗਰ ਸਾਢੇ ਤੀਨ ਮਾਸ਼ੇ ਦਾਰਚੀਨੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਖਾਵੇ
ਨਿਸੀਆਨ ਦੂਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਜ਼ਹਨ ਤੇਜ਼ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਦੀਗਰ ।ਅਗਰ
ਸਾਤ ਮਾਸ਼ੇ ਸੌਂਠ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਖਾਵੇ ਕੁਵਤ ਹਾਜ਼ਮਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਤਾ ਹੈ।
[illegible] ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਨੀਂਦ ਮੇਂ ਜਿਸਕੋ ਸੁਬਾਤ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਤੁਖਮ

ਕਾਹੂ ਅਜਵਾਇਣ ਅਫਯੂਨ ਤਫ ਹਰਏਕ ਸਾੜ੍ਹੇ ਤੀਨ ਮਾਸ਼ੇ ਸਾਬ
ਜੁਸ਼ਾਂਦੇ ਖਸਖਾਸ ਕੇ ਪੇਸ਼ਾਨੀ ਪਰ ਤਿਲਾ ਕਰੇਂ ਸਫੂਰ ਹਾ ।ਸਬ
ਰਹੇਗਾ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਕੋ ਘੋੜੇ ਕੇ ਮੂੰਹ ਕੇ ਲੁਆਬ ਮੇਂ ਘਿਸ ਕੇ ਵਕਤ
ਸੋਨੇ ਕੇ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇ ਹਰਗਿਜ਼ ਨੀਂਦ ਨ ਆਏਗੀ। ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ
ਨਿਮਕ ਸੰਗ ਹਲਦੀ ਤੀਨੋਂ ਕੋ ਕੂਟ ਪੀਸ ਕੇ ਚੰਦ ਰੋਜ਼ ਬਰਾਬਰ ਖਾਵੇਂ
ਗਲਬਾ ਨੀਂਦ ਕਾ ਦਫ਼ਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਸਲ ਨਾਕ ਕੇ ਅਮਰਾਜ਼
ਮੇਂ ॥ ਦਵਾ ਨਕਸੀਰ ਫੂਟਨੇ ਕੀ ।ਗਾਏ ਕੀ ਲੀਦ ਨਚੋੜ ਕੇ
ਚੰਦ ਕਤਰੇ ਨਾਕ ਮੇਂ ਡਾਲੇਂ ਖੂਨ ਨਾਕ ਕਾ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੀਗਰ
।ਸਰੇਸ ਕੋ ਪਿਘਲਾਵੇਂ ਦੋ ਬਤੀ ਕਪੜੇ ਪਰ ਤਿਲਾ ਕਰੇਂ ਏਕ ਕੋ ਨਾਕ
ਕੇ ਸਿਰ ਸੇ ਤਾਲੂ ਤਕ ਖੀਂਚ ਦੇਵੇਂ ਦੂਸਰੀ ਕੋ ਕਾਨ ਕੀ ਲੌ ਸੇ ਦੂਸਰੇ ਕਾ-
ਨ ਕੀ ਲੌ ਤਕ ਲਪੇਟੇਂ ਇਸ ਤੌਰ ਪਰ ਕਿ ਪਹਲੇ ਬਤਨ ਦਿਮਾਗ ਕੋ
ਲਪੇਟ ਲੇਵੇ ਜਬ ਕਿ ਖੂਨ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੀਨ ਚਾਰ ਕਤਰੇ ਗਾਏ ਕੇ ਘੀ
ਕੇ ਨਾਕ ਮੇਂ ਟਪਕਾ ਦੇਵੇਂ ਫਿਰ ਉਨ ਕਪੜੋਂ ਕੋ ਪਾਨੀ ਸੇ ਤਰ ਕਰ ਕੇ ਛੋੜ
ਲੇਵੇਂ। ਦੀਗਰ ।ਭਟ ਕਟਾਈ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਪੀਸ ਕਰ ਤਾਲੂ ਪਰ ਜ
ਮਾਦ ਕਰੇਂ ਮਾਸ਼ ਕਾ ਆਟਾ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਮਿਲਾ ਕੇ ਤਾਲੂ ਪਰ ਜਮਾਦ ਕਰੇਂ।
ਫਾਇਦਾ ।ਜਿਸ ਸਖਸ਼ ਕੋ ਤਪ ਹੋ ਖੂਨ ਜੌ ਮਤਫਕਰ ਬਦ ਕਰੇਂ
ਕਿ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਖੂਨ ਕਾ ਦਿਨ ਬਹਰਾਨ ਕੇ ਮਨਾ ਹੈ ਮਗਰ ਜਿਸ ਵਕਤ
ਕਿ ਖੌਫ ਗਸ਼ੀ ਕਾ ਹੋਵੇ। ਦੀਗਰ ।ਜੁਕਾਮ ਵ ਨਜ਼ਲਾ ਦਫਾ ਕਰਨੇ
ਕੀ ਦਵਾ ਕਾਲਾ ਦਾਨਾ ਨੌ ਸੇ ਦਰਹਮ ਹਰ ਏਕ ਨੌ ਮਾਸ਼ੇ ਸੌਂਠ ਦਸ ਮਾਸ਼ੇ ਸਿਰ
ਕਾ ਅੰਗੂਰੀ ਮੇਂ ਮਿਲਾ ਕਰ ਮਾਜੂਨ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਸੂੰਘੇ। ਫਸਲ ਆਂ
ਖ ਕੇ ਅਮਰਾਜ਼ ਮੇਂ ।ਜਾਨਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਆਂਖ ਸਬ ਏਜ਼ਾਏ
ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਸੇ ਹੈ ਜਬ ਕਿ ਆਂਖ ਮੇਂ ਦਰਦ ਹੋਵੇ ਖੂਨ ਤਨਕੀਆ ਕਰੇ ਆਂਖ
ਮੇਂ ਦਵਾ ਲਗਾਨਾ ਚਾਹੀਏ ਔਰ ਤਿਬ ਅਕਬਰ ਮੇਂ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਬ-
ਨਾਈ ਹੁਈ ਮੇਰੀ ਹੈ ਸਾਬਤ ਫਸੀਲ ਕੇ ਉਸ ਕੋ ਬਿਆਨ ਕੀਆ ਹੈ
ਇਸ ਜਗਹ ਚੰਦ ਦਵਾਏਂ ਵਾਸਤੇ ਬੀਨਾਈ ਕੇ ਔਰ ਰਮਦ ਔਰ [illegible]

ਫੈਦੀ ਆਂਖ ਕੇ ਔਰ ਮਾਨਿੰਦ ਉਸਕੇ ਲਿਖੀ ਜਾਤੀ ਹੈ॥ ਨੁਸਖ਼ਾ ॥ ੨੯
ਸੁਰਮਾ ਸਿਆਹ ਏਕ ਤੋਲਾ ਸੰਗ ਬਸਰੀ ਆਧਾ ਤੋਲਾ ਲੌਂਗ ਸੋਲਾ ੧
ਅਦਦ ਛੋਟੀ ਇਲਾਇਚੀ ਸੋਲਾ ਅਦਦ ਕਿ ਪੋਸਤ ਨਹੀਂ ਸਬਕੋ ਗੁ
ਲਾਬ ਮੇਂ ਖਰਲ ਕਰੇਂ ਮਿਕਦਾਰ ਚਨੇ ਕੇ ਗੋਲੀ ਬਾਂਧੇਂ ਵਕਤ ਹਾਜਤ ਕੇ
ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇਂ ਆਂਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਮਰਜ਼ੋਂ ਕੋ ਮੁਫੀਦ ਹੈ ਮਾਨਿੰਦ ਖ਼ ○
ਰਸ਼ ਵ ਢਲਕਾ ਵਗੈਰਾ ਕੇ ਦਵਾ ਕਿ ਬੀਨਾਈ ਕੋ ਕੁਵਤ ਦੇਵੇ ਆਂ
ਖ ਕੀ ਔਰ ਮਰਜ਼ੋਂ ਕੋ ਬਹੁਤ ਮੁਫੀਦ ਹੈ ਨਿਮਕ ਸੰਗ ਸੁਫੈਦ ਹਲ
ਦੀ ਉਸੀ ਕਦਰ ਕਿ ਸੰਗੋਂ ਕੋ ਜ਼ਰਦ ਕਰ ਦੇਵੇ ਬਾਹਮ ਮਿਲਾਕਰ ਪੀ
ਸੇਂ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇਂ॥ ਦੀਗਰ ॥ ਕਿ ਬੀਨਾਈ ਗਈ ਹੂਈ ਕੋ
ਫੇਰ ਲਾਤੀ ਹੈ ਜਾਲਾ ਔਰ ਫੂਲੇ ਵ ਸੁਬੂ ਨਜ਼ਲਾ ਕੋ ਫਾਇਦਾ ਦੇਤੀ ਹੈ
ਭਿਲਾਵਾ ਏਕ ਅਦਦ ਫਟਕੜੀ ਮਿਕਦਾਰ ਦੋ ਚਨੇ, ਅਫ਼ਯੂਨ ਮਿਕ
ਦਾਰ ਏਕ ਚਨਾ ਲੇਮੂ ਕਾਗਜ਼ੀ ਦੋ ਅਦਦ ਅਵਲ ਭਿਲਾਵੇ ਕੋ ਜਲਾਵੇਂ
ਕਿ ਧੂਆਂ ਉਸ ਮੇ ਨ ਰਹੇ ਔਰ ਕੋਇਲਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਫਿਰ ਤੀਨੋ ਦਵਾ ਕੋ ਅ
ਲਹਦੇ ਕੇ ਕਿ ਖੂਬ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਰਖਕਰ ਥੋੜਾ ਥੋੜਾ ਅਰਕ ਲੇਮੂ ਮਿਲ ○
ਕਰ ਦਸਤਹ ਲਠੋ ਸੇ ਘਿਸੇ ਕਿ ਅਰਕ ਦੋਨੋਂ ਲੇਮੂੰ ਕਾ ਸਰਫ਼ ਹੋ ਜ ○
ਵੇ ਜ਼ਰੂਰ ਚੀਨੀ ਮੇ ਰਖੇਂ ਵਕਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਰਕ ਲੇਮੂ ਮੇ ਘਿਸ
ਕਰ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇਂ ਆਂਖ ਕੋ ਬੰਦ ਰਖੇਂ ਢੀਲਾਂ ਆਂਖ ਕੋ ਖੁਜਾਵੇਂ
ਕਿ ਪਾਨੀ ਖੂਬ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇ॥ ਦੀਗਰ ॥ ਦਰਦ ਆਂਖ ਕਾ
ਕਿ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਕਾ ਕਿ ਹੋਵੇ ਦਫ਼ਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜ਼ੀਰਾ ਸੁਫੈਦ ਫਟਕੜੀ
ਬਰਾਬਰ ਕੂਟਕਰ ਮਗਜ਼ ਘੀਕਵਾਰ ਮੇਂ ਮਿਲਾਕਰ ਪੋਟਲੀ
ਕਰੇਂ ਆਂਖ ਮੇਂ ਫੇਰੇਂ ਹਰ ਸਾਇਤ ਔਰ ਅਗਰ ਰਾਤ ਕੋ ਯਹ ਅਦਵੀ
ਯਾ ਕਪੜੇ ਪਰ ਲਗਾਕਰ ਆਂਖ ਪਰ ਰਖਕਰ ਸੋ ਰਹੇਂ ਸੁਬਹ ਕੋ
ਪੋਟਲੀ ਇਸਤਿਮਾਲ ਕਰੇਂ ਕਮਤੀਨ ਰੋਜ਼ ਮੇ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ॥
ਦੀਗਰ ॥ ਦਵਾ ਕਿ ਜਮੀਹ ਅਮਰਾਜ਼ ਆਂਖ ਕੇ ਮੁਫੀਦ ਹੈ ਦਿ
ਮਾਗ ਕੋ ਪਾਕ ਕਰੇ ਵ ਖ਼ਿਆਲਾਤ ਵ ਗ਼ੁਲ ਹਜ਼ਮ ਕੋ ਮੁਫੀਦ ਹੈ ਹਰ

੩੦ ਰੋਜ਼ ਖਾਵੇ ਹਲੇਲਾ ਕਾਬਲੀ ਬਾਰਾਂ ਤੋਲਾ ਆਮਲਾ ਚੌਬੀਸ ਤੋਲਾ ਕੁਸ
੪੦ ਤਾ ਲੇਹੇ ਛੈ ਤੋਲਾ ਮੁਲਠੀ ਬਾਰਹ ਤੋਲੇ ਪੀਪਲ ਤੀਨ ਤੋਲੇ ਬਨਸਲੋਚ
ਨ ਤੀਨ ਤੋਲੇ ਨਿਮਕ ਸੰਗ ਤੀਨ ਤੋਲੇ ਸਬ ਕੋ ਬਾਰੀਕ ਪੀਸੇਂ ਵਜ਼ਨ ਬ
ਰਾਬਰ ਦਵਾ ਕੇ ਸ਼ਕਰ ਮਿਲਾਵੇਂ ਔਰ ਘੀ ਸੇ ਚਰਬ ਕਰੇਂ ਔਰ ਸਾਥ
ਸ਼ਹਿਦ ਖ਼ਾਲਸ ਕੇ ਮਿਲਾਵੇਂ ਬਕਦਰ ਡੇਢ ਤੋਲਾ ਕਮ ਵ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁ
ਆਫ਼ਿਕ ਹਾਲ ਮਰੀਜ਼ ਕੇ ਖੁਲਾਵੇਂ ਇਸ ਤਰਕੀਬ ਕੋ ਦਵਾਦਸ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਦੀਗਰ ॥ ਹਲੇਲਾ ਤੀਨ ਤੋਲੇ ਹਰੜ ਬਹੇ
ੜਾ ਛੇ ਤੋਲੇ ਆਮਲਾ ਬਾਰਾਂ ਤੋਲੇ ਮਿਸਰੀ ਦਸ ਤੋਲੇ ਮੁਲਠੀ ਦਸ ਤੋ
ਲੇ ਪੀਪਲ ਦਸ ਤੋਲੇ ਨਿਮਕ ਸੰਗ ਡੇਢ ਤੋਲਾ ਬੰਸਲੋਚਨ ਡੇਢ ਤੋਲਾ
ਸਬ ਕੋ ਪੀਸ ਕੇ ਘੀ ਸੇ ਚਰਬ ਕਰੇਂ ਸ਼ਹਿਦ ਖ਼ਾਮ ਮੇਂ ਗੋਲੀ ਬਾਂਧੇ ਔ
ਰ ਖੁਲਾਵੇਂ ਬਵਜ਼ਨ ਨੌ ਮਾਸ਼ੇ ਕੇ ਇਸ ਤਰਕੀਬ ਕੇ ਧਨੀਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕ
ਹਤੇ ਹੈਂ॥ ਵੋਹ ਦਵਾ ਕਿ ਆਂਖ ਕੋ ਰੌਸ਼ਨ ਕਰਤੀ ਹੈ ਤਮਾਮ ਚਰਕਟ
ਆਂਖ ਸੇ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਮਗਜ਼ ਘੁਠਲੀ ਹਰੜ ਕਾ ਔਰ ਮਗਜ਼ ਗੁ
ਠਲੀ ਬਹੇੜਾ ਔਰ ਆਮਲਾ ਦਾਰਚੀਨੀ ਸੰਗ ਬਸਰੀ ਮੁਲਠੀ ਬ
ਰਾਬਰ ਕਰੇ ਔਰ ਪੀਸੇਂ ਸਾਥ ਗੁਲਾਬ ਕੇ ਮਿਲਾ ਕੇ ਗੋਲੀ ਬਨਾਵੇਂ ਵਕ
ਤ ਸੋਨੇ ਕੇ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਘਿਸ ਕਰ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇਂ॥ ਦੀਗਰ ॥ਸੁਰ
ਮਾ ਸਾਂਪ ਕਾ ਦ ਬਿਛੂ ਕਾ ਆਂਖ ਕੋ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੇਤਾ ਹੈ ਔਰ ਪੁਤਲੀ ਜੋ ਫ
ਟ ਜਾਤੀ ਹੈ ਉਸ ਕੋ ਅੱਛਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ਗਾਏ ਕਾ ਦੂਧ ਬਹੁਤ ਲੇ ਕਰ
ਜੋ ਸ਼ੁਕਤੇਂ ਜਬ ਕਿ ਆਧਾ ਰਹ ਜਾਵੇ ਬੜੇ ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਭਰੇਂ ਔਰ ਏਕ ਸਾਂ
ਪ ਕਾਲਾ ਉਸ ਮੇਂ ਡਾਲ ਦੇਂ ਔਰ ਚਾਰ ਬਿਛੂ ਕੁਚਲ ਕੇ ਉਸ ਮੇਂ ਛੋੜ ਦੇਂ ਔ
ਰ ਮੂੰਹ ਉਸ ਬਰਤਨ ਕਾ ਬੰਦ ਕਰ ਕਪਰੌਟੀ ਕਰ ਦੇਂ ੨੧ ਰੋਜ਼ ਤਕ। ਏਕ
ਜਾ ਰਖ ਛੋੜੇਂ ਬਾਦ ਉਸ ਕੇ ਮੂੰਹ ਬਰਤਨ ਕਾ ਖੋਲ ਕਰ ਹਡੀਆਂ ਸਾਂਪ
ਕੀ ਬਾਹਰ ਫੈਂਕੇਂ ਉਸ ਦੂਧ ਸੇ ਮਖਨ ਨਿਕਾਲ ਕਰ ਰਖੇਂ ਬਾਦ ਉਸ ਕੇ
ਏਕ ਮੁਰਗ ਲਾ ਕਰ ਪਾਰਾ ਦਸ ਕ ਮੂਨੀਆ ਬਾਹਮ ਪੀ[illegible]ਕਰ ਖਿਲਾ
ਵੇਂ ਕਿ ਪੇਟ ਉਸ ਕਾ ਚਲੇ ਦੂਸਰੇ ਰੋਜ਼ ਵਹ ਮਸਕਹ ਆਟੇ ਮੇਂ ਮਿਲਾ ਕ

ਰ ਮੁਰਗ ਮਜਕੂਰ ਕੋ ਖਿਲਾਵੈ ਅਰ ਜੋ ਬੀਨ ਕਿ ਵਹ ਮੁਰਗ ਕਰੇ ਉ
ਸਕੇ ਜਮਾ ਕਰੇ ਵਕਤ ਜਰੂਰਤ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇਂ। ਦੀਗਰ ॥ ੮।
ਪਤ੍ਰ ਕੀ ਭੁਨਲੀ ਕਾ ਮਗਜ਼ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਵ ਪੀਪਲ ਵ ਆਮਲਾ
ਦਾਰਚੀਨੀ ਸੰਗ ਬਸਰੀ ਵ ਮੁਲਠੀ ਵਜਨ ਬਰਾਬਰ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਪੀਸ
ਕੇ ਬਕਦਰ ਸੁਤਪ ਯਾਨੇ ਘੋਂਗਚੀ ਕੇ ਗੋਲੀ ਬਾਂਧੇ ਔਰ ਸਾਇਆ ਮੇਂ ਖੁ
ਸ਼ਕ ਕਰੇਂ ਵਕਤ ਜਰੂਰਤ ਏਕ ਗੋਲੀ ਪਾਨੀ ਸਰਦ ਮੇਂ ਘਿਸ ਕਰ ਸੋ
ਨੇ ਕੇ ਵਕਤ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇਂ ਸੁਬਹ ਹੋਕੇ ਪਾਨੀ ਸਰਦ ਸੇ ਧੋਵੇਂ।
ਦੀਗਰ ।ਤਜਰਬਾ ਏਕ ਸਖਸ ਕਾ ਕਿ ਬਸਬਬ ਬੀਮਾਰੀ ਆਂਖ
ਕੇ ਅੰਧਾ ਹੋਗਿਆ ਥਾ ਬਾਦ ਏਕ ਮੁਦਤ ਕੇ ਦੇਖਾ ਸਾਹਿਬ ਨਜਰ ਹੈ
ਔਰ ਲਿਖਤਾ ਹੈ ਜਬ ਦਰਿਆਫਤ ਕੀਆ ਮਾਲੂਮ ਹੂਆ ਕਿ ਏਕ
ਮੁਦਤ ਤਕ ਪਤੀ ਸੰਭਾਲੂ ਕੀ ਖੁਸ਼ਕ ਕਰਕੇ ਬਰਾਬਰ ਉਸ ਕੇ ਤਮ
ਕੂ ਖੁਸ਼ਕ ਮਿਲਾ ਕਰ ਬਕਦਰ ਏਕ ਤੋਲੇ ਕੇ ਹਰ ਰੋਜ ਖਾਤਾ ਥਾ ਕਿ
ਉਸ ਸੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਹਾਸਲ ਹੋਈ। ਦੀਗਰ ।ਸਫੂਫ ਕੂਵਤ ਦੇਨੇ
ਵਾਲਾ ਬੀਨਾਈ ਕਾ ਮੁਜਰਬ ਸਾਹਿਬ ਮਿਰਜਾ ਸੌਕਹ ਕਾ ਹਰਸ਼
ਬ ਕੋ ਵਕਤ ਸਨੇ ਕੇ ਸਾਤ ਮਾਸ਼ੇ ਸੌਂਫ ਸਾਥ ਸਾਤ ਮਾਸ਼ੇ ਮਿਸਰੀ ਕੇ ਕੂ
ਟ ਪੀਸ ਕੇ ਖਾਵੇਂ ਕਮਜੋਰੀ ਬੀਨਾਈ ਸੇ ਪਨਾਹ ਮੇਂ ਰਹੇ ਸਾਥ
ਫਜਲ ਖੁਦਾ ਕੇ ਹਰਗਿਜ ਬੀਮਾਰੀ ਚਸਮ ਨ ਹੋਗੀ। ਦੀਗਰ ॥
ਸਫੂਫ ਆਮਲਾ ਤਾਜ਼ਾ ਸਾਏ ਮੇਂ ਖੁਸ਼ਕ ਕਰਕੇ ਦੂਧ ਗਾਏ ਸੇ ਜੋਸ਼ ਕਰ
ਕੇ ਫਿਰ ਖੁਸ਼ਕ ਕਰੇ ਔਰ ਸਫੂਫ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਸਾਤ ਰੋਜ ਸਾਢੇ
ਤੀਨ ਮਾਸ਼ੇ ਸਾਥ ਸਹਦ ਕੇ ਖਾਵੇ। ਦੀਗਰ ।ਦਰਖਤ ਮਦਾਰ
ਕੀ ਜੜ੍ਹ ਕੀ ਖਾਕ ਕੋ ਪਾਨੀ ਮੇ ਪੀਸ ਕੇ ਗਿਰਦ ਆਂਖ ਕੇ ਮੁਤਵਾਤਰ
ਮਲੇਂ ਪਲਕੋਂ ਕੇ ਗਿਰ ਜਾਨੇ ਔਰ ਖਾਰਸ਼ ਆਂਖ ਕੇ ਫਾਇਦਾ ਦੇਤੀ ਹੈ।
ਦੀਗਰ ।ਸੁਫੈਦ ਪਿਆਜ਼ ਕਾ ਪਾਨੀ ਔਰ ਸਹਦ ਬਰਾਬਰ ਮਿ
ਲਾ ਕਰ ਵਕਤ ਸੋਨੇ ਕੇ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇਂ ਤਮਾਮ ਬੀਮਾਰੀਓਂ ਕੋ ਨਫਾ
ਦੇਤਾ ਹੈ।' ਦੀਗਰ ।ਖੁਸ਼ [illegible] ਆਂਖ ਕੋ ਮਕਵੀ [illegible] ਏਲੂਵਾ ਰੋਜ਼

੩੨ ਤ ਪੋਸਤ ਹਲੇਲਾ ਜ਼ਰਦ ਵ ਸ਼ਿਆਹ ਮਾ ਅੰਬੀਸਾ ਕਿ ਨੁਸਖ਼ਾ ਮੁਰਕੱਬ
੫੧ ਹੈ ਬਰਾਬਰ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇਂ। ਦੀਗਰ ।ਜ਼ੋਸ਼ਾਂਦਾ ਕਨੂੰਰ ਖ਼ੁਲਕਾ
ਪਾਨੀ ਨਜ਼ਲਾ ਕੋ ਮਨਾ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਦੀਗਰ ਕਨੂੰਰ ਖ਼ੁਲਦ ਕੀਕ
ਤੀਨ ਦਰਮ ਕਿ ਵਹ ਏਕ ਘਾਸ ਹੈ ਰੂਮ ਸੇ ਆਤੀ ਹੈ ਤਰਬਦ ਸਾਢੇ ਸਾ
ਤ ਮਾਸ਼ੇ ਬਿਸਫਾਇਜ ਦੋ ਤੋਲੇ ਮਵੀਜ਼ ਮਨਕਾ ਸਾਢੇ ਦਸ ਮਾਸ਼ੇ ਸਬ ਕੋ
ਦੋ ਸੇਰ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਜ਼ੋਸ਼ ਕਰੇਂ ਜਬ ਕਿ ਤਿਹਾਈ ਹਿਸਾ ਬਾਕੀ ਰਹੇ ਸਾਬ ਚਾਰ
ਮਾਸ਼ੇ ਅਯਾਰਜ ਫੈ ਕਰਾਕੇ ਕਿ ਨੁਸਖ਼ਾ ਮੁਰਕਬ ਹੈ ਹਰ ਹਫਤਾਹ ਮੇਂ
ਏਕ ਮਰਤਬਾ ਖਾਵੇ। ਦੀਗਰ ।ਤਰਜਮਾ ਇਬਾਰਤ ਅਰਬੀਕ
ਏਕ ਔਰਤ ਥੀ ਕਿ ਬੀਨਾ ਈ ਉਸਕੀ ਜ਼ਈਫ ਹੋਗਈ ਥੀ ਰਾਹ ਚ-
ਲ ਨਹੀਂ ਸਕਤੀ ਥੀ ਪਸ ਉਸਕੋ ਹੁਕਮ ਕੀਆ ਸਾਹਿਬ ਕਿਤਾਬ ਨੇ ਕਿ
ਸਾਤ ਰੋਜ਼ ਮਸਕਾ ਸਿਰਪਰ ਮਲੇ ਔਰ ਮਹਦੀ ਲਗਾਵੇ ਅਪਨੇ ਸਿ
ਰ ਔਰ ਬਦਨ ਮੇਂ ਔਰ ਖਾਵੇ ਰੋਟੀ ਗਿਹੋਂ ਕੀ ਔਰ ਦੂਧ ਗਾਇ ਕਾ ਕੰਦ
ਯਾ ਸ਼ੱਕਰ ਡਾਲਕੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਸਕੇ ਕੀ ਆਗਿਆ ਔਰ ਬੀਨਾਈ ਉਸ
ਕੀ ਦੁਰੁਸਤ ਹੋਗਈ ਔਰ ਮਲਨਾ ਮਸਕੇ ਕਾ ਉਸ ਸਖ਼ਸ ਕੋ ਕਿ ਜਿਸ
ਕੋ ਜੋਹਫ ਬਸਰ ਬਸਬਬ ਖ਼ੁਸ਼ਕੀ ਕੇ ਹੈ ਫਾਇਦਾ ਬਹੁਤ ਕਰਤਾ ਹੈ।
ਦਵਾ ਕਿ ਪਾਨੀ ਉਤਰੇ ਹੁਏ ਕੋ ਫਾਇਦਾ ਦੇਵੇ ।ਬੀਠ ਸਾਂਡੇ ਕੀਆਂ
ਖਮੇਂ ਔਰ ਬੇਤਰ ਇਲਾਜ ਇਸਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਮੇਂ ਗੁਲ ਦੇਨਾ ਹੈ ਦੋਨੋਂ ਕਨਪ
ਟੋਂ ਪਰ ਜਿਸ ਜਗਾਹ ਰਗ ਕੂਦਤੀ ਹੈ ਕਾਨ ਕੇ ਕਰੀਬ ਕਰੀਬ ਵਾਸਤੇ
ਨਜ਼ੂਲ ਉਲਮਾ ਕੇ ਨਰਮਿਲੀ ਕਿ ਕਥਕ ਫਲ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸ਼ਹਿਦ ਮੇਂ
ਪੀਸਕਰ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇਂ। ਦੀਗਰ ।ਅਮਰਾਜ਼ ਆਂਖ
ਕੇ ਨਿਹਾਇਤ ਮੁਫੀਦ ਹੈ ਜਿਸਤ ਮਾਰਾ ਹੋਯਾ ਔਰ ਫਟਕਰੀ ਭੁਨੀ ਹੁ
ਈ ਕੋ ਹਮਵਜ਼ਨ ਲੇਕਰ ਪੀਸੇਂ ਔਰ ਮਾਨਿੰਦ ਸੁਰਮੇ ਕੇ ਲਗਾਵੇਂ।
ਦੀਗਰ ।ਕਿ ਢਲਕਾ ਕੋ ਮਨਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਹਲੇਲਾ ਸਿਆਹ ਯਾ ਨੇ
ਜੰਗੀ ਹਰੜ ਪਾਨੀ ਯਾ ਗੁਲਾਬ ਮੇਂ ਪੀਸਕਰ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇਂ।
ਦੀਗਰ ।ਜ਼ੀਰਾ ਘੀਕਵਾਰ ਏਕ ਕਤਰਾ ਆਂਖ ਮੇਂ ਟਪਕਾਵੇਂ

ਔਰ ਸੋਵੇਂ ਢਲਕਾ ਔਰ ਸੁਰਖੀ ਔਰ ਗਰਮੀ ਦੂਰ ਹੋਤੀ ਹੈ।
ਦੀਗਰ ।।ਫੋਲਾ ਔਰ ਜਾਲਾ ਔਰ ਧੁੰਦਲਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇਨਾ ਦੂਰ ਕਰਤ
ਹੈ ਔਰ ਏਕ ਲਹਜਾ ਮੇਂ ਆਂਖ ਮਿਸਲ ਆਈਨਾ ਕੇ ਰੌਸ਼ਨ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ
ਮੁਜਰਬ ਹੈ ਬੜੀ ਕਟਾਈ ਕੀ ਜੜ੍ਹ ਲੇਂ ਮੂੰਕਿ ਅਰਕ ਮੇਂ ਘਿਸ ਕਰਕੇ ਆਂਖ
ਮੇਂ ਖੀਂਚੇਂ।। ।।ਦਵਾ ਦਮਾਹ ਕੀ ਯਾਨੇ ਢਲਕਾ ਔਰ ਨਜਲਾ ਔਰ ਫੋ
ਲਾ ਔਰ ਦੂਸਰੀ ਮਰਜ਼ੋਂ ਕੋ ਭੀ ਮੁਫੀਦ ਹੈ ।।ਮਿਰਚ ਸਿਆਹ ਲੇਵੇਂ
ਔਰ ਪੋਸਤ ਸਿਆਹ ਕਿ ਉਸ ਪਰ ਹੈ ਛੀਲ ਕਰ ਦੂਰ ਕਰੇਂ ਔਰ ਮਗਜ਼
ਤੁਖਮ ਸਰਸ ਭੀ ਹਮਵਜ਼ਨ ਮਿਰਚ ਸਿਆਹ ਕੇ ਲੇਵੇਂ ਹਰ ਦੋ ਅਲ
ਹਿਦਾ ਅਲਹਿਦਾ ਬਾਰੀਕ ਪੀਸੇਂ ਔਰ ਹਮਰਾਹ ਸਹਦ ਖਾਲਸ ਕੇ ਮਿ
ਲਾਵੇਂ ਖਵਾਹ ਬਤੌਰ ਮਾਜੂਨ ਕੇ ਰਖੇਂ ਖਵਾਹ ਗੋਲੀਆਂ ਬਨਾਲੇਂ ਸਾਥ ਸ਼
ਹਿਦ ਯਾ ਪਾਨੀ ਕੇ ਹਲ ਕਰਕੇ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇਂ। ਦਵਾ ਕਿ ਆਂਖ ਕੀ
ਸੁਰਖੀ ਦੂਰ ਕਰਤੀ ਹੈ ਮੁਲਠੀ ਕੋ ਬਾਰੀਕ ਪੀਸੇ ਔਰ ਰੂਈ ਉਸ ਮੇਂ ਆ
ਲੂਦਾ ਕਰਕੇ ਆਂਖ ਕੀ ਪਲਕ ਪਰ ਰਖੇਂ। ਦੀਗਰ ।।ਕੁੰਦਰ ਸ
ਬ ਪਾਨੀ ਯਾ ਗੁਲਾਬ ਕੇ ਸੁਬਹ ਵ ਸ਼ਾਮ ਆਂਖ ਮੇਂ ਖੀਚੇਂ ਦੋ ਤੀਨ ਰੋਜ਼ ਮੇਂ
ਨਾਖਨਾ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਏਗਾ।। ਵਹ ਦਵਾ ਕਿ ਮੁਸਾਫਰ ਕੀ ਆਂਖ ਬਸਬ
ਬਗ਼ਰਮੀ ਆਫਤਾਬ ਕੇ ਦਰਦ ਕਰਤੀ ਹੋ ਕਾਮ ਮੇਂ ਲਾਤੇ ਹੈਂ ।।ਬੜਾਹ
ਲੈਲਾ ਜ਼ਰਦ ਦੋ ਤੋਲਾ ਔਰ ਦੋ ਤੀਨ ਨੀਮ ਕੀ ਪਤੀ ਬਾਹਮ ਇਨ ਕੋ ਕੂ
ਟੇਂ ਔਰ ਮਿਲਾਵੇਂ ਬਾਦ ਚਿਕਨੀ ਮਿਟੀ ਮੇਂ ਰਖ ਕਰ ਆਗ ਮੇਂ ਜਲਾਵੇਂ ਜਿ
ਸ ਵਕਤ ਕਿ ਮਿਟੀ ਸੁਰਖ ਹੋ ਜਾਵੇ ਉਸ ਵਕਤ ਦਵਾ ਮਜ਼ਕੂਰ ਕੋ ਉਸ ਮੇਂ ਸੇ
ਨਿਕਾਲ ਕਰ ਰਖ ਛੋੜੇਂ ਬਰਵਕਤ ਹਾਜਤ ਥੋੜੀ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇਂ ਤ
ਰੀਕੀ ਔਰ ਗੁਬਾਰ ਜਾਤਾ ਰਹੇਗਾ ਨਫਾ ਜਾਹਿਰ ਹੋਗਾ।। ਫਾਇਦਾ
।।ਅਗਰ ਕੋਈ ਸ਼ਖਸ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸੋਨੇ ਕੀ ਸਿਲਾਈ ਆਂਖ ਮੇਂ
ਖੈਂਚੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਆਂਖ ਕੀ ਜਿਆਦਾ ਹੋਗੀ ਆਜ਼ਮੂਦਾ ਹੈ। ਵਹੁ ਦਵਾ
ਕਿ ਆਂਖ ਕੀ ਦਰਦ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰਤੀ ਹੈ ।।ਦਰਖਤ ਕਟਾਈ ਕੀ ਪਤੀ
ਕਾ ਪਾਨੀ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇਂ ਦਰਦ ਫੌਰਨ ਠਹਰ ਜਾਵੇ ਔਰ ਅਗਰ ਉ

੩੫ ਸਕੀਪਤੀਕੀਪਿੰਡੀਬਨਾਕਰ ਆਂਖਮੇਂਬਾਧੇਤੋਭੀਸੇਹਤਪਾਵੇ।
੫੮ ਦੀਗਰ ਕਿਆਂਖਕੀਮੈਲਔਰਚੀਪੜ੍ਹਕੋਦੂਰਕਰਤੀਹੈ ।ਅਗਾਜ
ਹਲੇਲਾਔਰਤਕੇਦੂਧਮੇਂਪੀਸਕਰਹਰਰੋਜ਼ ਆਂਖਮੇਂਲਗਾਵੇਂ ਫਾਇ
ਦਾ ਪਤੀਕਪਾਸਕੀਦਹੀਮੇਂਜੋਸ਼ਕਰਕੇਪੁਸਤਆਂਖਪਰਬਾਂਧੇਰਮ
ਦਕੋਦੂਰਕਰੇ। ਦੀਗਰ ਤਰਜਮਾਅਰਬੀਇਬਾਰਤਕਾ ।'
ਸੁਰਮਾਅਜੀਬਬੀਚਮਨਾਕਰਨੇਆਂਸੂਬਹਨੇਔਰਰਤੂਬਤਆਂਖ
ਕੇ ਮੁਜਰਬ ਹੈ ਬਸੂਰਤੇ ਕਿਰਮਦਹੋ ਹਲੈਲਾਕਾਬਲੀਲਾਵੇਂਔਰਬੋ
ਸੀਦਾਖਮੀਰਔਰਬਿਰਿਆਨਸੇਕੀਆਜਾਵੇ ਈਂਟਪਰਤਨੂਰਮੇਂ ਯਹਾਂ
ਤਕਕਿਖਮੀਰਬਰਿਆਂਹੋਵੇਂ ਬਾਦ ਗੁਠਲੀਹਲੇਲਾਕੋਨਿਕਾਲਕਰ
ਏਕਦਾਂਗਜਾਫਰਾਨਕੇਹਮਰਾ ਆਂਖਮੇਂਖੀਂਚੇਔਰਵਹੁ ਅਸਰ ਅਜੀ
ਬਰਖਤਾਹੈਔਰਮੁਜਰਬਹੈ। ਦਵਾਫਲਕਾਕੀਚਾਕਸੂਛੀਲਾ
ਹੁਆਕਪੜ੍ਹੇਸੇਛਾਨਕੇਦੋਹਿਜੇਸੰਗਬਸਰੀਔਰਮੋਤੀਕਫ਼ਦਰਿ
ਆਔਰਮੂੰਗਾਔਰਬੋਲਔਰਤੂਤੀਆਔਰਸੋਨਾਮਖੀਔਰਨਾ
ਗਰਮੋਥਾਛੋਟਾਸਬਬਰਾਬਰਖੂਬਪੀਸਕਰਸਾਥਚਾਕਸੂਕੇਮਿਲ
ਕਰਮਿਸਲਸੁਰਮੇਕੇਆਂਖਮੇਂਲਗਾਵੇਂਪਾਨੀਨਿਕਲਨਾਬੰਦਹੋਜ
ਇਗਾ। ਦੀਗਰ ।ਮੈਲਕਾਨਕਾਤੀਨਰੋਜਤੀਨਤੀਨਮਰਤ
ਬਾਆਂਖਮੇਂਡਾਲੇਂ। ਦੀਗਰ ।ਵਾਸਤੇਨਾਖੁਨਾਆਂਖਕੇਪਾਨੀ
ਕਰਫਸਔਰਸਮਾਕਕਾਆਂਖਮੇਂਡਾਲੇਂ। ਦੀਗਰ ।ਨਾਖੁਨੇਕੋ
ਕਾਟੇਜਾਫਰਾਨਸਾਥਪਾਣੀਕੇਪੀਸਕੇਆਂਖਮੇਂਲਗਾਵੇਂ। ਦੀਗ
ਰ ।ਨੌਸਾਦਰਉਸਕਾਸਰਮਾਨਿੰਦਕਲਮਕੇਬਾਰੀਕਕਾਟੇਂਉਸਸਰ
ਸੇਂਨਾਖੁਨਾਕੋਆਹਿਸਤਹਆਹਿਸਤਹਛੂਹਦੇਂਯਾਨੇਹਰਕਤਦੇਂਏਕ
ਰੋਜਮੇਂਦੋਤੀਨਮਰਤਬਾਚੰਦਰੋਜਮੇਂਤਮਾਮਨਾਖੁਨਾਜਾਤਾਰਹੇਗ
। ਦੀਗਰ ।ਨਾਖੁਨਾਔਰਢਲਕਾਔਰਫੋਲਾਕੋਮੁਫੀਦਹੈ-ਨੀ-
ਮਕੀਲਕੜੀਏਕਬਾਲਿਸ਼ਤਲੇਕਰਸਿਰਉਸਕਾਕੁਦਲੇਂਦਰਮਿ
ਆਨਮੇਉਸਕੇਥੋੜਾਤਾਂਬਾਔਰਜਿਸਤਔਰਕੌਡੀਜਰਦਉਸਮੇਂ

ਰਖੇਂ ਔਰ ਜ਼ਮਾ ਦੇਵੇਂ ਔਰ ਫਿਰ ਕਾਂਸੀ ਕੀ ਥਾਲੀ ਮੇਂ ਸੰਗ ਬਸਰੀ ਥੋ ੩੫
ੜਾ ਪੀਸ ਕੇ ਰਖੇਂ ਔਰ ਉਸ ਲਕੜੀ ਸੇ ਘਿਸੇਂ ਕਿ ਜਿਸ ਮੇਂ ਕੋਂੜੀ ਲਗੀ ੮੦
ਹੈ ਔਰ ਅਰਕ ਲੀਮੂੰ ਕਾ ਥੋੜਾ ਥੋੜਾ ਡਾਲਤੇ ਜਾਵੇਂ ਫਿਰ ਗੋਲੀ ਬਨਾ
ਕਰ ਰਖੇਂ ਵਕਤ ਬਨਾਨੇ ਗੋਲੀ ਕੇ ਪਿਤਾ ਰਹੂ ਮਛਲੀ ਕਾ ਭੀ ਦਾਖਲ
ਕਰਨਾ ਬੇਹਤਰ ਹੈ। ਵਹ ਦਵਾ ਕਿ ਆਂਖ ਕੇ ਫੋਲੇ ਦੂਰ ਕਰੇ ਮਿਸਰੀ
ਸਾਥ ਦੂਧ ਔਰਤ ਲੜਕੇ ਵਾਲੀ ਕੇ ਪੀਸ ਕੇ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇਂ। ਦੀ
ਗਰ ।ਕੜਵੇ ਕਦੂ ਕੇ ਬੀਜ ਕਾ ਮਗਜ਼ ਸਾਥ ਤੇਲ ਤਿਲ ਕੇ ਮਿਲਾ ਕ
ਰ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇਂ ਫੂਲੀ ਪੁਰਾਨੀ ਔਰ ਨਈ ਜਾਤੀ ਹੈ। ਦੀਗਰ
।ਫ਼ਿਰਬਜੀ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਪੀਸ ਕੇ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇਂ। ਦੀਗਰ
।ਸਹਿਦ ਖਾਲਸ ਤੀਨ ਤੋਲੇ ਔਰ ਪੇਸ਼ਾਬ ਕਾਲੀ ਬਕਰੀ ਕਾ ਢਾਈ
ਪਾਉ ਤਿਰਫਲੇ ਕੋ ਪੀਸੇਂ ਔਰ ਸਾਥ ਸਹਿਦ ਪੇਸ਼ਾਬ ਕੇ ਮਿਲਾਂਦੇਂ ਚਾਰ
ਪਹਰ ਰਖੇਂ ਫਿਰ ਤਾਂਬੇ ਕੀ ਸਿਲਾਈ ਬਨਵਾ ਕਰ ਆਗ ਮੇਂ ਸੁਰਖ ਕਰ ਕੇ
ਬੀਚ ਉਸ ਕੇ ਸਾਤ ਮਰਤਬਾ ਬੁਝਾਵੇਂ ਫਿਰ ਸਲਾਈ ਕੋ ਪੋਕਰ ਰਖੇਂ ਕਬੀ
ਕਬੀ ਆਂਖ ਮੇਂ ਖੇਂਚੇਂ ਲੇਕਿਨ ਸਲਾਈ ਸਾਫ ਹੋ ਕਿ ਆਂਖ ਮੇਂ ਨਾ ਚਲੇ।
ਦੀਗਰ ।ਦਵਾ ਕਿ ਜਾਲੇ ਕਾਟਤੀ ਹੈ ਸੰਗ ਬਸਰੀ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ
ਭੁਨਾ ਹੂਆ ਮਿਸਰੀ ਫਟਕਰੀ ਪੀਪਲ ਸਬ ਦਵਾ ਬਰਾਬਰ ਲੇਕਰ
ਪੀਸਕਰ ਸੁਰਮਾ ਬਨਾਵੇਂ ਬਾਰਹ ਸਿੰਘਾ ਔਰਤ ਕੇ ਦੂਧ ਮੇਂ ਘਿਸ ਕ
ਰ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇਂ। ਦੀਗਰ ।ਦਵਾ ਕਿ ਢਲਕੇ ਕੋ ਮੁਜਰਬ ਹੈ
ਰਮਗਾਦਰੂ ਕਿ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਮੂੰਹ ਸੇ ਗਿਰਾਤਾ ਹੈ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਪੀਸ ਕੇ ਨਾਕ ਕੇ
ਸੋਰਾਖ ਮੇਂ ਦੋ ਤੀਨ ਕਤਰੇ ਡਾਲੇਂ ਉਸ ਸੁਰਾਖ ਮੇਂ ਕਿ ਆਂਖ ਸੇ ਉਸ ਜਾਨ
ਬ ਪਾਨੀ ਨਾ ਆਤਾ ਹੋ। ਨੁਸਖਾ ਦੀਗਰ ।ਮੀਰਅਈਨੁਲਦੀ
ਨ ਖਾਨ ਅਕਸਰ ਬਨਾਤੇ ਥੇ ਔਰ ਸਬ ਮਰਜ਼ੇਂ ਆਂਖ ਕੋ ਮੁਫੀਦ ਹੈ -
ਸੁਰਮਾ ਇਸਫਹਾਨੀ ਤੀਨ ਤੋਲੇ ਸੰਗ ਬਸਰੀ ਛੇ ਤੋਲਾ ਮੋਤੀ ਦੋ ਤੋ
ਲਾ ਮਮੀਰਾ ਛੇ ਮਾਸ਼ੇ ਸੋਨੇ ਕੇ ਵਰਕ ਚਾਰ ਮਾਸ਼ੇ ਮੂੰਗਾ ਸੋਲ ਤੋਲਾ ਸਿ
ਫਾਂ ਸੋਨੇ ਕੇ ਆਠ ਰੋਜ਼ ਪਹਲੇ ਸਾਥ ਪਾਨੀ ਹਰੜ ਕੇ ਫਿਰ ਗੁਲਾਬ ਕੇ

੩੬ ਬੀਚ ਸੰਗ ਸਮਾਕ ਕੇ ਪਿਸੇਂ ਨਵੇਂ ਰੋਜ ਮੋਤੀ ਔਰ ਵਰਕ ਦਾਖਲ
੩੫ ਕਰਕੇ ਪਿਸੇਂ ਕਿ ਨੌ ਰੋਜ ਤਮਾਮ ਹੋਜਾਵੇਂ ਔਰ ਕਿਸੀ ਚੀਜ ਮੇਂ ਨਿ
ਕਾਲ ਰਖੇਂ ਔਰ ਸਲਾਈ ਸੇ ਆਂਖ ਮੇਂ ਲਗਾਵੇਂ ਸ਼ਰਤ ਯਹ ਹੈ ਕਿ
ਵਕਤ ਪੇਟ ਭਰੇ ਔਰ ਨਸ਼ਾ ਕੇ ਨ ਲਗਾਵੇਂ। ਦੀਗਰ 'ਬਾਲ
ਜਾਇਦ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਮੇਂ ਪਰਬਾਲ ਕਹਿਤੇ ਹੈਂ ਦਫਾ ਹੋਜਾਵੇ ਖੂਨ ਕੁਤੇ
ਕੇ ਬਚੇ ਕਾ ਔਰ ਖੂਨ ਖਟਮਲ ਕਾ ਊਪਰ ਉਸਕੇ ਮਲੇਂ ਮੁਜਰਬ
ਹੈ। ਦੀਗਰ 'ਵੋਹੁ ਦਵਾ ਕਿ ਸਬਲ ਕੋ ਮੁਫੀਦ ਹੈ ਔਰ ਸ
ਬਲ ਉਸਕੋ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਕਿ ਆਂਖ ਸੁਰਖ ਹੋ ਜਾਤੀ ਹੈ ਔ-
ਰ ਅਸਰ ਦਵਾ ਕਾ ਉਸ ਮੇਂ ਜਲਦ ਨਹੀ ਹੋਤਾ ਹੈ ਹਰੜ ਬਹੇੜਾ-
ਆਮਲਾ ਹਰ ਏਕ ਡੇਢ ਡੇਢ ਤੋਲਾ ਅਰਕ ਬਾਸ਼ਹ ਕਾ ਕਿ ਫੂਲ ਉ-
ਸਕਾ ਸੁਫੈਦ ਹੋਤਾ ਹੈ ਦੂਧ ਬਕਰੀ ਕਾ ਅਰਕ ਭੰਗਰੇ ਕਾ ਹਰ ਏਕ ਡੇ-
ਢ ਤੋਲਾ ਤਿਰਫਲਾ ਮਜ਼ਕੂਰ ਕੋ ਦੋ ਤੀਨ ਸੇਰ ਪਾਣੀ ਮੇਂ ਜੋਸ਼ ਕਰੇਂ
ਜਿਸ ਵਕਤ ਕਿ ਤੀਨ ਪਾਉ ਰਹੇ ਛਾਨ ਕਰ ਹਰੜ ਬਹੇੜਾ ਆਮ
ਲਾ ਮੁਲਠੀ ਮਜੀਠ ਸਤਾਵਰ ਮਗਜ਼ ਕੰਵਲਗਟ ਹ ਖਸ
ਤਰਾਇਤਾ ਮਿਰਚ ਸਿਆਹ ਸੋਂਠ ਹਲਦੀ ਸਤ ਗਰਚ ਕਾ ਧਨੀਆਂ
ਫਲ ਨੀਮ ਕੀ ਹਰ ਏਕ ਡੇਢ ਡੇਢ ਤੋਲਾ ਬਾਰੀਕ ਕਰਕੇ ਡੇਢ ਸੇਰ ਗ-
ਊ ਕੇ ਘੀ ਮੇਂ ਮਿਲਾਵੇਂ ਜੋਸ਼ਾਂਦਾ ਤਿਰਫਲੇ ਕਾ ਔਰ ਦੂਧ ਔਰ ਅਰਕ ਬਾ-
ਸਹ ਔਰ ਭੰਗਰਾ ਮਜ਼ਕੂਰ ਕੋ ਅਜਾਫਾ ਕਰਕੇ ਜੋਸ਼ ਕਰੇਂ ਜਿਸ ਵ-
ਕਤ ਕਿ ਦੂਧ ਜਲ ਜਾਏ ਰੌਗਨ ਬਾਕੀ ਰਹ ਜਾਏ ਇਤਿਆਤ ਸੇ ਰਖੇਂ
ਸੁਬਾਹ ਕੋ ਪਹਲੇ ਰੋਜ ਸਵਾ ਤੋਲਾ ਦੂਸਰੇ ਰੋਜ ਡੇਢ ਤੋਲਾ ਤੀਸਰੇ ਰੋ
ਜ ਤੀਨ ਤੋਲੇ ਖਾਵੇਂ ਫਿਰ ਤੀਨ ਤੋਲੇ ਹਮੇਸ਼ ਖਾਤੇ ਰਹੇਂ ਔਰ ਥੋੜਾ ਆਂ
ਖ ਮੇਂ ਭੀ ਲਗਾਵੇਂ ਦਸ ਰੋਜ ਮੇਂ ਨਫਾ ਤਮਾਮ ਜਾਹਰ ਹੋਗਾ ਅਜਾਇਬ
ਹੈ ਜਾੜੇ ਮੇਂ ਖਾਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਬਜ਼ ਕੋ ਭੀ ਦਫਾ ਕਰਤਾ ਹੈ।
ਫਸਲ ਰਤੌਂਦੀ ਕੇ ਬਿਆਨ ਮੇਂ 'ਹਰ ਰੋਜ ਤੀਨ ਤੋਲੇ ਗਾਏ
ਕਾ ਘੀ ਖਿਲਾਵੇਂ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਔਰ ਲੌਂਗ ਘੋੜੇ ਕੇ ਮੂੰਹ ਕੇ ਲੁਆ-

ਤ੍ਰਮੇਂਪੀਸਕੇ ਆਂਖਮੇਂਲਗਾਵੇਂ॥ ਦੀਗਰ ॥ਖ਼ੂਨਤਾਜ਼ਾਗਾਪੇਕਾਅ
ਖਮੇਂਟਪਕਾਵੇਂਔਰਪੀਪਲਦਹੀਮੇਂਪੀਸਕੇਆਂਖਮੇਂਲਗਾਵੇਂ॥
ਦੀਗਰ ॥ਜੁਗਨੂੰਜੋਰਾਤਕੋਚਮਕਤਾਹੈਐਤਵਾਰਕੀਰਾਤਸਾਥ
ਬੰਗਲੇਪਾਨਕੇਖੁਲਾਵੇਂਪੀਪਲਰਾਤਕੋਦਰਮਿਆਨਬਕਰੀਕੇਜਿਗਰ
ਕੇਰਖਕਰਆਗਮੇਂਜਲਾਵੇਂਫਿਰਪੀਪਲਮਜ਼ਕੂਰਕੋਨਿਕਾਲਕਰ
ਆਂਖਮੇਂਲਗਾਵੇਂ॥ ਫ਼ਸਲਫ਼ੂਰਕਨੇਆਂਖਮੇਂ ॥ਕਾਇਫਲ
ਜਾਇਫਲਰੌਗਨਚੰਬੇਲੀਮੇਂਪੀਸਕਰਆਂਖਮੇਂਲਗਾਵੇਂ॥ ਦੂ
ਦਵ ਬਾਮਨੀਔਰਪਰਬਾਲਔਰਛਲਕਾਔਰਜਾਲਾਔਰਬਾਦਚ
ਸ਼ਮਕੇਨਫਾਦੇਵੇ ॥ਜਿਸਤਤੀਨਤੋਲੇਲੋਹੇਕੇਬਰਤਨਮੇਂਪਗ
ਲਾਕਰਸਾਗਬਥੂਏਕਾਉਸਪਰਜਿਸਤਕੇਟਪਕਾਵੇਂਜਬਕਿਜਿਸਤਖਾ-
ਕਹੋਜਾਵੇਔਰਰੰਗਉਸਕਾਜ਼ਰਦਵਮਾਇਲਬਸੁਫੈਦੀਹੋਬਾਰੀਕ
ਪੀਸਕਰਆਂਖਮੇਂਲਗਾਵੇਂ॥ ਦੂਹਦਵਾਕਿਸੁਫੈਦੀਆਂਖਕੋਅ-
ਗਰਚੇਮੋਟੀਹੋਔਰਦੀਦੇਕੋਛਪਾਲਿਆਹੋਮੁਜਰਬਹੈ ॥ਮਗ-
ਜ਼ਬਨੋਲੇਕਾਤੇਲਨਿਕਾਲੇਂਕਫਦਰਿਆਆਠਰਤੀਡੇਢਤੋਲੇਰੌਗਨ
ਮਜ਼ਕੂਰਮੇਂਮਿਲਾਕਰਆਂਖਮੇਂਲਗਾਵੇਂ॥ ਦੀਗਰ ॥ਆਮ
ਲਾਸਾਤਮਾਸ਼ੇਪਾਨੀਮੇਂਭਿਗੋਕਰਪਾਨੀਉਸਕਾਆਂਖਮੇਂਟਪਕਾਵੇਂ
॥ ਫ਼ਸਲਰਮਦਕੇਬਿਆਨਮੇਂਕਿਸੁਫੈਦੀਆਂਖਕੀਵਰਮਕ-
ਰੇਕਿਜਿਸਕੋਯੂਨਾਨੀਵਰਦੀਨਜ਼ਕਹਤੇਹੈਂ ॥ਛੜਕੇਕੋਬਹੁਤ
ਹੋਤੀਹੈਔਰਆਂਖਕੀਪਲਕਕੇਅੰਦਰਸੂਜਜਾਤਾਹੈਅਸਲਇਲ
ਜਫਸਦਔਰਜੁਲਾਬਹੈਮੁਆਫਿਕਮੇਦਾਕੇਔਰਯਹਦਵਾਲੇ
ਦਫਟਕੜੀਮੁਰਦਾਰਸੰਗਹਲਦੀਜੀਰਾਏਕਏਕਟੰਕਅਫਯੂ
ਨਦੋਰਤੀਮਿਰਚਚਾਰਅਦਦਨੀਲਾਥੋਥਾਤੀਨਰਤੀਸਬਬਾਰੀਕ
ਪੀਸਕੇਕਪੜੇਮੇਂਪੋਟਲੀਬਾਂਧਕੇਸਰਦਪਾਨੀਮੇਂਯਾਪੋਸਤਕੇਪਾ
ਨੀਮੇਂਡਾਲਕਰਆਂਖਮੇਂਫੇਰੇਂਚੁਟਕਲੇਮਸ਼ਹੂਰਹੈਅਮਚੂਰਲੇਕਰ
ਲੋਹੇਕੇਤਵੇਪਰਦਸਤੇਸੇਪੀਸੇਂਕਿਮਿਸਲਮਸਕੇਕੇਹੋਜਾਵੇਦੂ-

ਪਰ ਆਂਖ ਕੇ ਲਗਾਵੇਂ ਅਗਰ ਕੇਰੀ ਕੋ ਪੀਸ ਕਰ ਆਂਖ ਪਰ ਲਗਾ
ਵੇਂ ਤੋ ਬੇਹਤਰ ਹੈ ਏਕ ਲੇਮੂੰ ਕਾਗ਼ਜ਼ੀ ਲੇਕਰ ਛੁਰੀ ਸੇ ਸੁਰਾਖ ਕਰਕੇ
ਔਰ ਤੁਖਮ ਉਸ ਕੇ ਦੂਰ ਕਰੇਂ ਥੋੜੀ ਅਫ਼ਯੂਨ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਹਲ ਕਰਕੇ
ਡਾਲੇਂ ਕਿ ਤਹ ਕੇ ਪਹੁੰਚੇ ਔਰ ਥੋੜੀ ਮਿਸਰੀ ਭੀ ਉਸ ਮੇਂ ਡਾਲੇਂ ਕਿ ਨੀਚੇ ਪ
ਹੁੰਚੇ ਫਿਰ ਲੇਮੂੰ ਕੋ ਆਗ ਪਰ ਰਖੇਂ ਕਿ ਜੋਸ਼ ਮਾਰੇ ਫਿਰ ਪਾਰਚਾ ਬਾਰੀ
ਕ ਊਪਰ ਮੂੰਹ ਲੇਮੂੰ ਕੇ ਬਿਛਾ ਕਰ ਉਸ ਜਾਨਬ ਨੀਮ ਗਰਮ ਆਂਖ
ਪਰ ਰਖੇਂ ਏਕ ਕਤਰਾ ਆਂਖ ਕੇ ਅੰਦਰ ਜਾਨੇ ਦੇਵੇਂ ਅਗਰ ਚੇ ਲੇਮੂੰ ਜ
ਲਤਾ ਹੈ ਪਾਨੀ ਬਹੁਤ ਬਰਲਾਵੇਗਾ ਜਲਦ ਸੁਰਖੀ ਜਾਤੀ ਰਹੇਗੀ
ਔਰ ਵਰਮ ਭੀ ਜਾਤਾ ਰਹੇਗਾ॥ ਦੀਗਰ ॥ਫਟਕਰੀ ਭੂਨੀ ਹੂਈ
ਘੀ ਸਾਤ ਮਰਤਬਾ ਪਾਨੀ ਸੇ ਧੋਕਰ ਮਿਲਾਕਰ ਪਲਕ ਆਂਖ ਪਰ
ਲਗਾਵੇਂ ਦਾਨੇ ਖਟੇ ਅਨਾਰ ਕੇ ਖ਼ੁਸ਼ਕ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਅਫ਼ਯੂਨ ਕਦਰੇ
ਭੂਨੀ ਉਸ ਕੀ ਫਟਕਰੀ ਮਿਲਾਕਰ ਜੋਸ਼ ਕਰੇਂ ਕਿ ਗਾੜ੍ਹਾ ਹੋਵੇ ਗੋਲੀ
ਬਾਂਧ ਕੇ ਰਖੇਂ ਵਕਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਗੁਲਾਬ ਯਾ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਘਿਸ ਕੇ ਆਂਖ
ਮੇਂ ਲਗਾਵੇਂ ਦਰਦ ਆਂਖ ਕਾ ਕਿ ਬਸਬਬ ਜ਼ੁਬਲ ਬਾਦ ਕੇ ਹੋਵੇ ਦੂਰ
ਹੋਜਾਵੇ ਨੀਮ ਕੀ ਪਤੀ ਇਮਲੀ ਕੀ ਪਤੀ ਸਰਸ ਕੀ ਪਤੀ ਹਲਦੀ
ਫਟਕਰੀ ਅਫ਼ੀਯੂਨ ਹਰ ਏਕ ਪੌਨੇ ਦੋ ਮਾਸ਼ੇ ਕੂਟ ਕੇ ਪੋਟਲੀ ਬਾਂਧ
ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਰਖੇਂ ਸਾਇਤ ਬਸਾਇਤ ਆਂਖ ਮੇਂ ਫੇਰੇਂ ਸੋਜਨ ਆਂਖ ਕੇ
ਦਫ਼ਾ ਕਰੇ ਆਂਖ ਉਠਨੇ ਕੋ ਦਫ਼ਾ ਕਰੇ ਬੜੀ ਹਰੜ ਸੰਗ ਬਸਰੀ ਬਰ
ਬਰ ਪਾਨੀ ਯਾ ਗੁਲਾਬ ਮੇਂ ਘਿਸੇ ਊਪਰ ਪਲਕ ਕੇ ਲਗਾਵੇਂ ॥

ਦਵਾ ਵਾਸਤੇ ਦਰਦ ਆਂਖ ਕੇ ਮੁਜਰਬ ਹੈ ॥ਅਫ਼ਯੂਨ
ਫਟਕਰੀ ਭੂਨੀ ਹੂਈ ਊਪਰ ਤਵੇ ਲੋਹੇ ਕੇ ਰਖ ਕੇ ਦਸਤਹ ਲੋਹੇ ਸੇ
ਘਿਸੇ ਥੋੜਾ ਅਰਕ ਲੇਮੂੰ ਕਾ ਡਾਲੇਂ ਕਿ ਸਿਆਹ ਹੋਜਾਵੇ ਪੁਸ਼ਤ ਚ
ਸ਼ਮ ਪਰ ਜ਼ਮਾਦ ਕਰੇਂ॥ ਦੀਗਰ ॥ਸੁਰਖੀ ਆਂਖ ਔਰ ਦਰ
ਦ ਕੋ ਏਕ ਪਹਰ ਮੇਂ ਦੂਰ ਕਰੇ - ਹਲਦੀ ਲੋਦ੍ਹ ਫਟਕਰੀ ਹਰ ਏਕ
ਕੇ ਛੇ ਮਾਸ਼ੇ ਲੌਂਗ ਏਕ ਅਦਦ ਜ਼ੀਰਾ ਇਮਲੀ ਕਿ ਜਿਸ ਮੇਂ ਸੋਨਾ ਚਾਂ

ਦੀ ਬੁਝਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਮਲਤੇ ਹੈਂ ਦਵਾ ਕੂਟਕੇ ਉਸ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਮਿਲਾ ਕਰ ਪੋਟਲੀ
ਬਾਂਧ ਕਰ ਸਾਇਤ ਬਸਾਇਤ ਆਂਖ ਮੇਂ ਫੇਰੇਂ ਕਿ ਕਤਰਾਤ ਆਂਖ ਮੇਂ ਜਾ-
ਵੇਂ। ਦੀਗਰ ।।ਸੁਰਖੀ ਔਰ ਸੋਜਸ਼ ਆਂਖ ਕੇ ਦੂਰ ਕਰੇ -ਪ
ਤੀ ਅਨਾਰ ਕੀ ਪੀਸ ਕੇ ਟਿਕੀਆ ਆਂਖ ਪਰ ਬਾਂਧੇ ਔਰ ਗੁਲਾਬ ਕੇ ਸਾ
ਥ ਬਹੁਤ ਮੁਫੀਦ ਹੈ। ਦੀਗਰ ।।ਜੌਂਠ ਸੰਦਲ ਸੁਰਖ ਨਰ
ਕਚੂਰ ਹਲਦੀ ਜਰਦ ਬਰਾਬਰ ਗੁਲਾਬ ਮੇਂ ਪੀਸ ਕਰ ਊਪਰ ਆਂਖ ਕੇ ਤਿ
ਲਾ ਕਰੇ ਥੋੜਾ ਆਂਖ ਮੇਂ ਜਾਨੇ ਦੇਵੇ -

ਬਾਬ ਬੀਮਾਰੀ ਜਬਾਨ ਵ ਜਰਦ ਦੋਤੇਂ ਵ ਵਰਮ ਵ ਸਖਤੀ ਜਬਾਨ ਵ ਖੁਰਖੁਰੀ ਹੋਨਾ ਜਬਾਨ ਕਾ

ਕਿ ਇਸ ਕੋ ਹਿੰਦੀ ਮੇਂ ਅਛਰ ਕਹਤੇ ਹੈਂ -ਮਗਜ਼ ਕਰੰਜੂਆ ਜੀਰਾ ਸੁਫੈਦ
ਤਵਾਖੀਰ ਦਾਨਾ ਇਲਾਇਚੀ ਕੁਲਾਨ ਕੋਂਪਲ ਨੀਬ ਕੀ ਛਾਲ ਗੋਂਦਨੀ
ਅੰਬਾਹ ਹਲਦੀ ਹਰ ਏਕ ਦੋ ਦੋ ਮਾਸ਼ੇ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਪੀਸ ਕਰ ਚੂਨੇ ਬ
ਰਾਬਰ ਚੂਨਾ ਮਿਲਾ ਕੇ ਖੁਲਾਵੇਂ ਸੁਬਹ ਕੋ ਅਗਰ ਹਰਾਰਤ ਹੋ ਆ-
ਮਲੇ ਕੇ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਤਰ ਕਰ ਕੇ ਪਾਨੀ ਉਸ ਕਾ ਬਾਦ ਉਸ ਕੇ ਸਾਫ ਕਰ
ਉਸ ਕੋ ਪਿਲਾਵੇਂ ਆਮਲੇ ਕੋ ਪੀਸ ਕੇ ਬਦਨ ਪਰ ਮਲੇਂ। ਦੀਗਰ
।।ਮਗਜ਼ ਕਰੰਜੂਆ ਨਿਮਕ ਸੰਗ ਅਰਕ ਲੇਮੂੰ ਮੇਂ ਪੀਸ ਕਰ
ਜਬਾਨ ਪਰ ਰਖੇਂ ਤੋ ਲੁਆਬ ਜੁਬਾਨ ਸੇ ਬਹੁਤ ਨਿਕਲੇਗਾ। ਦੀ
ਗਰ ।।ਫਟਕਰੀ ਬਾਰੀਕ ਪੀਸ ਕਰ ਅਛਰ ਪਰ ਮਲੇਂ ਮੂੰਹ ਖੁਲਾ
ਰਖੇਂ ਕਿ ਰੂਤੂਬਤ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇ। ਦੀਗਰ ।।ਪਤੀ ਅੰਜੀਰ ਕੀ
ਫਹਾਈ ਅਦਦ ਮੁਲਠੀ ਨੌ ਮਾਸ਼ੇ ਬੀਜ ਅੰਬਰੀ ਨੌ ਮਾਸ਼ੇ ਸਬ ਕੋ ਪਾਨੀ
ਮੇਂ ਪੀਸ ਕਰ ਗਰਗਰਾਹ ਕਰੇਂ। ਦੀਗਰ ।।ਤ੍ਰਿਫਲਾ ਖੈਰ ਕੀ
ਲਕੜੀ ਪੀਪਲੀ ਮਹਪਤੀ ਵ ਲਕੜੀ ਜੋਸ਼ ਕਰੇਂ ਔਰ ਗਰਗਰਾਹ
ਕਰੇਂ। ਦੀਗਰ ।।ਲੋਦਹ ਗੇਰੀ ਵ ਮਿਰਚ ਸਿਆਹ ਹਰ ਏਕ ਚ
ਹਾਰ ਮਾਸ਼ੇ ਫਟਕਰੀ ਤੀਨ ਮਾਸ਼ੇ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ਦੋ ਮਾਸ਼ੇ ਬਾਰੀਕ ਕਰ

੪੦ ਕੇ ਜਬਾਨ ਪਰ ਮਲੇਂ ਸੁਬਹ ਸ਼ਾਮ ਬਕਰ ਮਖ਼ੁਦਾ ਦੋ ਮਰਤਬਾ ਮੇ ਸੇਹਤ
੮. ਹੋਜਾਵੇਗੀ॥ ਦੀਗਰ ॥ਲੋਮੂੰ ਕੇ ਦੋ ਟੁਕੜੇਂ ਕਰੇਂ ਤੁਖ਼ਮ ਉਸਕੇ ਦੂ
ਰ ਕਰੇਂ ਗੂਗਲ ਬਾਰੀਕ ਕਰਕੇ ਅੰਦਰ ਲੇਮੂੰ ਕੇ ਡਾਲੇਂ ਆਗ ਪਰ ਰਖੇਂ
ਜਬ ਕਿ ਗਰਮ ਹੋ ਚੂਸੇਂ॥ ਦੀਗਰ ॥ਸੁਰਖੀ ਵ ਦਾਨਾ ਹਾਏ ਜਬਾ
ਨ ਕੋ ਫ਼ਾਇਦਾ ਕਰੇ ਰੌਗਨ ਜੈਤੂਨ ਸਾਬਤ ਅਰਕ ਲੇਮੂੰ ਕੇ ਮਿਲਾਕਰ ਜਬਾਨ ਪ
ਰ ਮਲੇਂ॥ ਦੀਗਰ ॥ਕੁਲਾਹ ਯਾਨੇ ਜੋ ਸਾਫ਼ ਦਾਨੇ ਹੋ ਕਿ ਜਿਸ
ਕੋ ਨਫ਼ਾਹ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਨਫ਼ਾ ਕਰੇ ਦਾਨਾ ਇਲਾਇਚੀ ਫੋਫਲ ਯਾਨੇ ਸ-
ਪਾਰੀ ਕਥ ਧਨੀਆ ਖ਼ੁਸ਼ਕ ਜਲਾਈ ਹੂਈ ਫਟਕੜੀ ਜਲੀ ਹੂਈ ਸਬ
ਬਰਾਬਰ ਕੂਟ ਕੇ ਮੂੰਹ ਮੇਂ ਛਿੜਕੇਂ॥ ਦੀਗਰ ॥ਵਰਮ ਸਖ਼ਤ
ਜਬਾਨ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰੇ ਮੇਥੀ ਨੌ ਤੋਲੇ ਛੁਹਾਰਾ ਛੇ ਤੋਲੇ ਅੰਜੀਰ ਖ਼ੁਸ਼ਕ ਤੀ
ਨ ਅਦਦ ਸਬ ਕੋ ਪੀਸੇਂ ਔਰ ਬੀਚ ਡੇਢ ਮਨ ਪਾਨੀ ਕੇ ਪਕਾਵੇਂ ਜਬ ਤਿਆ
ਰ ਹੋ ਮਿਲਾਵੇਂ ਗ਼ਰਗ਼ਰਾ ਕਰੇਂ॥ ਦੀਗਰ ॥ਸੁਸਤੀ ਔਰ ਢੀ
ਲਾ ਹੋਨਾ ਜਬਾਨ ਕੋ ਮੁਫ਼ੀਦ ਹੈ ਏਕ ਸ਼ਖ਼ਸ ਕਾ ਬਸਬਬ ਢੀਲਾ ਹੋਨੇ ਜ਼
ਬਾਨ ਕੇ ਬੋਲ ਨਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਦਾਰਚੀਨੀ ਹਮਾਮਾ ਬਾਲਛੜ ਹਰ ਏਕ
ਨੌ ਮਾਸ਼ੇ ਤੇਜਪਾਤ ਅਜਵਾਇਨ ਜ਼ਰਾਵੰਦ ਤਵੀਲ ਤੁਖ਼ਮ ਕਰਫ਼ਸ
ਇਸਪੰਦ ਮਸਤਗੀ ਸੀਸਾਲਯੂਸ ਹਰ ਏਕ ਸਾਢੇ ਤੀਨ
ਮਾਸ਼ੇ ਮੋਤੀ ਕਹਰੁਬਾ ਹਰ ਏਕ ਸਾਤ ਮਾਸ਼ੇ ਕੂਟ ਪੀਸ ਕੇ ਗੋਲੀ ਬਨਾਵੇਂ
ਖ਼ੁਰਾਕ ਏਕ ਦਿਰਮ ਪਾਨੀ ਯਾ ਪੁਰਾਨੀ ਸਰਾਬ ਕੇ ਹਮਰਾਹ॥ ਦੂ
ਦਵਾ ਕਿ ਨਾਸੂਰ ਕੋ ਮੁਫ਼ੀਦ ਹੈ- ਰੌਗ਼ਨ ਜ਼ੈਤ ਪਾਨੀ ਯਾ ਗੁਲਾਬ ਮੇਂ ਮਿ
ਲਾਕੇ ਬੋਦੂ ਸਿਰ ਕਾ ਡਾਲਕੇ ਤਿਆਰ ਕਰੇਂ ਅਗਰ ਮੂੰਹ ਖ਼ੁਸ਼ਕ ਹੋ ਔਰ ਦ
ਰਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰੌਗ਼ਨ ਗੁਲ ਕੀ ਮਕਦਾਰ ਮਾਲੂਮ ਕਰਕੇ ਗ਼ਰਗ਼ਰਾ ਕਰੇਂ-
ਦੂ ਦਵਾ ਕਿ ਦਾਤੋਂ ਕੋ ਜਲਾਵੇ ਔਰ ਦਰਦ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰੇ ਅਨਿਸਕ
ਸੰਗਸੂਰ ਏਕ ਜਾੜੇ ਤੀਨ ਮਾਸ਼ੇ ਸੋਂਠ ਧਨੀਆਂ ਭੂਨਾ ਹੁਆ ਜ਼ੀਰਾ
ਸਫ਼ੈਦ ਭੂਨਾ ਹੁਆ ਕਸੀਸ ਕਥ ਮਿਰਚ ਸਿਆਹ ਮਸਤਗੀ ਹਰ
ਏਕ ਨੌ ਮਾਸ਼ੇ ਕੂਟ ਪੀਸ ਕੇ ਮੰਜਨ ਕਰੇਂ॥ ਦੂ ਦਵਾ ਕਿ ਦਾਤੋਂ ਕੇ

ਵਾਸਤੇ ਮੁਫੀਦ ਹੈ ਔਰ ਮਜਬੂਤ ਕਰੇ ਮਾਜੂ ਖਾਰਦਾਰ ਨਿਮਕ ਸੇਂਧਾ ਬ
ਰੀਕ ਕਰੇ ਮੰਜਨ ਕਰੇਂ ਮੋਚਰਸ ਡੇਢ ਤੋਲਾ ਮਿਰਚ ਸਿਆਹ ਦਸ ਅਦਦ ੮।
ਮਰਜਾਨ ਦੋ ਰਤੀ ਬਾਰੀਕ ਕਰ ਕੇ ਦੰਤ ਪਰ ਜਮਾਵੇਂ ਪਚਾਸ ਰੋਜ਼ ਤਕ ਬ
ਹੁਤ ਖੂਬ ਹੈ॥ ਵਹੁ ਦਵਾ ਕਿ ਕੀੜਾ ਦੰਤ ਕਾ ਨਿਕਾਲ ਡਾਲੇ ॥ਤੁਖ਼
ਮ ਪਿਆਜ਼ ਆਗ ਮੇ ਜਲਾਵੇਂ ਧੂਆਂ ਉਸ ਕਾ ਨਰਕਲ ਕੀ ਰਾਹ ਸੇ
ਆਹਿਸਤਹ ਆਹਿਸਤਹ ਖੈਂਚੇਂ॥ ਦੀਗਰ ॥ਸ
ਪਾਰੀ ਛਾਲੀਆ ਕਥ ਸੁਫੈਦ ਨਿਮਕ ਲਾਹੌਰੀ ਹਰ ਏਕ ਸਾਢੇ ਨੌ ਤੋਲੇ
ਮਸਤਗੀ ਡੇਢ ਤੋਲਾ ਮਿਰਚ ਪੀਪਲ ਹਰ ਏਕ ਦੋ ਟਾਂਕ ਸਪਾਰੀ ਕੋ
ਮਿਟੀ ਕੇ ਬਰਤਨ ਮੇਂ ਆਗ ਪਰ ਰਖ ਕੇ ਜਲਾਵੇਂ ਤਮਾਮ ਦਵਾਈਓਂ ਕੋ
ਬਾਰੀਕ ਪੀਸੇਂ ਮੰਜਨ ਬਨਾਵੇਂ॥ ਦੀਗਰ ॥ਮਾਜੂ ਫਟਕੜੀ ਹ
ਰ ਏਕ ਡੇਢ ਤੋਲਾ ਕਥ ਸੁਫੈਦ ਨੀਲਾ ਥੋਥਾ ਨੌ ਮਾਸੇ ਨੀਲੇ ਥੋਥੇ ਕੋ
ਭੂਨੇ ਸੁਫੈਦ ਹੋ ਜਾਵੇ ਬਾਦ ਤਮਾਮ ਦਵਾਈਓਂ ਕੋ ਬਾਰੀਕ ਪੀਸ ਕੇ ਮੰ
ਜਨ ਬਨਾਵੇਂ ਔਰ ਪਾਨੀ ਜਲਦ ਨ ਪਹੁੰਚਾਵੇਂ ਮੰਜਨ ਕਿ ਖੋਰਾ ਕੋ ਮੁਫੀ
ਦ ਹੈ॥ ॥ਤਤਲੀ ਕੀ ਪਤੀ ਖੁਸ਼ਕ ਸਾਤ ਮਾਸੇ ਜੰਗਾਲ ਹੜਤਾਲ
ਤਬਕੀ ਹਰ ਏਕ ਡੇਢ ਤੋਲਾ ਸਬ ਕੋ ਪੀਸ ਕੇ ਸਿਰਕੇ ਤੇਜ਼ ਮੇਂ ਤਰ ਕਰੇਂ
ਮਿਟੀ ਕੇ ਸਕੋਰੇ ਮੇਂ ਰਖੇਂ ਔਰ ਬਾਲ ਹਿਕਮਤ ਕਰ ਕੇ ਆਗ ਮੇਂ ਰਖੇਂ
ਜਬ ਕਿ ਮਿਟੀ ਊਪਰ ਕੀ ਖੁਸ਼ਕ ਹੋ ਜਾਵੇ ਦਵਾ ਕੋ ਨਿਕਾਲ ਕਰ ਦੋ ਰ
ਤੀ ਸੇ ਚਾਰ ਰਤੀ ਤਕ ਦਾਂਤੋਂ ਮੇਂ ਛਿੜਕੇਂ। ਤਰਕੀਬ ਮਿਸੀ ਕੀ ॥
ਬਿਰਨ ਪੋਸਤ ਅਨਾਰ ਕਾ ਹਰ ਏਕ ਆਦ ਸੇਰ ਮਾਜੂ ਪਾਉ ਸੇਰ ਫਟ
ਕੜੀ ਏਕ ਸੇਰ ਚਾਰੋਂ ਕੋ ਸੁਰਮੇ ਕੇ ਪੀਸੇਂ ਔਰ ਦਾਂਤੋਂ ਕੋ ਮਲੇਂ॥ ਮਸ
ਦੀਗਰ ॥ਦਾਂਤੋਂ ਕੇ ਦਰਦ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰੇ ਫਟਕੜੀ ਸੁਰਦਰਸ ਕੋ ਭੀ
ਜਲਾਈ ਹੁਈ ਗੁਲਾਬ ਕੇ ਫੂਲ ਕੂਟ ਪੀਸ ਕੇ ਮੰਜਨ ਕਰੇਂ ਜੰਬਜ਼
ਔਰ ਦਰਦ ਦਾਂਤੋਂ ਕਾ ਜਾਤਾ ਰਹੇ॥ ਦੀਗਰ ॥ਫਲ ਪਾਕੀ ਮੰ
ਸਲ ਕਸੀਸ ਕੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਪਾਨੀ ਮੇਂ ਡਾਲ ਕੇ ਜੋਸ਼ ਕਰੇਂ ਨੀਮ ਗਰਮ
ਕੁਲਈ ਵੈਸਾ ਹੀ ਫਾਇਦਾ ਕਰਤਾ ਹੈ ਜੰਬਜ਼ ਦਾਂਤੋਂ ਕੀ ਕਿ ਬਸਬਬ